

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2025

Matěj Hejduk

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Dopady průmyslových zón na kvalitu života obyvatel přilehlých obcí

Diplomová práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Matěj Hejduk**
Osobní číslo: **E23957**
Studijní program: **N0488A050008 Řízení rozvoje obcí a regionů**
Téma práce: **Dopady průmyslových zón na kvalitu života obyvatel přilehlých obcí**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je zhodnotit, jak průmyslové zóny ovlivňují kvalitu života obyvatel v přilehlých obcích. Práce se zaměří na identifikaci klíčových ekonomických, sociálních a environmentálních faktorů, které přispívají k pozitivním či negativním změnám v kvalitě života obyvatel. Na základě výsledků budou navrženy strategie pro případnou minimalizaci negativních dopadů a zvýšení pozitivních přínosů průmyslových zón.

Osnova:

- Dopady průmyslových zón na kvalitu života obyvatel.
- Představení analyzované lokality.
- Analýza dopadů průmyslové zóny na kvalitu života obyvatel v přilehlých obcích.
- Zhodnocení a doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací: **–**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 3. vydání, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4566-7.
BRAJ RAJ KUMAR, Sinha. *Multidimensional Approach to Quality of Life Issues: A Spatial Analysis*. Singapore: Springer Nature, 2019. ISBN 978-9811369575.
HRABÁNKOVÁ, Magdalena. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu: vědecká monografie*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2011. ISBN 978-80-7204-752-9.
KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
ŽÍDEK, Libor. *From central planning to the market: the transformation of the Czech economy 1989-2004*. Budapest: CEU press, 2017. ISBN 978-963-386-000-7.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Ondřej Kuba, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2024**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2025**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Viktor Prokop, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2024

Prohlašuji:

Práci s názvem „Dopady průmyslových zón na kvalitu života obyvatel přilehlých obcí“ jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2025

Matěj Hejduk v. r.

PODĚKOVÁNÍ

V této části bych rád poděkoval vedoucímu své diplomové práce Ing. Ondřeji Kubovi, Ph.D. za jeho odborné rady, připomínky a vstřícnost, které mi velmi pomohly při zpracování mé diplomové práce. Zároveň děkuji i všem, kteří mi poskytli informace či podněty během sběru dat a tvorby analytické části.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá dopady průmyslových zón na kvalitu života obyvatel v přilehlých obcích. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy související s průmyslovými zónami, regionálním rozvojem a kvalitou života. Praktická část se zaměřuje na průmyslovou zónu v Nošovicích, u níž je analyzováno, jak její vznik a provoz ovlivnily vybrané socioekonomické a environmentální ukazatele v okolních obcích. Analýza vychází z datových řad a využívá statistických metod. Práce zakončuje souhrn zjištění a návrhy pro budoucí plánování průmyslových zón s ohledem na udržitelný rozvoj.

KLÍČOVÁ SLOVA

Průmyslová zóna, externality, průmyslová politika, regionální rozvoj, regionální politika, kvalita života

TITLE

Impacts of industrial zones on the quality of life of residents of adjoining communities

ANNOTATION

This diploma thesis deals with the impacts of industrial zones on the quality of life of residents in adjacent municipalities. The theoretical part defines the key concepts related to industrial zones, regional development, and quality of life. The practical part focuses on the industrial zone in Nošovice, analyzing how its establishment and operation have influenced selected socio-economic and environmental indicators in the surrounding municipalities. The analysis is based on time series data and uses statistical methods. The thesis concludes with a summary of findings and suggestions for the future planning of industrial zones with regard to sustainable development.

KEYWORDS

Industrial zone, externalities, industrial policy, regional development, regional policy, quality of life

OBSAH

ÚVOD.....	13
1 PRŮMYSLOVÉ ZÓNY A JEJICH VÝZNAM.....	14
1.1 Definice průmyslové zóny	14
1.2 Externality průmyslových zón	15
1.2.1 Negativní externality.....	15
1.2.2 Pozitivní externality	16
1.3 Vývoj průmyslových zón v ČR	17
1.4 Aktuální průmyslová politika EU a ČR.....	18
1.5 Regionální rozvoj.....	21
1.6 Regionální politika.....	23
2 KVALITA ŽIVOTA	25
2.1 Prostorové pojetí kvality života	25
2.1.1 Mikroregionální úroveň	26
2.1.2 Mezoregionální úroveň	26
2.1.3 Makroregionální úroveň	26
2.2 Objektivní kvalita života.....	27
2.3 Subjektivní kvalita života	28
2.4 Modely kvality života	30
2.5 Faktory ovlivňující kvalitu života.....	32
2.6 Měření kvality života	39
3 PŘEDSTAVENÍ ANALYZOVANÉ LOKALITY	42
3.1 Průmyslová zóna Nošovice.....	42
3.1.1 Charakteristika zóny	42
3.1.2 Vznik zóny	44
3.1.3 Struktura průmyslové zóny	45
3.2 Metodologický rámec analýzy	47

3.2.1	Data	47
3.2.2	Metodika analýzy	51
4	ANALÝZA DOPADŮ PRŮMYSLOVÉ ZÓNY NA KVALITU ŽIVOTA OBYVATEL V PŘÍLEHLÝCH OBCÍCH	54
4.1	Nezaměstnanost	54
4.2	Průměrná mzda	57
4.3	Počet dokončených bytů	59
4.4	Hustota dopravy	62
4.5	Počet obyvatel	65
4.6	Počet cizinců	68
4.7	Kriminalita	70
4.8	Stav ovzduší	73
5	ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ	76
5.1	Zhodnocení jednotlivých ukazatelů	76
5.2	Celkové zhodnocení	81
	ZÁVĚR	82
	POUŽITÁ LITERATURA	84

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Šetření organizace World Values Survey.....	30
Graf 2: Vývoj nezaměstnanosti 2005–2018.....	54
Graf 3: Relativní míra nezaměstnanosti okresu vůči kraji.....	55
Graf 4: Průměrná mzda 2000–2018.....	57
Graf 5: Relativní úroveň mezd kraje vůči ČR	58
Graf 6: Počet dokončených bytů 2002–2018.....	60
Graf 7: Relativní podíl dokončených bytů v okrese Frýdek-Místek	60
Graf 8: Hustota dopravy 2000–2020	62
Graf 9: Hustota dopravy 2000–2020 (upravená data)	64
Graf 10: Počet obyvatel 2000–2018	66
Graf 11: Počet obyvatel 2000–2018 (upravená data)	67
Graf 12: Počet cizinců 2004–2018.....	69
Graf 13: Relativní podíl cizinců v okrese vůči kraji.....	69
Graf 14: Trestné činy 2005–2018	71
Graf 15: Relativní podíl trestných činů v okrese vůči kraji	72
Graf 16: Stav ovzduší 2000–2018	74

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Mapa podpořených průmyslových zón od roku 1998.....	18
Obrázek 2: Mapa lokalizace investic	20
Obrázek 3: Průmyslová zóna Nošovice – územní plán	43
Obrázek 4: Průmyslová zóna Nošovice – letecký pohled.....	43
Obrázek 5: F-test a T-test – nezaměstnanost	56
Obrázek 6: F-test a T-test – průměrná mzda.....	58
Obrázek 7: F-test a T-test – počet dokončených bytů	61
Obrázek 8: F-test a T-test – hustota dopravy	63
Obrázek 9: F-test a T-test – hustota dopravy (upravená data).....	65
Obrázek 10: F-test a T-test – počet obyvatel	68
Obrázek 11: F-test a T-test – počet cizinců	70
Obrázek 12: F-test a T-test – trestné činy	72
Obrázek 13: F-test a T-test – stav ovzduší.....	75

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Možné pozitivní efekty PZI.....	17
--	----

Tabulka 2: Model kvality života Centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto.....	31
Tabulka 3: Model kvality života – Kováč	32
Tabulka 4: Témata, podtémata a indikátory sociální oblasti	33
Tabulka 5: Témata, podtémata a indikátory environmentální oblasti	35
Tabulka 6: Témata, podtémata a indikátory ekonomické oblasti	36
Tabulka 7: Městské prvky spojené s kvalitou života.....	38
Tabulka 8: Vybrané indikátory	50
Tabulka 9: Přehled výsledků jednotlivých ukazatelů kvality života	77

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

EU – Evropská unie

ČR – Česká republika

SRR2021+ – Strategie regionálního rozvoje 2021-2027

OSN – Organizace spojených národů

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

FAO – Organizace pro výživu a zemědělství

HDI – Human Development Index

BLI – Better Life Index

UNEP – Program OSN pro životní prostředí

UNDP – Rozvojový program OSN

WHO – Světová zdravotnická organizace

IUCN – Mezinárodní svaz ochrany přírody

WRI – Světový institut zdrojů

EIU – The Economist Intelligence Unit

PZI – Přímé zahraniční investice

HMC – Hyundai Motor Company

QALY – Quality-Adjusted Life Years

ČSÚ – Český statistický úřad

ČHMÚ – Český hydrometeorologický úřad

ŘSD – Ředitelství silnic a dálnic

FM – Frýdek-Místek

AO – Akceptační oblast

KH – Kritická hodnota

H0 – Nulová hypotéza

ÚVOD

Průmyslové zóny jsou dnes běžnou součástí krajiny i hospodářského prostředí České republiky. Jejich výstavba je spojována s přílivem investic, tvorbou pracovních míst a podporou regionálního rozvoje. Kromě ekonomických přínosů ale mohou přinášet také dopady v sociální a environmentální oblasti, které se mohou projevit na kvalitě života obyvatel v okolních obcích. Právě otázka, jak průmyslové zóny ovlivňují kvalitu života v území, je v této práci hlavním tématem.

Kvalita života je komplexní pojem, který zahrnuje řadu oblastí od životního prostředí, přes dostupnost služeb a veřejnou infrastrukturu, až po subjektivní vnímání spokojenosti obyvatel. V praxi je její měření obtížné a závisí na výběru vhodných ukazatelů. Práce se proto zaměřuje na konkrétní ukazatele, které lze objektivně sledovat v delším časovém období, a zkoumá, zda u nich došlo po vzniku průmyslové zóny k významným změnám.

Cílem této diplomové práce je zjistit, zda průmyslová zóna Nošovice má vliv na kvalitu života v okolním regionu. Pro splnění tohoto cíle je práce rozdělena na teoretickou a praktickou část. V první kapitole jsou popsány a vysvětleny základní pojmy související s průmyslovými zónami, jejich vývojem, pozitivními a negativními externalitami a současnou průmyslovou politikou. Součástí kapitoly je také stručné představení principů regionální politiky. Druhá kapitola se pak věnuje samotnému pojmu kvalita života – jejímu vymezení, prostorovému pojetí, členění na objektivní a subjektivní stránku, jednotlivým faktorům a způsobům měření.

Praktická část je také rozdělena do dvou kapitol. Třetí kapitola se věnuje představení průmyslové zóny Nošovice – její historii, současné podobě i významu pro region. Zároveň je zde uvedena metodologie, jakou byly jednotlivé indikátory zpracovány, jaká data byla použita a jakým způsobem byla posbírána. Ve čtvrté kapitole následuje samotná analýza, ve které jsou pomocí časových řad a statistických testů porovnány vybrané indikátory před a po vybudování zóny. V závěru práce jsou pak shrnuta hlavní zjištění a navržena doporučení, která mohou být přínosná i pro budoucí plánování průmyslových zón v jiných lokalitách.

1 PRŮMYSLOVÉ ZÓNY A JEJICH VÝZNAM

Průmyslové zóny jsou v dnešní době nedílnou součástí hospodářského a regionálního rozvoje. Důvodem jejich zřizování bývá snaha o zvýšení ekonomické výkonnosti, vytvoření nových pracovních příležitostí a zlepšení infrastruktury v dané oblasti. Díky svým pozitivním dopadům jsou tak tyto zóny velice často považovány za iniciátory růstu, kteří do daného regionu přináší investice a podporují celkový rozvoj regionu. Kromě těchto pozitivních aspektů však průmyslové zóny přináší také aspekty negativní, s kterými souvisí řada výzev, které mohou významně ovlivnit kvalitu života obyvatel v přilehlých obcích. Mezi tyto výzvy, které je potřeba zohlednit při komplexním hodnocení průmyslových zón, patří například vliv na životní prostředí, změny ve využití půdy, nárůst dopravní zátěže nebo sociální a ekonomické dopady na místní obyvatele. Tato kapitola se tedy zaměřuje nejen na samotné průmyslové zóny a jejich výhody, ale také na negativní dopady, které je třeba brát v úvahu při jejich plánování a hodnocení. První část kapitoly je zaměřena na představení průmyslových zón a na jednotlivé externality z nich plynoucí. Vše je poté vysvětleno v kontextu regionální politiky a regionálního rozvoje, kde nejprve jsou vysvětleny základy regionálního rozvoje, který často slouží jako rámec pro plánování a realizaci průmyslových zón. Následně je vysvětlen pojem regionální politika, který je velice úzce spojený s cíli zřizování průmyslových zón.

1.1 Definice průmyslové zóny

Průmyslová zóna je obvykle chápána jako souvislý areál skládající se z univerzálních objektů určených pro lehkou a ekologicky nezávadnou výrobu. Tyto zóny mají efektivně řešenou dopravní infrastrukturu a zahrnují značný podíl zelených ploch mezi jednotlivými budovami. Výrobní činnost je soustředěna uvnitř objektů, které většinou nemají oplocené dvory, což umožňuje volný pohyb návštěvníků. Průmyslová zóna tak představuje integrovaný celek průmyslu a služeb s odborným zázemím, kde firmy těží ze vzájemné spolupráce, sdílení informací, poradenských služeb a společné prezentace. Tento synergický efekt podporuje dosažení lepších hospodářských výsledků a představuje klíčový faktor úspěchu těchto oblastí (Průmyslové zóny, c2025).

Rozvoj průmyslových zón není pouze aktuálním trendem, ale především nezbytností pro ekonomický růst, a to nejen ve velkých krajských městech, ale i v menších sídlech po celé České republice. Svědčí o tom tempo, jakým tyto areály vznikají. Přinášejí totiž značné ekonomické benefity, zejména v podobě nových

pracovních míst, která mají zásadní význam zejména v regionech s vysokou nezaměstnaností. Investice do těchto zón navíc generují další příležitosti pro subdodavatele a poskytovatele navazujících služeb. Není proto překvapivé, že hlavní iniciativu při zakládání a rozvoji průmyslových zón často přebírá místní samospráva, jejímž cílem je přilákat investory, kteří vytvoří pracovní příležitosti pro obyvatele města i okolních obcí (Průmyslové zóny, c2025). Budování průmyslových zón tak patří v současné době k jednomu z nejčastěji využívaných nástrojů pro rozvoj území. Díky nim mohou do regionu přicházet investoři, kteří prostřednictvím úspěšného podnikání podporují nejen místní ekonomiku, ale také spolupráci s dalšími firmami. Tento proces vede k rozšiřování podnikatelského prostředí, posilování vzájemné koordinace mezi firmami a vzniku nových obchodních příležitostí, což přispívá k celkovému rozvoji daného regionu (Starzyczná, 2005).

Některé průmyslové zóny vznikají na území tzv. brownfieldů, což znamená revitalizaci opuštěných či nevyužívaných pozemků a budov. Tyto lokality často nesou ekologické zátěže nebo jsou poničeny předchozím využitím, například bývalými vojenskými objekty, průmyslovými areály či opuštěnými cukrovary. Naopak jiné průmyslové zóny se budují na „zelených loukách“, kde dosud žádná zástavba nebyla a pozemky jsou připraveny pro nové podnikatelské aktivity. Bez ohledu na typ lokality, klíčovým faktorem při plánování průmyslové zóny zůstává její dopravní dostupnost, která zásadně ovlivňuje atraktivitu pro investory. Nevýhodou však může být omezená možnost dalšího rozšiřování průmyslové zóny nebo nutnost přizpůsobit se stanoveným technickým a urbanistickým požadavkům (Wokoun, 2008).

1.2 Externality průmyslových zón

Průmyslové zóny mohou mít na okolní oblast a její obyvatele různé externality, které se projevují jak v pozitivní, tak negativní podobě. Tyto externality mohou mít dlouhodobé důsledky pro ekonomickou, sociální a environmentální rovnováhu v regionu, a proto je důležité je při hodnocení dopadů průmyslových zón pečlivě zvažovat. Jejich přehled je představen v následující části.

1.2.1 Negativní externality

Průmyslové zóny často způsobují řadu problémů, které mají výrazně negativní dopad na své okolí. Tyto problémy mohou vznikat přímo v důsledku jejich existence, například v podobě ekologických nebo prostorových komplikací nebo mohou nepřímo

ovlivňovat ekonomický a socio-kulturní vývoj města, kraje či celého regionu. Často se vyskytují externality územní, jelikož nové výstavby jsou mnohdy přesouvány z center do vnějších oblastí měst, což vede k zabírání volné krajiny, zatímco brownfields, které byly dříve využívány, zůstávají nevyužité. Tento trend podporuje fenomén známý jako „urban sprawl“, což znamená rozrůstání měst a lze jej charakterizovat jako expanzi zástavby do volné krajiny podél dopravních cest. Z hlediska udržitelného rozvoje je také velice důležitý bariérový efekt rozsáhlých opuštěných areálů, které narušují migrační cesty mnoha živočišných druhů. Dále se vyskytují také ekologické externality, u kterých je hlavním problémem možná kontaminace horninového prostředí, podzemních a povrchových vod, staveb a technické infrastruktury, kterou průmyslové zóny mohou způsobit. Tato kontaminace negativně ovlivňuje životní prostředí a může také přímo nebo nepřímo ohrožovat zdraví lidí. V mnoha průmyslových závodech se totiž používají materiály, které mohou představovat riziko pro životní prostředí, pokud s nimi není správně zacházeno. Důležité je, že v posledních desetiletích byly právní normy pro manipulaci s potenciálně nebezpečnými materiály výrazně zpřísněny, ale mnoho ekologických zátěží pochází z doby, kdy takové právní předpisy ještě neexistovaly (Vráblík, 2009).

1.2.2 Pozitivní externality

Zahraniční investice do průmyslových zón přinášejí řadu pozitivních externalit, které se projevují na národní i regionální úrovni. Přímé zahraniční investice (PZI) mají zásadní dopad na ekonomický růst, tvorbu pracovních míst a růst mezd. Zahraniční investoři často nabízejí vyšší mzdy než místní firmy, což vede ke zvyšování konkurenceschopnosti hospodářství (Wokoun, Tvrdoň, 2010).

Dalším významným efektem je rozvoj infrastruktury v okolí průmyslových zón, což zlepšuje dostupnost regionu a podporuje další investice. PZI také přispívají k technologickému transferu, kdy nové a vyspělejší technologie pronikají do lokální ekonomiky buď přímo mezi centrálou a pobočkou, nebo nepřímo, čímž se snižuje technologická mezera mezi domácími a zahraničními firmami (Srholec, 2003). Kromě toho umožňují dceřiné společnosti přístup na nové trhy ostatním firmám, díky napojení na globální síť mateřských podniků, což by pro ně jinak bylo velice obtížné (Wokoun, Tvrdoň, 2010). Tabulka č. 1 poskytuje přehled potenciálních pozitivních dopadů, a to jak na úrovni jednotlivých podniků, tak i v rámci místního a regionálního rozvoje.

Tabulka 1: Možné pozitivní efekty PZI

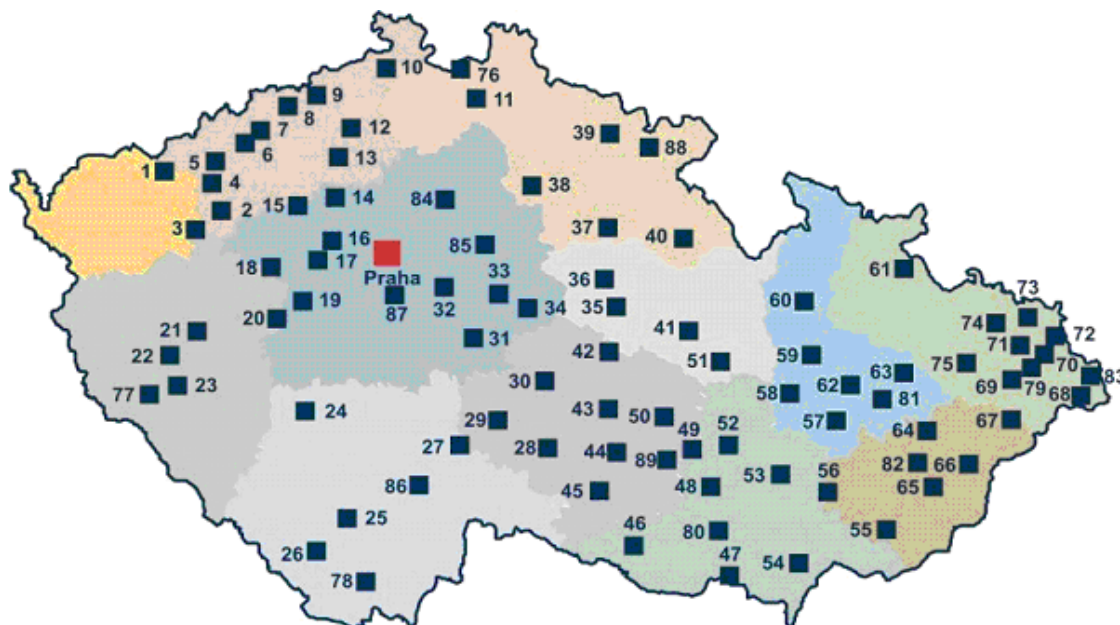
Možné pozitivní efekty	
Na úrovni podniků	Na úrovni místní a regionální
Zvýšení produktivity práce	Vytvoření nových pracovních pozic
Transfer vyspělých technologií a know-how	Zvýšení mezd
Zvýšení konkurenceschopnosti	Zvýšení daňového základu
Přístup na světové trhy	Spillovers do lokální i regionální ekonomiky
Rozvoj & Výzkum	Subdodavatelské příležitosti pro místní firmy

Zdroj: vlastní zpracování podle Pavlínek, 2004

Spillover efektem se označují externality, které ovlivňují fungování podniků, zejména jejich konkurenceschopnost. Dochází k přenosu technologií a znalostí mezi firmami, a to na úrovni regionální, odvětvové nebo v rámci celé ekonomiky. Celkově tak investice do průmyslových zón přispívají k ekonomické prosperitě, inovacím a regionálnímu rozvoji (Wokoun, Tvrdoň, 2010).

1.3 Vývoj průmyslových zón v ČR

V České republice se průmyslové zóny začaly rozvíjet až ve druhé polovině 90. let, což bylo oproti ostatním postkomunistickým zemím střední Evropy se zpožděním. První úspěšnou průmyslovou zónou v Česku se stala plzeňská lokalita Borská pole. Plzeňská radnice reagovala v roce 1995 na problémy místního strojírenského průmyslu a usilovala o přilákání investorů s moderními technologiemi, kteří by pomohli městu zvýšit konkurenceschopnost v nově se formujícím tržním prostředí po roce 1989 (Baštová, Toušek, 2005). Základy státní podpory průmyslových zón byly položeny v roce 1998, kdy vláda prostřednictvím usnesení č. 379/1998 vyčlenila z rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí dotaci ve výši 55,6 milionu korun na rozvoj průmyslových zón v Bystřici nad Pernštejnem a Karviné. O rok později bylo vládním usnesením č. 4/1999 zavedeno financování podpory vzniku a rozvoje průmyslových zón přímo do státního rozpočtu. V rámci tohoto systému získalo finanční podporu 18 obcí, přičemž celková výše dotací dosáhla přibližně 150 milionů korun. Tyto prostředky byly využity na vybudování technické infrastruktury na ploše 336 hektarů, čímž byl fakticky zahájen Program na podporu rozvoje průmyslových zón (Šerý, 2010). Tento program byl vytvořen s cílem podpořit podnikání a investice v ČR (mapu podpořených průmyslových zón lze vidět na obrázku č.1).

Obrázek 1: Mapa podpořených průmyslových zón od roku 1998

Zdroj: CzechInvest (2005)

Mezi lety 1998 a 2005 tak Česká republika investovala prostřednictvím agentury CzechInvest téměř 9 miliard korun do výstavby 103 průmyslových zón o celkové rozloze 3129 hektarů v rámci Programu na podporu rozvoje průmyslových zón. V roce 2006 byl následně schválen Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury, jehož hlavním účelem bylo podpořit vznik a další rozvoj podnikatelských nemovitostí a strategických průmyslových zón (Průmyslové zóny, c2025). Ty představují klíčové projekty v oblasti průmyslových nemovitostí. Tyto zóny mají rozlohu alespoň 200 hektarů, případně minimálně 100 hektarů v případě, že se nacházejí v zastavěném, avšak nevyužívaném území (brownfield). Zahrnují také lokality připravované pro významné investory, kteří se zavážou k realizaci rozsáhlých investic a vytvoření určitého počtu pracovních míst (CzechInvest, 2011). Program však oproti předchozím opatřením kladl větší důraz na podporu rozsáhlých strategických průmyslových zón, jako je například průmyslová zóna v Nošovicích, kde investovala automobilka Hyundai. Další klíčovou oblastí programu byla regenerace brownfieldů s cílem podpořit trvale udržitelný rozvoj v České republice. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2007).

1.4 Aktuální průmyslová politika EU a ČR

Průmyslová politika České republiky vychází z principů průmyslové politiky Evropské unie, jejímž hlavním cílem je posílit konkurenceschopnost evropského průmyslu a zajistit jeho dlouhodobý růst a zaměstnanost.

Průmyslová politika EU

Tato politika je úzce propojena s dalšími oblastmi, jako je obchod, vnitřní trh, inovace, výzkum, zaměstnanost či ochrana životního prostředí. EU se v rámci své průmyslové politiky zaměřuje na rychlé přizpůsobení průmyslu strukturálním změnám, podporu podnikatelského prostředí, zejména pro malé a střední podniky, a posilování spolupráce mezi firmami. Klíčovou roli zde hraje efektivnější využívání průmyslového potenciálu v oblasti inovací, technologií a výzkumu. Důraz je kladen na zvýšení konkurenceschopnosti výrobního sektoru a tím i celé evropské ekonomiky. Hlavním účelem této politiky je pomoci průmyslu EU zvládnout globální výzvy a maximálně využít nové technologické příležitosti (Evropský parlament, 2024). Podpora průmyslu a podnikání je zajišťována jednotlivými členskými státy. Na úrovni Evropské unie se průmyslová politika zaměřuje na vytváření příznivých podmínek pro rozvoj podniků a inovací, s důrazem na malé a střední podniky, které tvoří většinu firem. EU proto podporuje rozvoj vnitřního trhu, stanovuje dlouhodobé hospodářské strategie, usiluje o snížení administrativní zátěže, ochranu duševního vlastnictví a inovace. Zároveň se zaměřuje na klíčová průmyslová odvětví, jako jsou letecký a kosmický průmysl, biotechnologie nebo tradiční sektory, například automobilový a textilní průmysl (Centrum pro studium demokracie a kultury, 2021).

Průmyslová politika ČR

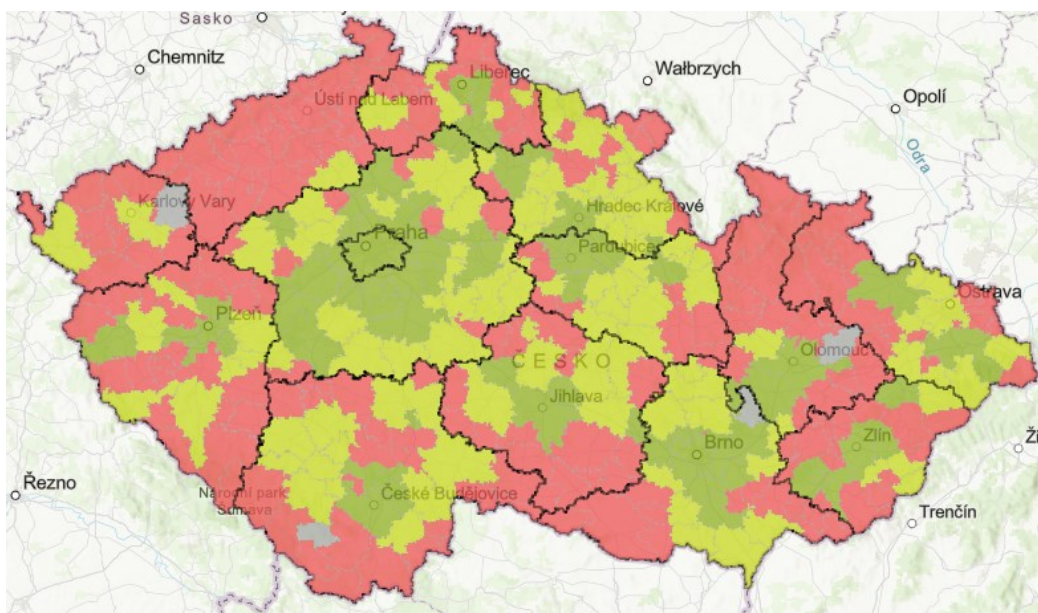
V České republice je za průmyslovou politiku primárně odpovědné Ministerstvo průmyslu a obchodu, avšak některé evropské iniciativy spadají do gesce dalších institucí. Česká republika aktivně přispívá k realizaci průmyslové politiky EU, usiluje o zlepšení podnikatelského prostředí, omezení regulací a rozvoj klíčových sektorů, jako je automobilový a chemický průmysl. Fungující podnikatelské prostředí na evropské úrovni je pro české firmy zásadní, protože posiluje jejich konkurenceschopnost. ČR také získává finanční podporu pro podnikání a inovace z evropských regionálních fondů. V rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost na období 2014-2020 obdržela 4,33 miliardy eur, které mohli žadatelé využít k financování projektů zaměřených na výzkum, vývoj a inovace, energetické úspory či rozvoj informačních a komunikačních technologií (Centrum pro studium demokracie a kultury, 2021).

Z aktuálních programů se v ČR podpoře průmyslových zón věnuje Program na podporu podnikatelských průmyslových parků Smart Parks for the Future, který se zaměřuje na rozvoj již existujících průmyslových areálů, například zlepšením

infrastruktury nebo snižováním negativních dopadů na klima. Program rovněž podporuje obnovu brownfieldů a vznik menších podnikatelských parků v lokalitách, kde jejich výstavba přináší významné přínosy pro společnost. Státní podpora tak při budování inovativních podnikatelských parků pomůže české ekonomice zvýšit atraktivitu podnikatelského prostředí pro investice s vysokou přidanou hodnotou i pro malé a střední podniky, zmírnit regionální nerovnosti a omezit negativní dopady na životní prostředí (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2023).

K posouzení vhodnosti konkrétního území pro určité typy investic využívá agentura CzechInvest tzv. mapu lokalizace investic. Pro tento účel je mapa České republiky rozdělena do tří kategorií podle typologie investic. Základní administrativní jednotkou je obec s pověřeným obecním úřadem, přičemž bez zahrnutí čtyř vojenských újezdů se jedná o celkem 389 těchto jednotek. V těchto oblastech CzechInvest pravidelně sleduje podnikatelské prostředí a na základě indikátoru stability lokální ekonomiky, který je každoročně vypočítáván ze 14 datových sad, určuje vhodnost území pro konkrétní investice. Území v České republice jsou dle vhodnosti pro různé typy investic rozdělena do těchto tří kategorií:

- **zpracovatelský průmysl;**
- **zpracovatelský průmysl s vysokou technologickou náročností;**
- **technologické centrum (VaV), centrum strategických služeb či strategickou investici high-tech opravárenského centra.**

Obrázek 2: Mapa lokalizace investic

Zdroj: CzechInvest (c1994-2025)

Na obrázku č. 2 lze vidět rozdělení ČR do těchto tří kategorií. Oblasti označené červenou barvou jsou vhodné pro všechny zmíněné typy investic, protože současné ekonomické a sociodemografické údaje naznačují, že tyto investice přinesou danému území pozitivní dopad. Území označená žlutou barvou jsou ideální pro investice, které vytvářejí vyšší přidanou hodnotu v podobě výrobků nebo služeb. Zelené zóny představují nejvíce rozvinuté oblasti z hlediska lokální ekonomiky v České republice a jsou určeny pro investice třetí kategorie (CzechInvest, c1994-2025).

1.5 Regionální rozvoj

Pojem regionální rozvoj se v praxi velice často prolíná s pojmem regionální politika. Pro pojmy „rozvoj“ a „region“ tak existuje několik různých definic. Dle Maiera a Todtlinga (1998) je region oblast jednoho státu oddělená od ostatních oblastí určitými formálními hranicemi a ekonomickými bariérami. Podle Skokana (2003) je regionem území, které má definované prvky a ve kterém existuje specifická funkční infrastruktura a je prosazován společný zájem na rozvoji regionu a blahobytu jeho občanů. Region je také definován v zákoně o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb., kde je popsán jako uzemní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů okresů nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován (Zákon č. 248/2000 Sb.).

U rozvoje se různé definice liší podle kontextu jejich využití, a to nejčastěji přívlastkem „ekonomický“ a „regionální“. Jak uvádí Stejskal a Kovárník (2009), regionální rozvoj lze definovat jako určitou činnost představitelů státní správy a samosprávy nebo organizací, která se snaží o zajištění ekonomického růstu spravovaného území. Cílem této politiky je to, aby regiony s ohledem na svůj ekonomicko-sociální potenciál dosahovali vyvážené míry rozvoje a průběžně se v nich zvyšovala kvalita života jejich obyvatel. Tento růst zahrnuje jak celkový růst socioekonomického potenciálu regionu, tak ale i například aktivaci místního rozvojového potenciálu nebo zvyšování konkurenceschopnosti daného území.

Dalším často používaným pojmem je místní ekonomický rozvoj, který se na rozdíl od regionálního rozvoje zabývá rozvojem menšího území v daném regionu (většinou obce či města). „*Místní ekonomický rozvoj je chápán jako formování fyzických, lidských, sociálních a institucionálních zdrojů a využívání z nich plynoucích komparativních výhod k vytváření ekonomické základny fungující trvale a s přiměřenou mírou nezávislosti*“ (Stejskal, Kovárník, 2009)

Ekonomický rozvoj regionu a bariéry růstu

Při ekonomickém rozvoji regionů dochází k různým změnám, jako je například stárnutí populace, urbanizace či změny ve spotřebitelském chování. Ekonomický růst se měří pomocí HDP, podílu pracovních sil v sektorech, délky života a úrovně vzdělání obyvatel (Čadil, 2010).

Růst regionu závisí na jeho konkurenceschopnosti, která je ovlivněna faktory jako ekonomická struktura, inovace, výzkum, lidské zdroje, doprava, telekomunikace a životní prostředí (Stejskal, 2011). Na růst však působí i neekonomické překážky, především institucionální, jako jsou legislativní, sociální a politické bariéry. Praktickým příkladem jsou zdoluhavé procesy při vydávání stavebních povolení nebo živnostenských listů. Politické uspořádání a vláda mají také velký vliv na ekonomiku. Aktivní a efektivní vláda přináší pozitivní vliv, zatímco neaktivní vláda může destabilizovat ekonomiku. Stabilita je klíčovým faktorem každé ekonomiky. Dalšími faktory jsou sociální překážky, které mohou potlačovat inovace. Pro ekonomický růst je nutné, aby region podporoval inovace a měl otevřené sociální prostředí, které je schopné je generovat, protože inovace jsou základem konkurenceschopnosti a ekonomického růstu (Čadil, 2010).

Udržitelný rozvoj

Efektivní územní plánování závisí na ochraně práv vlastníků a uživatelů nemovitostí a na zapojení veřejnosti do procesu tvorby plánů. Současné přístupy jsou ovlivněny historickými zkušenostmi a metodami městského rozvoje (Kadeřábková, Peková, 2012). Územní plánování obcí se řídí zákonem č. 283/2021 Sb., část třetí, hlava I., který popisuje cíle územního plánování, jako je řešení funkčního využití území a ochrana přírodních a kulturních hodnot (zákon č. 283/2021 Sb.). Pro zlepšování kvality života obyvatel je klíčový potenciál daného území, jímž je schopnost regionu zvyšovat konkurenceschopnost a rozvíjet socioekonomické a environmentální aspekty (Hrabánková, 2011). Zákon rovněž stanoví úkoly územního plánování, včetně hodnocení vlivů na udržitelný rozvoj. To zahrnuje posouzení vlivů na hospodářský rozvoj, sociální soudržnost a životní prostředí, přičemž cílem je zajistit rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti, aniž by ohrozil podmínky pro budoucí generace (Zákon č. 283/2021 Sb.).

Typologie regionů v ČR

Pojem regionu může být chápán různými způsoby – může se jednat o část území jednoho státu, několika států nebo celého světa. Region je definován jako území

s konkrétní infrastrukturou, definovanými hranicemi a specifickými vlastnostmi. Tato práce je zaměřena na region vymezený jako část území ČR. Regiony mohou být děleny na přirozené a administrativní. Administrativní regiony, jako jsou okresy nebo kraje, jsou vytvářeny pro účely veřejné správy, často uměle, a ne vždy přesně odrážejí skutečné procesy v daném území. Naopak přirozené regiony vznikají samostatně a mají společné sociální, geografické nebo ekonomické charakteristiky (Stejskal, Kovárník, 2009). Další známé dělení rozlišuje regiony na homogenní a heterogenní. Homogenní regiony mají podobné vnitřní charakteristiky, zatímco heterogenní regiony mají nerovnoměrnou strukturu. Potenciál regionů pro ekonomický rozvoj ovlivňuje kvalitu života. Dříve hrály klíčovou roli přírodní podmínky, například dostupnost surovin, což vedlo k vytvoření přirozených center s lokalizačními výhodami. Ve 20. století však klesal význam přírodních podmínek a rostl vliv nemateriálních faktorů, jako jsou inovace, spolupráce a kvalitní lidské zdroje, což se stalo hlavními konkurenčními výhodami, které nelze přemístit či napodobit (Stejskal, 2011).

1.6 Regionální politika

Pojetí regionální politiky prochází neustálým vývojem. V posledních dvaceti letech se země EU a vyspělého světa odklonily od tradičního přístupu a soustředí se na konkrétnější cíle. Politika se nyní zaměřuje na regiony a mikroregiony, s cílem snižovat rozdíly mezi nimi. Původní koncept harmonického rozvoje všech regionů byl nahrazen myšlenkou rovnosti příležitostí. V rámci EU je kladen důraz na vytváření společných finančních zdrojů pro financování této politiky, což má zaručit efektivnost a návratnost investic (Stejskal, Kovárník, 2009).

Regionální politika v ČR

Ekonomická situace v Československu za komunistického režimu se neustále zhoršovala, což vedlo k politickým změnám na podzim 1989 (Žídek, 2017). Po tomto roce se začala rozvíjet regionální politika v ČR, zejména kvůli rostoucím rozdílům mezi regiony způsobených restrukturalizací. V roce 1990 vznikl první dokument o regionální politice, následovaly Zásady regionální politiky vlády ČR z roku 1992, které usilovaly o stabilitu a růst postižených oblastí. V roce 1996, po zřízení Ministerstva pro místní rozvoj, se regionální politika začala přibližovat legislativě EU, načež bylo v roce 1998 přijato usnesení o Zásadách regionální politiky a následovaly zákony č. 248/2000 Sb. a č. 129/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje a krajích. Přípravy programů pro čerpání fondů EU začaly v roce 2001, což zajistilo soulad české legislativy s legislativou

EU. Mírné změny přišly s novými Strategiemi regionálního rozvoje, včetně těch na roky 2007-2013, 2014-2020 a 2021+ (Stejskal, 2011).

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ se zaměřuje na podporu rozvoje regionů a zvýšení jejich konkurenceschopnosti, aby každý region mohl využít svůj potenciál. Jejím cílem je propojení národní a evropské regionální politiky, zaměřené na zajištění růstu, konkurenceschopnosti a zlepšení kvality života. Strategie definuje klíčové priority pro období 2021-2027, včetně udržitelného rozvoje a respektování environmentálních limitů. Globální cíle zahrnují rozvoj metropolitních oblastí, aglomerací, regionálních center, strukturálně postižených a hospodářsky ohrožených oblastí. Cílem strategie je tedy zajištění sociální stability a zlepšení podmínek pro život a podnikání ve všech regionech ČR (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, c2024).

2 KVALITA ŽIVOTA

U pojmu „kvalita života“ existuje poměrně rozsáhlá škála různých definic, jelikož samotný pojem má velice široký záběr a zahrnuje např. sociální, kulturní, ekonomické, politické a environmentální aspekty (Baj Raj Kumar, 2019). Vedle tohoto pojmu totiž existuje řada dalších souvisejících pojmů, které se velice často používají jako synonyma. Mezi tyto pojmy lze zahrnout například bohatství, sociální pohodu, individuální pohodu, životní úroveň, sociální blahobyt, spokojenost a další. Většina specialistů se však shoduje, že kvalitu života lze vyjádřit jako nějaký stupeň nebo míru, která kolísá od nízkých hodnot po vysoké hodnoty (Potůček et al., 2002).

Mezi jednu z definic kvality života patří holistický dynamický model kvality života. Ten v sobě zahrnuje čtyři základní oblasti člověka ve společnosti, které lze hodnotit. Těmito hodnocenými oblastmi jsou osobnostní charakteristiky, kontext a zázemí, prostředí a zpracování a regulace informací. Model nám tak zvolenými oblastmi ukazuje variabilitu, dynamičnost a individuálnost kvality života každého jednotlivce a tím prokazuje velmi náročné definování tohoto pojmu. Kvalitu života lze však i dělit podle různých kritérií. Jedněmi z hlavních dělení jsou dělení podle prostorového pojetí a dále také dělení na objektivní a subjektivní kvalitu života (Heřmanová, 2012).

2.1 Prostorové pojetí kvality života

Podle Heřmanové (2012), v geografii existuje několik základních přístupů ke zkoumání kvality života, které se liší podle prostorového měřítka zkoumaných regionů. Mezi tradiční rámce patří globální, makroregionální, národní, regionální a lokální úrovně. Každé z těchto měřítek přináší svá specifika a omezení, zejména pokud jde o typy dostupných dat a metody jejich sběru, což ovlivňuje výsledky analýz nejen v oblasti kvality života. Při práci s těmito hierarchickými úrovněmi je důležité zvážit, kdo je nositelem sledovaných jevů – může se jednat o jednotlivce, domácnosti či celé územní jednotky, kde jsou údaje zprůměrovány. Zásadní je také otázka dostupnosti a kvality dat, a to jak z pohledu ekonomické náročnosti, tak i faktické spolehlivosti. Mezi zvažované aspekty patří povaha dat (tvrdá nebo měkká), jejich původ (primární či sekundární), způsob sběru (celoplošný nebo výběrový) a charakteristiky, jako je reprezentativnost nebo odhadnutá přesnost.

Dalším klíčovým problémem je vymezení regionů, které může být založeno na administrativních hranicích, přirozených charakteristikách nebo funkčních vazbách.

Navíc se v jednotlivých úrovních objevuje otázka zobecnitelnosti získaných závěrů – závěry platné na jedné hierarchické úrovni (např. meziregionální) nemusí být přenosné na jinou, což souvisí s odlišnými životními podmínkami a specifiky zkoumaných jevů v různých oblastech. Pro lepší pochopení rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi jsou dále uvedena jejich specifika (Heřmanová, 2012).

2.1.1 Mikroregionální úroveň

Jak zmiňuje Heřmanová (2012), na této nejnižší prostorové úrovni je možné provádět analýzu jak objektivní, tak i subjektivní kvality života, včetně jejich vzájemného porovnání. Výzkumy mohou využívat objektivní přístup, opírající se o statistické údaje týkající se životních podmínek obyvatel v daných oblastech, ale i subjektivní přístup zaměřený na hodnocení těchto podmínek a osobní sebereflexi. Na této úrovni se zjišťují pocity spokojenosti se životem, štěstí, spokojenosti se zdravím a celkovými životními podmínkami, přičemž je možné také mapovat, jak jsou uspokojovány materiální a nemateriální potřeby obyvatel, a to v kontextu socioekonomických, kulturních a filozofických faktorů. Výzkumy prováděné na této úrovni bývají kvalitní, reprezentativní a přesné, což umožňuje identifikovat širokou škálu výsledků, včetně rozdílů mezi jednotlivými lidmi nebo sociálními skupinami. K nejběžnějším metodám patří dotazníky a různé formy rozhovorů, ať už standardizovaných, či nestandardizovaných (Potůček et al., 2002).

2.1.2 Mezuregionální úroveň

Heřmanová (2012) uvádí, že tato prostorová úroveň (okresy, kraje a územní jednotky typu NUTS II, III a IV) nabízí možnost širšího pohledu na kvalitu života a její vzájemné souvislosti. Výzkumy v této oblasti se obvykle zaměřují na analýzu kvality života ve větších sociálních skupinách (např. ve větších souborech obyvatel), což znamená, že nelze zkoumat konkrétní jedince. Z tohoto důvodu se často více upřednostňují objektivní výzkumy, před těmi, které se zaměřují na subjektivní hodnocení.

2.1.3 Makroregionální úroveň

V rámci makroregionálního pohledu se kvalita života často hodnotí výhradně z hlediska objektivních životních podmínek, jako jsou úroveň hospodářského a sociálního rozvoje, přírodní a ekologické podmínky dané oblasti nebo dosažený společenský pokrok. Tato analýza se obvykle vztahuje k velkým územním celkům a zprůměruje data pro široké sociální skupiny. Tento přístup, který často využívá dostupné sociální, ekonomické

a mezinárodně porovnatelné statistiky, je efektivní pro širší porozumění, ale může být také nepřesný, zkreslený a všeobecně málo vypovídající. Je tak běžné, že přechod od makroregionálního zkoumání k mikroregionálnímu přináší přesun od objektivních ukazatelů ke zkoumání subjektivních aspektů kvality života (Heřmanová, 2012).

2.2 Objektivní kvalita života

V případě objektivní kvality života se jedná o životní podmínky a dosaženou životní úroveň jednotlivce nebo obyvatelstva jako celku. Obě tyto skupiny se samozřejmě navzájem velice ovlivňují a různě prolínají, jelikož čím má člověk vyšší finanční a materiální životní úroveň, tím se mu zvětšují možnosti výběru různých specifických a kvalitnějších produktů a služeb a tím se mu později zvyšuje kvalita života. V případě životních podmínek se jedná o konkrétní a měřitelné indikátory, které kvalitu života ovlivňují. Mezi tyto indikátory, které mezi sebou lze porovnávat patří dostupnost služeb, dostupnost zdravotní péče, průměrná mzda, dostupnost bydlení, kvalita životního prostředí, uplatnění na trhu práce, dopravní infrastruktura a spousta dalších. Existuje ale také spousta indikátorů, které jsou obtížněji měřitelné, jako například možnost svobodného rozhodování, úroveň fungování demokratických principů, vliv tradice, nastavení právního systému, míra korupce a podobně. I tyto indikátory jsou ale měřeny a sledovány různými společnostmi (Heřmanová, 2012). Dva z nich jsou popsány níže.

Global Democracy Index je vytvářen analytickou divizí britského týdeníku *The Economist* – *The Economist Intelligence Unit (EIU)*. Poprvé byl tento index publikován v roce 2006 a od té doby je každoročně aktualizován. Index hodnotí stav demokracie ve 167 zemích světa na základě pěti klíčových kategorií. Těmito kategoriemi jsou: volební proces a pluralita, fungování vlády, politická participace, politická kultura a občanské svobody. Celkové skóre země je průměrem z těchto pěti kategorií, čímž vzniká konečné hodnocení na škále od 0 do 10. Podle dosaženého skóre jsou poté země rozděleny do čtyř kategorií: plná demokracie (8,01-10), nedokonalá demokracie (6,01-8), hybridní režimy (4,01-6) a autoritářské režimy (0-4). Podle nejnovějšího indexu z roku 2025 je globální demokracie v horším stavu než v kterémkoli okamžiku v téměř dvacetileté historii indexu, jelikož celosvětový průměr klesl na rekordní minimum 5,17 bodu. Česká republika se v indexu demokracie dlouhodobě pohybuje na pomezí plné a nedokonalé demokracie. Po prvotním hodnocení 8,2 bodu v roce 2006 zaznamenala postupný mírný pokles, především v důsledku politických skandálů, otázek střetu zájmů a problémů s fungováním vlády, což se projevilo zejména v letech 2014 a 2016–2018. V roce 2025 však ČR dosáhla

skóre 8,1, čímž se vrátila mezi plné demokracie. Ke zlepšení přispěla vyšší politická participace, stabilnější vládní fungování, lepší hodnocení politické kultury a také tradičně silná oblast volebního procesu a plurality. Česká republika se tak umístila na 23 místě ze všech 167 zemí (The Economist Intelligence Unit, c2025).

Index vnímání korupce (Corruption Perceptions Index, CPI) je každoročně sestavován organizací Transparency International od roku 1995. Hodnotí míru korupce ve veřejném sektoru ve 180 zemích světa na základě expertních analýz a průzkumů mezi podnikateli. Skóre se pohybuje od 0 (vysoká míra korupce) do 100 (žádná vnímaná korupce). Na základě výsledného skóre jsou státy seřazeny do žebříčku, který umožňuje mezinárodní srovnání. Česká republika si v Indexu vnímání korupce v posledních letech udržuje stabilní pozici, avšak její skóre naznačuje, že korupce stále představuje významný problém. Zatímco v roce 2012 dosahovala ČR hodnoty 49 bodů, v následujících letech se situace postupně zlepšovala. Přestože se tím Česká republika zařadila mezi země s relativně nižší mírou korupce, stále zaostává za západoevropskými státy a aktuálně se v celosvětovém srovnání nachází na 46. místě za Kyprem a Rwandou (Transparency International, c2025).

Oproti životním podmínkám je životní úroveň nejčastěji vyjadřována mírou bohatství nebo chudoby, a to prostřednictvím ukazatelů, které se mohou týkat jak jednotlivců, tak například celého obyvatelstva nebo jednotlivých sociálních skupin. Jedná se nejčastěji o příjmy, výdaje, spotřebu a v případě jednotlivců o ukazatele vybavenosti domácností předměty dlouhodobě spotřeby. Výše zmíněné (životní podmínky i životní úroveň) má později do jisté míry vliv na životní šance jednotlivců a na jejich dosahování určitého sociálního statusu (Heřmanová, 2012).

2.3 Subjektivní kvalita života

Subjektivní kvalita života představuje individuální pohled na život a jeho hodnocení na základě vlastních preferencí, hodnot a úrovně spokojenosti. Tato dimenze je obvykle zkoumána prostřednictvím metod, jako jsou dotazníky či rozhovory, které umožňují jednotlivcům sdílet své osobní pocity a názory na jejich životní situaci. Díky tomuto přístupu lze zohlednit specifické podmínky a jedinečné zkušenosti jednotlivce, což poskytuje hlubší vhled do toho, jak různí lidé vnímají svou kvalitu života (Potůček et al., 2002). Z provedených výzkumů však vyplývá, že subjektivní výpovědi o tématech jako bohatství, chudoba, životní prostředí, vlastní zdravotní stav či kvalita života často

neodpovídají objektivní realitě. Různé metodické přístupy navíc mohou přinést odlišné výsledky. Mezi klíčové faktory, které ovlivňují podobu těchto výpovědí, patří sociodemografické charakteristiky respondentů. Ty zahrnují například věk, který ovlivňuje životní zkušenosti a generační rozdíly v nárocích na životní podmínky. Dalšími faktory jsou vzdělání, typ zaměstnání a celková informovanost, jež určují prioritní materiální hodnoty. Tyto proměnné a jejich vzájemné vztahy bývají standardní součástí sociologických průzkumů ve formě identifikačních otázek. (Heřmanová, 2012).

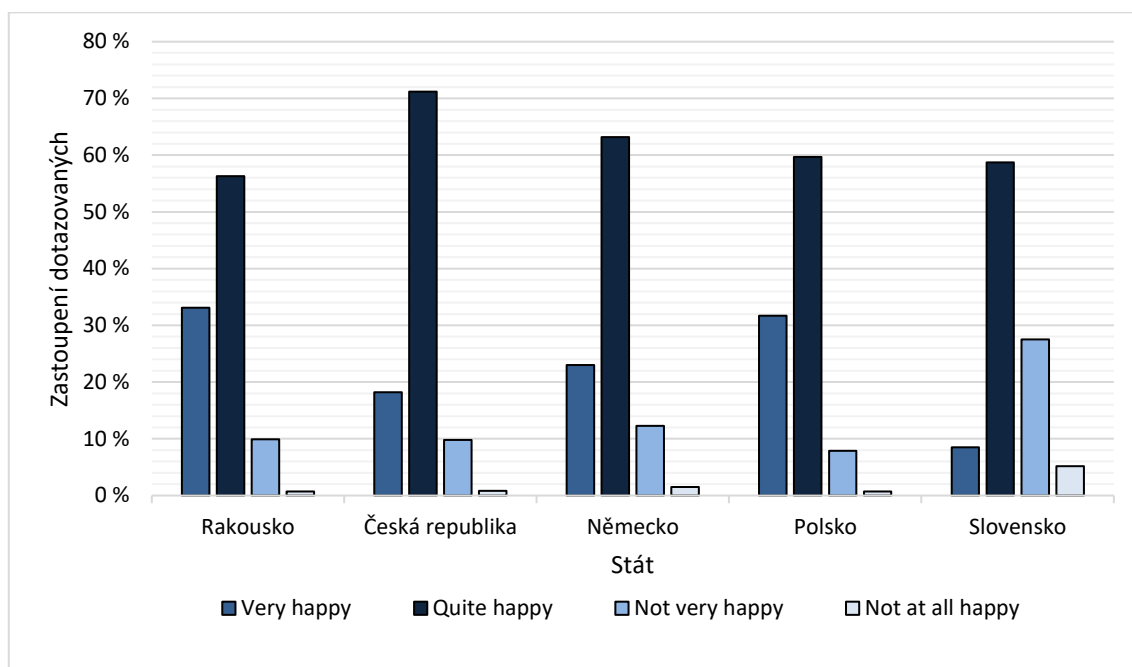
Metody měření

Subjektivní kvalita života se hodnotí na základě individuálního pohledu jedince, zahrnujícího jak objektivní životní podmínky a úroveň, tak i subjektivní prožívání pohody a spokojenosti (Potůček et al., 2002). Podle Heřmanové (2012) jsou subjektivní indikátory této dimenze typicky získávány formou primárních dat prostřednictvím výzkumů, zejména dotazníkových šetření. Otázky kladené respondentům se liší podle zaměření výzkumu. V případě obecných dotazníků jsou příkladem otázky používané organizací World Values Survey, zaměřující se na měření subjektivní pohody v celosvětovém měřítku:

1. “Taking all things together, would you say you are very happy, quite happy, not very happy, or not at all happy?”
2. „All things considered, how satisfied are you with the your life as a whole these days?”

Jedno z takovýchto šetření organizace World Values Survey lze vidět v následujícím grafu č. 1. V tomto šetření byli respondenti dotazováni na první výše zmíněnou otázku, týkající se štěstí.

Graf 1: Šetření organizace World Values Survey

Zdroj: vlastní zpracování dle World Values Survey (c2024)

Z grafu č. 1 lze vyčíst procentuální zastoupení jednotlivých odpovědí respondentů v pěti zemích (Česká republika – 1811 respondentů, Německo – 2141 respondentů, Polsko – 1352 respondentů, Rakousko – 1646 respondentů a Slovensko – 1997 respondentů). Respondenti byli dotazováni, zda se cítí být velice šťastní, docela šťastní, ne příliš šťastní nebo nešťastní. Nejčastější odpovědí byla odpověď „docela šťastný“, s velkým odstupem následovaná dalšími třemi možnostmi.

Podobné otázky se často objevují i v dalších šetřeních zaměřených na štěstí a spokojenost. Například v USA je provádí National Opinion Research Center a v Evropě Eurobarometr Evropské komise (Heřmanová, 2012).

2.4 Modely kvality života

Všechny modely kvality života nabízejí komplexní pohled, který zahrnuje nejen hodnocení podmínek života člověka ve vztahu k jeho vnějšímu prostředí (materiálnímu, sociálnímu, přírodnímu i kulturnímu), ale také se zaměřují na jeho vnitřní aspekty, jako jsou psychologické a emocionální faktory. Tímto způsobem propojují různé dimenze života a umožňují ucelené posouzení kvality života jednotlivce. Koncept kvality života předpokládá, že fyzické i sociální prostředí ovlivňuje kvalitu života všech jednotlivců. Avšak ne každý jedinec vnímá vnější prostředí stejným způsobem. To, jak jsme v daném prostředí spokojeni nezávisí pouze na samotné kvalitě prostředí, ale také na tom, jak jej vnímáme (Heřmanová, 2012).

Pokud se na modely kvality života podíváme obecněji, definujeme tři základní typy. Jednotlivé typy se liší jak způsobem své konstrukce, tak také složitostí. Nejjednodušší a méně propracované modely představují tzv. konceptuální modely. Naopak nejvíce rozvinuté jsou modely, které zahrnují nejen teoretický vysvětlující rámec, ale také podrobný popis jednotlivých prvků, jejich strukturu a vzájemné vztahy. Přesto se však praktické využití těchto komplexních modelů v současnosti objevuje jen výjimečně. Mezi jedny z nejčastěji používaných a citovaných modelů se řadí tzv. model subjektivní kvality života, který byl vytvořen Centrem pro podporu zdraví na Univerzitě Toronto. Tento model je vícerozměrný a vychází z celostního přístupu ke kvalitě života. Je rozdělen do tří hlavních domén (být, někam patřit, realizovat se), přičemž každá z těchto domén zahrnuje tři specifické subdomény (Heřmanová, 2012). Model je zobrazen v tabulce č. 2.

Tabulka 2: Model kvality života Centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto

1. Být – osobní charakteristiky člověka	
Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, vzhled.
Psychologické bytí	Psychické zdraví, vnímání, cítění, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
2. Patřit někam – spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení	Domov, škola, pracoviště, sousedství, komunita
Sociální napojení	Rodina, přátelé, spolupracovníci, sousedé
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, odpovídající finanční příjmy, vzdělávací a rekreační možnosti a příležitosti
3. Realizovat se – dosahování osobních cílů, naděje a aspirace	
Praktická realizace	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začlenění
Volnočasové realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstové realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Zdroj: vlastní zpracování podle Heřmanová (2012)

Skutečná kvalita života jednotlivce závisí na subjektivním významu oblastí, které považuje za důležité (z hlediska sociálního, hodnotového či kulturního) a na míře, v jaké je schopen tyto oblasti naplňovat a hodnotit (Potůček et al., 2002). Klíčovým prvkem v tomto modelu je osobní pohoda nebo nepohoda (fyzická, duševní i sociální) a subjektivní vnímání vlastní životní situace. Objektivní podmínky prostředí nejsou v tomto modelu považovány za přímý zdroj kvality života, ale spíše za faktory, které ji mohou do určité míry pozitivně či negativně ovlivnit (Heřmanová, 2012).

Dalším modelem je méně známý model, který byl vytvořen D. Kováčem. Model je rozdělen do tří úrovní, čímž může připomínat Maslowovu posloupnost lidských potřeb a motivací a lze ho vidět v následující tabulce č. 3.

Tabulka 3: Model kvality života – Kováč

Smysl života
bezproblémové stárnutí
úroveň kultivace osobnosti
společenské uznání
podpora závislým
podpora života
univerzální altruismus
pevné zdraví
prožívání životní spokojenosti
uspokojivé sociální prostředí
úroveň společenského vývoje
přátelské prostředí
úroveň znalostí a kompetencí
dobrá fyzický stav
normální psychický stav
vyrůstání ve funkční rodině
odpovídající materiálně sociální zabezpečení
život chránící životní prostředí
získání schopností a návyků pro přežití

Zdroj: vlastní zpracování podle Heřmanová (2012)

První úroveň komplexního prožití kvalitního života zahrnuje dobrý fyzický stav, psychickou pohodu, vyrůstání v harmonickém rodinném prostředí, odpovídající materiální a sociální zázemí, klidný životní styl a bezpečné životní prostředí, které neohrožuje zdraví. Druhá úroveň, označovaná také jako civilizační, zahrnuje zdraví, celkovou spokojenost se životem, příznivé sociální podmínky, vyspělost společnosti a rozvinuté znalosti, dovednosti a kompetence jednotlivce. Třetí úroveň (elitní), se zaměřuje na hodnoty jako altruismus, charitativní aktivity, společenské uznání, vysokou míru osobní kultivovanosti a důstojné stárnutí. Celý model stojí na konceptu „smyslu života“, který hraje zásadní roli jako psychický regulátor a ovlivňuje většinu lidského chování a rozhodování.

2.5 Faktory ovlivňující kvalitu života

Od roku 1995 probíhá v rámci Komise OSN pro udržitelný rozvoj speciální program zaměřený na indikátory a faktory měření kvality života. Na jeho vývoji

spolupracovalo mnoho významných mezinárodních a vědeckých institucí, mezi nimiž UNEP, UNDP, Světová banka, OECD, WHO, IUCN, WRI a další. Program přinesl návrh 134 indikátorů, které jsou rozděleny do čtyř kategorií: **sociální, environmentální, ekonomické a institucionální** (Potůček et al., 2002). Níže jsou popsány první tři zmíněné kategorie s některými indikátory (indikátory vhodnější pro použití pro analýzu na regionální úrovni), které jsou jejich součástí.

Sociální faktory

Sociální ukazatele kvality života představují kvantitativní proměnné, které slouží k posouzení sociálních aspektů, pohody a životní úrovně obyvatel. Přinášejí údaje o sociálním prostředí, úrovni bezpečnosti, mezilidských vztazích a dalších faktorech, jež mají vliv na celkovou kvalitu života lidí. V tabulce č. 4 jsou představena jednotlivá témata v sociální oblasti, podtémata a některé z konkrétních indikátorů.

Tabulka 4: Témata, podtémata a indikátory sociální oblasti

Téma	Podtéma	Indikátor
rovnost	chudoba	míra nezaměstnanosti
zdraví	úmrtnost	očekávaná délka života
	hygiena	podíl obyvatel s přístupem k hygieně
	pitná voda	podíl obyvatel s přístupem k pitné vodě
	zdravotní péče	podíl obyvatel s přístupem k základní zdravotní péči
vzdělání	úroveň vzdělání	míra ukončení středního stupně vzdělání
bydlení	podmínky bydlení	podlahová plocha na osobu
bezpečnost	kriminalita	počet zaznamenaných trestných činů na 1000 obyvatel
demografie	změny obyvatelstva	míra přírůstku obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování podle Potůček et al. (2002)

Například kriminalita výrazně ovlivňuje kvalitu života ve městech, protože přímo souvisí s bezpečností obyvatel. Tento problém má globální charakter a v poslední době se zhoršuje vlivem různých faktorů, mezi které patří migrace, stav městské infrastruktury a míra zapojení komunit do zajišťování veřejného pořádku. Kriminalita se zpravidla týká méně závažných deliktů, jako je vandalismus, graffiti, krádeže, loupeže nebo fyzické potyčky. Tyto činy však mohou vytvářet prostředí, které usnadňuje výskyt závažnějších zločinů, například obchodování s drogami nebo prostituce (Montagna, Barboni, Montagna, b.r.).

Japonská studie (Yamazaki, S. et al, 2005) se ale zabývala jiným sociálním faktorem, a to konkrétně vlivem automobilové dopravy na kvalitu života obyvatel. Respondenti studie byli rozděleni do třech skupin, podle toho, v jaké vzdálenosti od

komunikace žili. Na základě tohoto rozdělení bylo ve studii zjištěno, že respondenti žijící mimo dopravní komunikace měli nejvyšší skóre v testovaných doménách, mezi které patřilo např. duševní zdraví, vitalita a podobně. Tento výsledek souvisí s tím, že nižší expozice hluku a znečištění z dopravy může přispívat k lepší kvalitě života.

Faktorem nezaměstnanosti se zabývala studie, která se zaměřila na vliv nezaměstnanosti na kvalitu života související se zdravím u dospělých ve Švédsku. Výzkum byl proveden formou průřezové studie, kdy byl v roce 2016 zaslán dotazník 2500 náhodně vybraným osobám ve věku 20–64 let. Odpovědělo 967 respondentů, z nichž bylo 113 nezaměstnaných a 724 zaměstnaných. Zbývajících 130 osob bylo z analýz vyloučeno, protože měly jiné hlavní zaměstnání než „výdělečná činnost“ nebo „aktivita na trhu práce“, nebo na tuto otázku vůbec neodpověděly. Výsledky ukázaly, že nezaměstnaní měli statisticky významně nižší skóre kvality života (QALY – Quality-Adjusted Life Years) o 0,096 bodu oproti zaměstnaným. Nezaměstnanost byla spojena s většími problémy v běžných činnostech (+6,6 %) a vyšší mírou úzkosti a deprese (+23,6 %). Studie tak potvrdila, že nezaměstnanost výrazně ovlivňuje zdraví a kvalitu života, přičemž dopady mohou dosahovat téměř 10% rozdílu oproti zaměstnaným osobám (Norström, F. et al, 2019). Ve většině studií, včetně této, je však nezaměstnanost řazena spíše mezi ekonomické faktory.

Další studie zahrnula mezi sociální faktory počet obyvatel, kdy porovnávala kvalitu života obyvatel velkých tureckých měst s vysokou hustotou zalidnění (Istanbul, Ankara, Izmir) s obyvateli měst s nižší hustotou obyvatelstva. Výzkumu se zúčastnilo celkem 7952 lidí, přičemž kvalita života byla měřena pomocí škály WHOQOL-BREF (vyvinula WHO). Výsledky analýzy ukázaly významné rozdíly mezi jednotlivými skupinami, přičemž obyvatelé měst s vyšší hustotou zalidnění dosahovali vyššího skóre kvality života ve fyzické, psychologické a environmentální oblasti. V sociální dimenzi však nebyly zjištěny statisticky významné rozdíly. Studie tak naznačuje, že vyšší hustota zalidnění může mít pozitivní vliv na některé aspekty kvality života (Başkan A. H., Zorba E. a Bayrakdar A., 2017).

Jako sociální indikátor byl ve studii zaměřené na dopad mezinárodní migrace na životní spokojenost místních obyvatel v Anglii zkoumán také počet cizinců. Výzkum vycházel z reprezentativního vzorku 23 143 respondentů a údajů ze sčítání lidu v roce 2011. Výsledky víceúrovňové regresní analýzy ukázaly, že vyšší podíl mezinárodních

přistěhovalců, zejména nebilého původu, měl negativní vliv na životní spokojenost místních obyvatel, přičemž tento efekt byl nejvýraznější u nezaměstnaných osob a příslušníků střední třídy. Studie také zdůrazňovala význam podpory pozitivních interakcí mezi přistěhovalci a místními obyvateli při plánování veřejných politik (Liang Yuhui, Wei Yuewei, Wang Senhu et al, 2019).

Environmentální faktory

Životní prostředí, ve kterém lidé pobývají, hraje klíčovou roli v jejich celkové kvalitě života. Čistota ovzduší a vody, přítomnost zeleně ve městech, estetický vzhled ulic a krajiny i bohatství přírody významně ovlivňují každodenní životy jednotlivců. Tyto faktory zároveň často působí na fyzické i psychické zdraví. Jednotlivá témata, podtémata a konkrétní indikátory týkající se environmentální oblasti jsou představeny v tabulce č. 5.

Tabulka 5: Témata, podtémata a indikátory environmentální oblasti

Téma	Podtéma	Indikátor
atmosféra	kvalita ovzduší	koncentrace znečišťujících látek v urbanizovaných oblastech
krajina	urbanizace	plocha městských sídel
sladké vody	kvalita vod	BSK5 vodních toků
biodiverzita	ekosystémy	chráněná území jako % celkové rozlohy

Zdroj: vlastní zpracování podle Potůček et al. (2002)

Kvalitou ovzduší se zabývala studie, která se zaměřila na zkoumání vlivu kvality ovzduší na kvalitu života a snažila se ověřit, zda mezi těmito faktory existuje souvislost. Pomocí kanonické korelační analýzy byly analyzovány údaje ze 27 zemí, přičemž jako hlavní zdroj dat o kvalitě života byly použity statistiky WHO a pro hodnocení kvality ovzduší data z Evropské agentury pro životní prostředí a WHO (konkrétně pro venkovní vzduch – PM10). Výsledky studie prokázaly významnou pozitivní korelaci mezi kvalitou ovzduší a kvalitou života, což naznačuje, že lepší kvalita ovzduší přispívá k vyšší kvalitě života obyvatel. Tato pozitivní korelace naznačuje, že zlepšení kvality ovzduší (zejména snížení koncentrace PM10) je spojeno s lepšími výsledky v oblastech zdraví a celkové kvality života obyvatel (Darçin M., 2014).

Ekonomické faktory

Ekonomické faktory jsou klíčové pro posuzování kvality života, protože reflektují finanční a hospodářskou výkonnost daného regionu. Tyto parametry mají přímý dopad na ekonomickou stabilitu jednotlivců i celé společnosti. V tabulce č. 6 níže, jsou jednotlivá témata, podtémata a indikátory ekonomické oblasti.

Tabulka 6: Témata, podtémata a indikátory ekonomické oblasti

Téma	Podtéma	Indikátor
ekonomika	výkonnost	HDP na obyvatele
	finanční situace	dluh v poměru k HDP
spotřeba a výroba	energie	roční spotřeba energie na obyvatele
	odpady	produkce odpadu
		recyklace odpadů
	doprava	ujetá vzdálenost na obyvatele

Zdroj: vlastní zpracování podle Potůček et al. (2002)

Mezi ekonomické faktory lze zahrnout také průměrné mzdy. Studie publikovaná v časopise *The Lancet* se zaměřuje na vztah mezi ekonomickými faktory a kvalitou života. Autoři analyzovali data o příjmech, životní úrovni a zdraví obyvatel v různých zemích. Zjistili, že vyšší průměrná mzda v regionu má pozitivní vliv na kvalitu života, přičemž zlepšení životních podmínek je často spojeno s vyššími příjmy a lepším přístupem k sociálním a zdravotním službám. Studie navíc poukázala na to, že ekonomické faktory, zejména příjmy a přístup k sociálním službám, mohou hrát zásadní roli v určení celkové životní úrovně a zdraví obyvatel. Výzkum tak potvrzuje význam ekonomických faktorů při hodnocení kvality života a naznačuje, že zlepšení ekonomických podmínek může vést k pozitivnímu dopadu na celkové zdraví a pohodu obyvatel. (Thomson Rachel M. et al., 2022).

Další studie se zaměřila na souvislost mezi stabilitou bydlení a kvalitou života u mladých dospělých, kteří zažili bezdomovectví ve Spojených státech. Počet dokončených bytů je v tomto kontextu důležitým indikátorem dostupnosti bydlení, které může výrazně ovlivnit životní podmínky zranitelných skupin. Na základě 30 hloubkových rozhovorů s respondenty ve stabilním i nestabilním bydlení studie ukázala, že stabilita bydlení přispívá ke zlepšení fyzické a duševní pohody, sociální situace i pocitu bezpečí. Významnou roli sehrává i kvalita samotného bydlení a jeho okolního prostředí. Zjištění poukazují na to, že dostatek kvalitního a dostupného bydlení může mít pozitivní dopad na různé dimenze kvality života (Palimaru Alina I., McDonald Keisha, Garvey Rick et al., 2023).

Ačkoliv členění faktorů kvality života na sociální, ekonomické a environmentální složky je v odborné literatuře běžně využívané (např. Potůček et al., 2002), nelze opomenout, že existují i další přístupy k jejich kategorizaci. Tyto přístupy často vycházejí z rozdílných metodologických rámců, specifických cílů výzkumu nebo zaměření na

konkrétní dimenze kvality života. Například studie *Quality of life in cities – Empirical evidence in comparative European perspective* od Węziak-Białowolske (2016) rozlišuje faktory kvality života podle následujících dimenzí:

- **dostupnost služeb, prostředí a sociální aspekty ve městech a okolí;**
- **sociodemografické faktory;**
- **charakteristiky města** – ekonomický rozvoj, tlaky na trhu práce, velikost, umístění, kvalita institucí a bezpečnost.

Studie se zaměřila na vybrané aspekty městské kvality života v evropských městech a jako hlavní datový zdroj využila šetření Flash Eurobarometr 366: Kvalita života v evropských městech. Toto šetření obsahuje odpovědi více než 41 tisíc respondentů ze 79 evropských měst, čímž poskytuje rozsáhlý základ pro zkoumání vztahů mezi individuálními charakteristikami obyvatel, vlastnostmi jejich sousedství a celkovým městským prostředím ve vztahu k jejich spokojenosti se životem ve městě. Analýza se zaměřila na tři výše zmíněné hlavní oblasti, které mohou ovlivňovat městskou kvalitu života. Výsledky ukázaly, že míra spokojenosti se životem ve městě se výrazně liší nejen mezi jednotlivými městy napříč Evropou, ale i uvnitř samotných měst. Mezi nejvýznamnější faktory přispívající k nespokojenosti obyvatel patřila nízká úroveň veřejné dopravy, nedostatek kulturní infrastruktury, omezený přístup k obchodům, nedostatek zelených ploch, znečištěné ovzduší, nízká důvěra mezi obyvateli, špatné fungování veřejné správy a neefektivní administrativa. Naopak vyšší spokojenost se životem byla zaznamenána u obyvatel, kteří se cítili bezpečně a byli spokojeni s kvalitou svého bydlení. Zvláště výrazný byl pozitivní vztah mezi celkovou spokojeností a pocitem bezpečí – města, kde občané vnímali vysokou úroveň bezpečnosti, vykazovala i vyšší celkovou spokojenost obyvatel se životem ve městě.

Součástí téže studie je však i pohled z oblasti městského plánování a urbanistického designu, který kvalitu života zasazuje do širšího rámce strukturálních charakteristik města. Podle studie lze města vnímat jako soubor služeb, které slouží potřebám a očekáváním obyvatel. Tyto potřeby se odrážejí jak ve společenském životě a mezilidských vztazích, tak v ekonomických možnostech města, například v dostupnosti pracovních příležitostí. Urbanistické plánování a městský design se proto snaží vytvářet prostředí, které podporuje kvalitu života. Aby bylo město opravdu dobře obyvatelné, je

třeba zohlednit různé aspekty na několika úrovních – od čtvrti až po celý region. Mezi klíčové faktory patří:

- fyzické uspořádání města;
- sociální podmínky;
- životní prostředí;
- ekonomická situace.

Tyto složky jsou klíčové pro hodnocení kvality života ve městě. Příklady městských prvků a zařízení, které jsou ve výzkumu spojovány s kvalitou života, jsou uvedeny v následující tabulce č. 7.

Tabulka 7: Městské prvky spojené s kvalitou života

Faktory	Příklady
Fyzické uspořádání	Parky a zahrady, historické budovy a muzea
	Kultura, umění a kreativní scény
	Efektivita a dostupnost veřejné dopravy
	Přístup ke službám, jako je vzdělávání a poskytování zdravotní péče
	Sportovní hřiště a zařízení
	Nákupní zařízení
	Hustota populace
	Veřejné prostory, náměstí, ulice a pěší zóny
Sociální podmínky	Otevřenost a tolerance
	Vnímání problémů sousedství
	Sousedské interakce
	Existence soukromých a sociálních sítí (např. rodina a přátelé)
	Osobní a veřejná bezpečnost
Životní prostředí	Přírodní prostředí
	Panorama a krajina
	Nízké znečištění
	Klid/hluk
	Čistota
Ekonomická situace	Trh s bydlením a podmínky bydlení
	Příležitosti na trhu práce
	Životní náklady
	Místní daně
Institucionální rysy	Kvalita vládních služeb a právní stát

Zdroj: vlastní zpracování podle Węziak-Białowolske (2016)

V rámci studie byly k fyzickým, sociálním, environmentálním a ekonomickým aspektům města přidány institucionální faktory, které reflektují kvalitu a efektivitu místní správy. Tento přístup je dle studie podpořen nedávnými politickými a vědeckými

diskusemi, stejně jako empirickými výzkumy, které ukazují, že kvalita vládních služeb a právní stát jsou klíčovými faktory ovlivňujícími kvalitu života, štěstí a pohodu obyvatel.

Mnozí vědci podle studie rovněž upozorňují, že určité individuální charakteristiky obyvatel mohou ovlivnit jejich spokojenost, což následně vede k rozdílům v kvalitě života ve městě. Mezi charakteristiky použité v tomto výzkumu patří:

- **délka pobytu;**
- **místo narození;**
- **úroveň disponibilního příjmu domácnosti;**
- **fáze životního cyklu;**
- **postavení na trhu práce;**
- **věk;**
- **úroveň vzdělání;**
- **rozsah sociálních interakcí.**

Studie ukázala, že pokud byli občané nespokojeni s hromadnou dopravou, kulturními zařízeními, množstvím zeleně, dostupností obchodů, kvalitou ovzduší, efektivitou veřejné správy a její důvěryhodností, měli tendenci být celkově méně spokojeni s životem ve městě. Studie rovněž zjistila, že pokud se občané cítili bezpečně a byli spokojeni s místem, kde žijí, byli s větší pravděpodobností spokojeni i se životem ve městě, což naznačuje, že pocit bezpečí a spokojenost s bydlištěm mají vliv na celkovou spokojenost s městským životem. Dále bylo identifikováno, že některé proměnné týkající se vybavenosti a prvků města neměly vliv na spokojenost s městem. Mezi tyto faktory patřila spokojenost se zdravotnickými službami, kulturními a sportovními zařízeními, veřejnými prostranstvími, hladinou hluku a čistotou. Zajímavé bylo, že z proměnných, které se týkali sousedství měla významný vliv pouze bezpečnost. K osobním charakteristikám občanů se ukázalo, že složení domácnosti a délka pobytu ve městě neměly vliv na spokojenost s městským životem.

2.6 Měření kvality života

Jak již bylo zmíněno v kapitolách výše, kvalitu života je velice složité měřit jednoduše a přímo. Před samotnou analýzou je klíčové stanovit konkrétní indikátory kvality života, které představují číselné údaje potenciálně spojené s úrovní lidského života. V dokumentu Komise OSN pro udržitelný rozvoj jsou funkce a význam těchto indikátorů definovány jako nástroje, které mohou usnadnit interpretaci dat, poskytovat

souhrnné informace a sloužit k měření pokroku směrem k udržitelnému rozvoji. Zároveň mohou varovat před možnými ekonomickými, sociálními či environmentálními hrozbami (Potůček et al., 2002). Sledování kvality života prostřednictvím těchto ukazatelů je předmětem zájmu mnoha světových organizací a iniciativ, mezi které podle Heřmanové (2012) patří například:

- rozvojový program OSN (UNDP – Human Development Report);
- Světová banka (World Development Indicators);
- United nations FAO (databáze FAOSTAT);
- Eurostat (Pressure Indices Project);
- Evropská agentura pro životní prostředí (Yearly Indicator-Based Report);
- OECD (Core Set of Environmental Indicators).

Díky práci těchto a dalších organizací vzniklo široké spektrum indikátorů a indexů sloužících k monitorování různých aspektů kvality života. Slabinou těchto indexů často bývá jejich úzké zaměření, které neumožňuje komplexní pohled na řešenou problematiku. Z tohoto důvodu se stále více používají agregované ukazatele kvality života, které kombinují více dílčích indikátorů. I tyto nástroje však mohou být problematické, například kvůli možnému zkreslení výsledků, ať už neúmyslnému, nebo záměrnému. V reakci na tato omezení dochází k vývoji agregovaných hierarchických indexů, které umožňují přesnější interpretaci jednotlivých oblastí kvality života. Následující text se zaměřuje na některé z nejčastěji využívaných indexů (Heřmanová, 2012).

Index lidského rozvoje (HDI – Human Development Index) je měřítko, které od roku 1990 sestavuje Program OSN pro rozvoj (UNDP). HDI představuje komplexní měřítko průměrné úrovně dosažené v klíčových aspektech lidského rozvoje: zdraví, vzdělání a životní úroveň. Zdraví se hodnotí prostřednictvím očekávané délky života při narození, vzdělání se měří pomocí průměrné délky školní docházky dospělých starších 25 let a očekávané délky vzdělávání dětí. Životní úroveň se vyjadřuje hrubým národním důchodem (HND) na obyvatele. HDI umožňuje kriticky posoudit politická rozhodnutí států a zkoumat, proč země se stejným HND na hlavu mohou dosáhnout rozdílných výsledků v oblasti lidského rozvoje, což často podnítl diskusi o politických prioritách. Hodnota indexu HDI se pohybuje v intervalu od 0 do 1, přičemž vyšší hodnoty blíže k jedné odrážejí nejvyšší míru rozvoje. Na základě těchto hodnot jsou země rozděleny do čtyř kategorií podle úrovně lidského rozvoje: velmi vysoká úroveň ($HDI \geq 0,800$), vysoká

úroveň ($0,799 \leq \text{HDI} \leq 0,700$), střední úroveň ($0,699 \leq \text{HDI} \leq 0,550$) a nízká úroveň rozvoje ($\text{HDI} < 0,550$) (United Nations Development Programme, c2024).

Better Life Index byl vytvořen Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v roce 2011. Jedná se o interaktivní nástroj, který umožňuje porovnávat kvalitu života v různých zemích na základě 11 kategorií. Těmito kategoriemi jsou:

- **bydlení** – kvalita a dostupnost bydlení;
- **příjem** – disponibilní příjem domácností a ekonomická prosperita;
- **zaměstnanost** – zaměstnanost a míra nezaměstnanosti;
- **společenství** – sociální vazby, rodina a přátelé;
- **vzdělání** – přístup ke vzdělání a jeho úroveň;
- **životní prostředí** – kvalita ovzduší a přístup k čisté vodě;
- **občanská angažovanost** – zapojení do demokracie;
- **zdraví** – očekávaná délka života a zdravotní stav populace;
- **spokojenost se životem** – celková míra subjektivní pohody;
- **bezpečnost** – pocit bezpečí a úroveň kriminality;
- **work-life balance** – rovnováha mezi pracovním a osobním životem.

Většina ukazatelů Better Life Indexu má objektivní charakter, avšak index obsahuje i prvky subjektivity. Příkladem je hodnocení vlastního zdravotního stavu nebo spokojenosti se životem, která odráží osobní pohled na kvalitu života. Subjektivní prvek se projevuje také při hodnocení 41 zemí zahrnutých v indexu OECD. Díky online nástroji mohou uživatelé nastavit váhy jednotlivým kategoriím podle svých preferencí, což výrazně ovlivňuje konečné pořadí zemí. Tento přístup činí index unikátním v porovnání s jinými alternativními ukazateli (OECD, c2024). Výše zmíněné indexy se však používají na úrovni národní a nadnárodní. K měření kvality života na regionální úrovni (v okolí průmyslové zóny) je třeba vybrat vhodné a dostupné indikátory, které byly představeny v kapitole č. 2.5 této práce a ty poté vyhodnotit pomocí například vhodné statistické metody. Jeden z možných postupů je popsán v následující části.

3 PŘEDSTAVENÍ ANALYZOVANÉ LOKALITY

V této kapitole je představena analyzovaná lokalita, tedy průmyslová zóna Nošovice a její okolí. Pozornost je zaměřena na charakteristiku zvolené průmyslové zóny, přičemž jsou popsány její základní parametry, historie vzniku, současné využití a klíčoví investoři. Dále je přiblíženo širší území v okolí zóny, včetně demografických, ekonomických a infrastrukturních aspektů, které mohou mít vliv na kvalitu života místních obyvatel. Kapitola tak poskytuje ucelený přehled o analyzovaném území a je základem pro následující analýzu dopadů průmyslové zóny na kvalitu života.

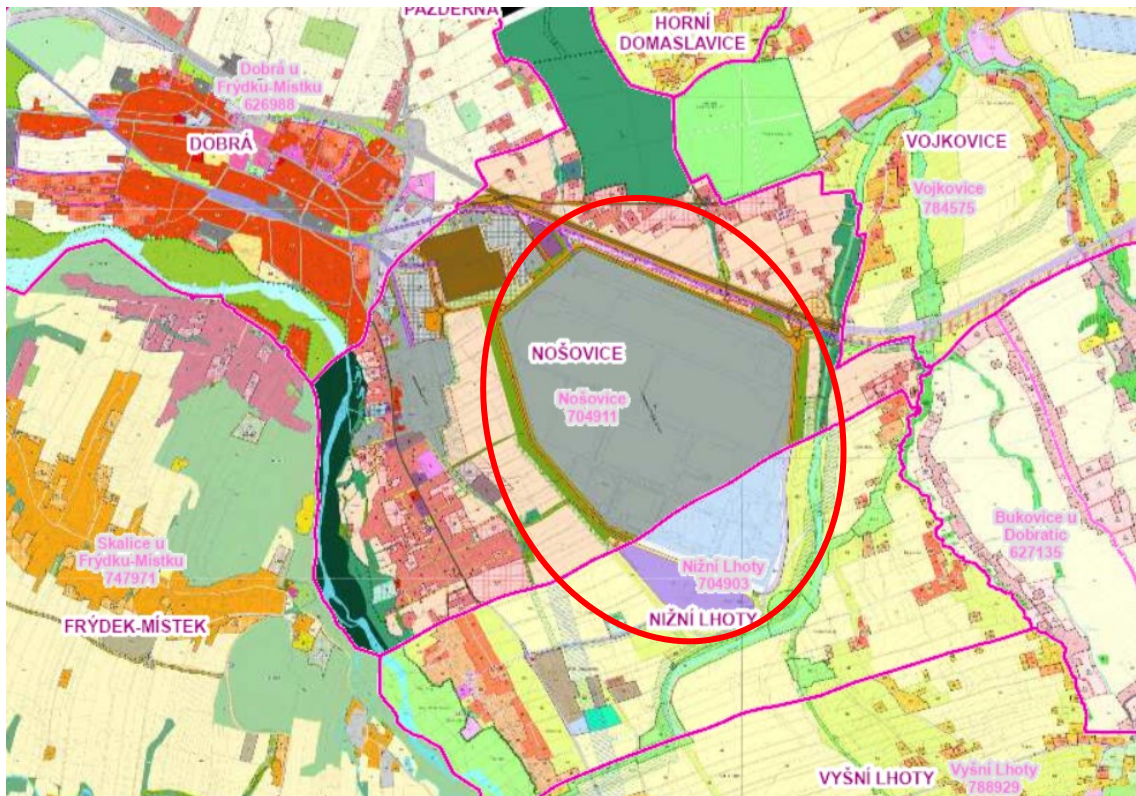
3.1 Průmyslová zóna Nošovice

Vláda České republiky schválila dne 12. července 2000 Strategii regionálního rozvoje ČR (usnesení č. 682), v níž stanovila typy a vymezení regionů se soustředěnou státní podporou. Identifikovala dvě hlavní problémové oblasti odpovídající cílům strukturální politiky EU: strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony. Mezi deset nejvíce strukturálně postižených regionů v České republice v roce 2000 patřily v Moravskoslezském kraji okresy Frýdek-Místek, Karviná a Ostrava. Územní plán velkého územního celku Beskydy zahrnoval vznik nových výrobních a skladových areálů a reagoval na proměny v průmyslovém sektoru ostravské aglomerace, které vedly k urbanizaci oblasti Frýdecka. Průmyslová zóna Nošovice byla územně vymezena v rámci hlavní urbanizační osy Podbeskydské oblasti (Paskovská, 2006).

3.1.1 Charakteristika zóny

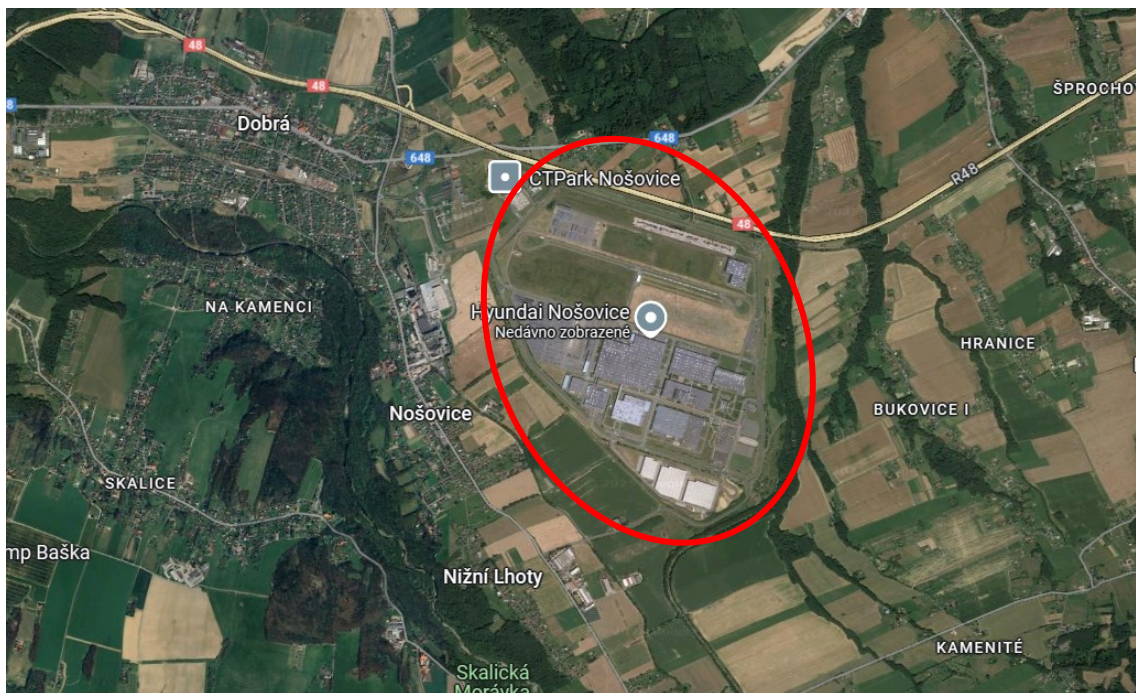
Centrálním prvkem zóny byla silnice I/48 propojující města Nový Jičín, Příbor a Frýdek-Místek. Plocha průmyslové zóny Nošovice o rozloze 260 ha byla přesně vymezena také v územně plánovací dokumentaci obcí Nošovice a Nižní Lhoty (Paskovská, 2006). Obec Nošovice se nachází 7 km východně od Frýdku-Místku, její rozloha je 646 ha a nadmořská výška je 346 m. Původně známé jako Potměnošovice, byly Nošovice založeny přibližně v roce 1447. Ke dni 1. 1. 2024 měla obec populaci o velikosti 1 013 obyvatel (Obec Nošovice, c2025). Nižní Lhoty leží přibližně 10 km od Frýdku-Místku, jejich území má rozlohu 378 ha a leží v nadmořské výšce 359 m. K 1. 1. 2024 zde bylo evidováno 294 obyvatel. Název Nižní Lhoty, známý z pramenů již od 16. století, odkazuje na vesnici, která byla pravděpodobně založena během lánové kolonizace na přelomu 13. a 14. století (Nižní Lhoty, c2025). Přesné umístění průmyslové

zóny Nošovice je červeně vyznačeno na obrázku č. 3, kde je zóna zobrazena v územním plánu a na obrázku č. 4, kde je zóna zobrazena z leteckého pohledu.

Obrázek 3: Průmyslová zóna Nošovice – územní plán

Zdroj: Moravskoslezský kraj (b. r.)

Obrázek 4: Průmyslová zóna Nošovice – letecký pohled

Zdroj: Google maps (2025)

Průmyslová zóna Nošovice při jejím vzniku splňovala všechny klíčové požadavky pro umístění strategického investičního projektu, včetně blízkosti automobilového závodu v Žilině. Lokalita nečelila zásadním environmentálním ani technickým omezením, což usnadnilo její rozvoj. Z hlediska dopravní dostupnosti byla hlavní výhodou přímá návaznost na rychlostní komunikaci I/48 (nyní R48), která propojuje oblast se západem České republiky. Společně se silnicí I/11 tvoří klíčovou dopravní osu směrem na slovenskou Žilinu. Zóna měla také snadné napojení na železniční síť. Další předností lokality byla dobrá dostupnost technické infrastruktury, jelikož v její blízkosti se nacházela rozvodna 400/110 kV, tranzitní plynovod, oblastní vodovod a kanalizační sběrač vedoucí na čistírnu odpadních vod ve Frýdku-Místku. Díky tomu bylo možné zajistit potřebné kapacity inženýrských sítí bez nutnosti rozsáhlých investic do infrastruktury. Na základě všech výše zmíněných faktorů byla průmyslová zóna Nošovice zařazena mezi strategické průmyslové zóny České republiky rozhodnutím vlády usnesením č. 549 ze dne 29. května 2002 (Paskovská, 2006).

Z hlediska ekonomické výkonnosti a regionální konkurenceschopnosti patřily okresy Karviná, Frýdek-Místek, Opava, Ostrava-město, Šumperk a Bruntál mezi oblasti s nejhorší situací podle ukazatele „počet uchazečů na jedno volné pracovní místo“. Tyto regiony dlouhodobě trpěly nedostatkem pracovních příležitostí. V roce 2005 (v prvních 11 měsících) dosahovala míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji 14,65 %, což bylo o 64 % vyšší než celorepublikový průměr (Paskovská, 2006).

3.1.2 Vznik zóny

V srpnu 2006 zavítal na svou druhou pracovní návštěvu Kim Eok-Jo, budoucí ředitel závodu Hyundai v Nošovicích. Během návštěvy se setkal s hejtmanem Moravskoslezského kraje Evženem Tošenovským, jehož úřad měl na starosti přípravu průmyslové zóny a také s budoucími subdodavateli automobilky. V té době v Nošovicích probíhala demontáž starých inženýrských sítí, odklizení sutí po demolicích budov a zároveň se budovala nová komunikace vedoucí k plánovanému staveništi továrny. Dne 7. června 2006 zavítali do Nošovic manažeři Hyundai Motor Company (HMC), včetně budoucího ředitele závodu Eok-Jo Kima. Během návštěvy diskutovali s místními obyvateli o otázkách souvisejících s výstavbou a budoucím provozem automobilky. Zároveň se setkali i se zástupci ekologických organizací, aby projednali možné dopady projektu na životní prostředí (Konstrukce, 2006). Dne 18. května 2006 byla v Soulu slavnostně podepsána investiční smlouva mezi společností Hyundai Motor Company

a českou stranou o vybudování automobilového závodu v průmyslové zóně Nošovice. Stavební práce byly zahájeny 1. listopadu 2006 skrývkou ornice a 24. dubna 2007 proběhlo oficiální zahájení výstavby továrny Hyundai Motor Manufacturing Czech, s.r.o. Sériová výroba automobilů byla spuštěna 10. listopadu 2008 s cílem dosáhnout kapacity 300 000 vozů ročně (Obec Nošovice, c2025). Během posledních 16 let sjížděly z výrobních linek nošovického závodu různé modely, včetně Hyundai i30 (různé generace), ix25, ix35, i30 N, Tucson, Kona Electric a také Kia Venga. Nejvíce vyráběným vozem v historii závodu však byla předchozí generace modelu Tucson, kterého bylo mezi lety 2015 a 2020 vyrobeno 1,18 milionu kusů (Mára, 2023).

Otevření výrobního závodu společnosti Hyundai tak přineslo přímý ekonomický přínos v podobě vytvoření nových pracovních míst, integrace místních firem do dodavatelského řetězce a zapojení pracovníků v oblasti subdodavatelské výroby. Investice Hyundai navíc ovlivnila i rozvoj sektoru služeb, které sice přímo nesouvisí s automobilovým průmyslem, ale jsou klíčové pro jeho provoz. Tento rozvoj přispěl ke vzniku dalších pracovních míst, čímž došlo k širšímu ekonomickému oživení regionu (Paskovská, 2006). V konečné fázi provozu zde mělo najít zaměstnání více než 3 500 pracovníků (Obec Nošovice, c2025).

3.1.3 Struktura průmyslové zóny

Průmyslová zóna Nošovice se etablovala jako významný hospodářský a investiční bod v regionu, který v průběhu let přitáhl několik podniků. Od svého vzniku prošla zóna dynamickým rozvojem, díky čemuž dnes nabízí infrastrukturu a prostor pro řadu renomovaných firem, které působí v sektorech automobilového průmyslu. Mezi hlavními investory a podniky se nacházejí známé mezinárodní, technologické a výrobní společnosti, které mají na regionální ekonomiku výrazný dopad. V zóně se aktuálně nacházejí tyto firmy:

- **Hyundai Motor Manufacturing Czech;**
- **Hyundai Steel Czech;**
- **Hyundai Transys Czech;**
- **Mobis Automotive Czech;**

Hyundai Motor Manufacturing Czech je jediným výrobním závodem této automobilky v rámci Evropské unie a patří mezi technologicky nejvyspělejší automobilky v Evropě. Závod má roční výrobní kapacitu 350 000 vozidel. Hyundai v Nošovicích patří

mezi významné zaměstnavatele v České republice, přičemž 95 % jeho kmenových zaměstnanců pochází z Moravskoslezského kraje. Celkový podíl zaměstnanců z ČR včetně agenturních pracovníků činí 92 % a v současnosti ve firmě pracuje více než 3 000 zaměstnanců. Společnost do regionu přilákala i své subdodavatele, čímž celkově přispěla k vytvoření téměř 12 000 pracovních míst (Hyundai, c2025).

Další společností je výrobní společnost **Hyundai Steel Czech**, která se specializuje na zpracování oceli, zejména na dělení ocelových svitků a laserové svařování plechů. Provoz zahrnuje tři výrobní linky: Slitter line (zajišťuje podélné dělení ocelových svitků na užší pásy), Shear line (umožňuje přesné stříhání plechů) a TWB line (využívá technologii laserového svařování plechů s rozdílnou šířkou). Firma tak dodává upravené ocelové materiály především pro automobilový průmysl (Hyundai steel, c2025). Aktuální počet zaměstnanců se nyní pohybuje mezi 50-99 zaměstnanci (Obchodní rejstřík, c2000-2025).

Společnost **Hyundai Transys Czech** je výrobní společnost zaměřená konkrétně na výrobu autosedaček pro značky Hyundai a Kia. Firma je součástí globální skupiny Hyundai Transys, která se specializuje na vývoj a výrobu automobilových komponentů, zejména pohonných systémů a interiérových částí vozidel. Závod v Nošovicke průmyslové zóně se soustředí na výrobu a montáž kompletních sedadel, která dodává přímo do výrobního závodu Hyundai Motor Manufacturing Czech. Ke dni 31. 12. 2023 zaměstnávala společnost 559 zaměstnanců, z nichž 39,3 % tvořili cizinci z deseti různých národností, převážně ze Slovenska a Polska (Hyundai Transys Czech, c2024).

Mobis Automotive Czech je výrobní společnost zaměřená na automobilový průmysl, která se specializuje na kompletaci modulů a výrobu světlometů pro vozy Hyundai a Kia. V Nošovicích se společnost soustředí na kompletaci čtyř hlavních automobilových modulů: modul přední masky, modul přední nápravy, modul zadní nápravy, modul přístrojové desky. Dále zde probíhá montáž baterií pro elektromobil Hyundai Kona, čímž se firma podílí na rozvoji elektromobility a snižování ekologické zátěže. Do konce roku 2025 by se kapacita výroby baterií měla rozšířit díky přestavbě bývalé haly převodovkárny, která se promění v moderní bateriovou výrobní závod zaměřenou na čistě elektrické modely. Společnost se postupně stala jedním z nejvýznamnějších dodavatelů modulů, airbagových systémů a brzdových zařízení. Dnes patří mezi globální lídry v oblasti automobilových technologií a inovací. Aktuálně společnost zaměstnává přes 1 000 zaměstnanců (Hyundai Mobis, b. r.).

Výrobky všech těchto společností se podílejí na modernizaci a rozvoji nejen českého, ale i evropského průmyslu.

Kromě hlavních výrobních společností, které mají sídlo v průmyslové zóně Nošovice, zde mají sídlo také další subjekty, které hrají důležitou roli v rámci celkové struktury Hyundai Motor Manufacturing Czech. Mezi těmito subjekty je **Nadační fond Hyundai**, který podporuje různé charitativní a sociální aktivity, přičemž se zaměřuje na podporu vzdělání, kultury, ekologických projektů a zdraví v regionu Moravskoslezského kraje. Tento fond má za cíl přispět k rozvoji místní komunity a zlepšit kvalitu života obyvatel v okolí průmyslové zóny (Nadační fond Hyundai, c2025). Dalšími subjekty jsou odbory **ZO OS KOVO Hyundai Dymos Czech** a **ZO KOVO MOBIS Automotive Czech**, které se zaměřují na ochranu práv zaměstnanců a zajištění jejich pracovních podmínek. Odbory hrají klíčovou roli v zajišťování dobrých pracovních podmínek a komunikaci mezi zaměstnanci a managementem. Tyto subjekty se věnují i vyjednávání o pracovních podmínkách, mzdách a dalších záležitostech, které se týkají života zaměstnanců, a usilují o to, aby podmínky v těchto firmách byly spravedlivé a odpovídaly standardům v oblasti pracovního práva (Odbory Hyundai Transys, b. r. a ZO KOVO MOBIS Automotive Czech, c2013).

3.2 Metodologický rámec analýzy

Tato kapitola představuje metodologický rámec, který byl použit pro analýzu dopadů průmyslové zóny na kvalitu života obyvatel. V první podkapitole jsou uvedena data, která byla následně použita v analýze, včetně popisu vybraných indikátorů. V další podkapitole je prezentována metodika, jež zahrnuje postupy a analytické nástroje, které byly využity k vyhodnocení těchto dat.

3.2.1 Data

Pro účely praktické části této diplomové práce byla sestavena sada indikátorů, které umožňují komplexně analyzovat dopady průmyslové zóny na kvalitu života obyvatel v přilehlých obcích. Výběr konkrétních indikátorů vychází jednak z odborných studií představených v teoretické části práce, kde byly popsány různé modely a dimenze kvality života a jednak z dostupnosti a spolehlivosti veřejně dostupných dat v rámci České republiky. Důraz byl kladen na to, aby vybrané indikátory pokrývaly ekonomickou, sociální i environmentální dimenzi kvality života, jelikož právě tyto tři oblasti jsou v odborných přístupech nejčastěji považovány za klíčové.

V oblasti ekonomické byly sledovány ukazatele míry nezaměstnanosti, průměrné mzdy a počtu dokončených bytů, které reflektují situaci na trhu práce, nemovitostním trhu a životní úroveň obyvatel.

Míra nezaměstnanosti představuje podíl ekonomicky aktivních osob bez zaměstnání. Jedná se o klíčový ukazatel ekonomické situace regionu, který přímo ovlivňuje životní úroveň obyvatel a může být citlivý na vznik pracovních míst spojený s průmyslovou zónou. Data byla získána z databáze Českého statistického úřadu za roky 2005-2018, jak pro okres Frýdek-Místek, tak pro celou Českou republiku.

Průměrná hrubá mzda odráží výši odměňování zaměstnanců v regionu a je jedním z hlavních ukazatelů životní úrovně obyvatel. Pokud se v oblasti rozvíjí průmyslová zóna, může to vést k růstu průměrné mzdy, především pokud se jedná o firmy vyžadující vyšší kvalifikaci pracovní síly. Mzda může být také ovlivněna dostupností kvalifikovaných pracovníků v regionu. Rostoucí mzdy jsou často spojené s pozitivními ekonomickými změnami a zvýšením atraktivity regionu pro nové investice. Údaje o průměrné mzdě za jednotlivé roky byly také získány z databáze ČSÚ. Průměrná mzda se aktuálně sleduje pouze na úrovni krajů (jako na nejnižší úrovni), proto byla sledována oblast Moravskoslezského kraje a k tomu celé ČR. Data byla sbírána za období 2000-2018.

Počet dokončených bytů představuje počet nově postavených bytových jednotek, které byly v daném roce zkolaudovány a uvedeny do užívání. Tento ukazatel může odrážet stavební aktivitu v regionu, která často souvisí s ekonomickým růstem, zvyšující se poptávkou po bydlení a rozvojem infrastruktury. V kontextu průmyslové zóny může vyšší počet dokončených bytů naznačovat příliv nových obyvatel, například pracovníků a jejich rodin. Data byla čerpána z databáze Českého statistického úřadu za období 2002–2018 pro okres Frýdek-Místek a pro Moravskoslezský kraj.

Z hlediska sociální sféry byly zvoleny počet obyvatel a počet cizinců jako ukazatele demografického vývoje a míra kriminality jako zástupce vnímané bezpečnosti.

Demografický vývoj zachycený pomocí **počtu obyvatel** vypovídá o atraktivitě regionu z hlediska bydlení. Významné změny v počtu obyvatel mohou indikovat migrační pohyby v důsledku ekonomických nebo environmentálních podmínek. Konkrétní data k tomuto indikátoru byla získána z údajů z ČSÚ, kde byla využita data pro okres Frýdek-Místek. Sledovaným obdobím byly opět roky 2000–2018.

Počet cizinců udává počet osob s cizí státní příslušností, které mají v daném regionu povolený pobyt. Tento ukazatel může reflektovat migrační trendy a atraktivitu regionu z hlediska pracovních a životních podmínek. V souvislosti s průmyslovou zónou může růst počtu cizinců naznačovat zvýšenou poptávku po pracovní síle, kterou nelze pokrýt z místních zdrojů. Data byla získána z databáze Českého statistického úřadu za období 2004–2018 pro okres Frýdek-Místek a Moravskoslezský kraj.

Počet trestných činů v daném území je indikátorem bezpečnostní situace a subjektivního pocitu bezpečí obyvatel. Sociální prostředí ovlivněné vznikem průmyslové zóny se může promítnout i do vývoje kriminality. Na jednu stranu může vznik nových pracovních míst zlepšit ekonomické podmínky a stabilizovat sociální situaci, což by mohlo kriminalitu snížit. Na druhou stranu může být přítomnost velkého počtu pracovních migrantů nebo sociálních problémů, spojených s průmyslovým rozvojem, příčinou nárůstu kriminality v oblasti. Data o počtu trestných činů byla vyhledána na webu ČSÚ, kdy sledovanými územími byly opět okres Frýdek-Místek a Moravskoslezský kraj, a to za roky 2005–2018.

Pro environmentální oblast byla zařazena data o kvalitě ovzduší, konkrétně o koncentraci suspendovaných částic PM10, a dále také hustota dopravy, která je často považována za jeden z hlavních zdrojů environmentální zátěže v blízkosti průmyslových zón.

Koncentrace suspendovaných částic PM10 patří mezi sledované ukazatele znečištění ovzduší. Vyšší hodnoty mohou mít nepříznivý vliv na zdraví obyvatel a bývají často spojovány s dopravní a průmyslovou činností. U tohoto indikátoru bylo sledováno období od roku 2000 do roku 2018. Data byla vyhledána na webu Českého hydrometeorologického ústavu, kde byly postupně pro jednotlivé roky generovány sestavy dat v Excelu, které zahrnovali data za každou půlhodinu v daném roce. Ze všech těchto údajů byl poté vypočítán medián pro daný rok. Data použitá u tohoto indikátoru pochází z měření stanice TFMIA Frýdek-Místek, která leží ve stejnojmenném městě. Pro srovnání byla stejným způsobem využita také data z měřicí stanice TCTNA Český Těšín nacházející se 20 km od průmyslové zóny.

Dopravní zatížení, měřené počtem vozidel projíždějících určitou částí silniční sítě, je důležitým ukazatelem dopadů průmyslové zóny na dopravu v oblasti. Průmyslové zóny přitahují dopravu, a to jak osobní, tak nákladní, což může vést k vyšší hustotě

dopravy v okolí. Tento indikátor je spojený s potenciálními problémy, jako jsou zácpy, zvýšený hluk, znečištění ovzduší a bezpečnostní rizika. Data o hustotě dopravy byla získána na webových stránkách Ředitelství silnic a dálnic, které v letech 2000, 2005, 2010, 2016 a 2020 provádělo celostátní sčítání dopravy. Pro každý z těchto roků byla z webu stažena sestava dat v Excelu, která obsahovala údaje pro celou ČR. Z těchto dat byla vyfiltrována data pro silniční komunikace procházející Frýdkem-Místkem a poté očištěna o úseky, které na sebe přímo navazují a tudíž „přebírají intenzitu sousedního sčítacího úseku“. Údaje ze všech těchto sledovaných míst byly poté sečteny a daná hodnota je v analýze použita jako průměrná denní hustota silniční dopravy na sledovaném území. U tohoto ukazatele byla zároveň pro lepší analýzu použita data o počtu registrovaných dopravních prostředků, která byla získána z webových stránek ČSÚ.

V tabulce č. 8 lze vidět shrnutí jednotlivých indikátorů a detailnějších informací, které se jich týkají.

Tabulka 8: Vybrané indikátory

Indikátor	Jednotka	Oblast	Zdroj
Nezaměstnanost	%	Okres FM	ČSÚ
Průměrná mzda	Kč	Kraj MS	ČSÚ
Dokončené byty	Počet dokončených bytů/rok	Okres FM	ČSÚ
Hustota dopravy	Počet vozidel/den	Frýdek Místek	ŘSD
Počet obyvatel	Počet osob na konci roku	Okres FM	ČSÚ
Počet cizinců	Počet cizinců s povolením k pobytu	Okres FM	ČSÚ
Kriminalita	Počet trestných činů za rok	Okres FM	ČSÚ
Ovzduší	µg/m ³ (mikrogramy na metr krychlový vzduchu)	Oblast FM	ČHMÚ

Zdroj: vlastní zpracování

Sledovaná období tak pokrývají co nejširší časový úsek dostupný pro jednotlivé indikátory, přičemž klíčovým zlomovým bodem je rok 2008, kdy začala v analyzované průmyslové zóně probíhat aktivní činnost. Cílem je porovnat vývoj vybraných ukazatelů před a po zprovoznění zóny, a tím přispět k pochopení jejího dlouhodobého vlivu na kvalitu života v daném území. Pro analýzu byla většina ukazatelů sledována na úrovni okresu, jelikož na úrovni jednotlivých obcí nebyla všechna potřebná data dostupná v dostatečné kvalitě a časové posloupnosti. Data z okresu tak umožňují lépe zachytit širší regionální trendy a zároveň reflektovat dopady průmyslové zóny na okolní obce v rámci jednotného správního celku.

3.2.2 Metodika analýzy

Hodnocení dopadu průmyslových zón na kvalitu života je složitý proces, který vyžaduje kombinaci různých přístupů. Jedním z přístupů může být práce s časovými řadami, které umožňují sledovat vývoj vybraných ukazatelů v čase, a následná aplikace statistických testů, například t-testu.

Časová řada představuje numerickou proměnnou, jejíž hodnoty jsou závislé na čase, ve kterém byly zaznamenány. Měření jsou obvykle prováděna ve stejných časových intervalech. Typickými příklady časových řad jsou počty nezaměstnaných v jednotlivých letech, roční míra inflace v České republice či průměrná měsíční mzda obyvatel ČR v průběhu let. Časové řady lze dělit na dva základní typy: intervalové u nichž hodnoty závisí na délce sledovaného časového intervalu (např. počet narozených dětí v jednotlivých měsících) a okamžikové, které zachycují stav k určitému časovému okamžiku (např. záznamy o počtu nezaměstnaných k určitému dni) (Litschmannová, 2020).

Další rozdělení časových řad vychází z délky období, v němž jsou data zaznamenávána. Dlouhodobé časové řady pokrývají několik let, zatímco krátkodobé zahrnují období kratší než jeden rok (např. měsíční nebo čtvrtletní data). Vysokofrekvenční časové řady se zaměřují na ještě kratší intervaly, například týdenní či denní hodnoty. Pro vizualizaci časových řad se nejčastěji používají grafy, které umožňují identifikovat charakteristické vzorce vývoje, jako jsou dlouhodobé trendy či sezónní výkyvy. Mezi jeden z nejznámějších grafů patří spojnicový graf, ve kterém je na horizontální ose znázorněn čas a na vertikální ose hodnoty sledovaného ukazatele. Pokud je potřeba zobrazit dvě časové řady s odlišným měřítkem, lze k druhé řadě využít pravou vertikální osu (Friedrich, Arlt a Arltová. 2007).

Časovou řadu lze rozložit do čtyř základních složek, které popisují její systematickou část. Ne každá časová řada však musí obsahovat všechny tyto složky. Jedná se o složku trendovou, sezónní, cyklickou a náhodnou (Hindls, 2007). Dekompozice časové řady umožňuje podrobnější analýzu jednotlivých složek a odhalení vzorců ve vývoji daných dat. Díky tomu lze lépe porovnávat trendy mezi různými časovými řadami, přesněji modelovat sezónní výkyvy, zlepšit predikci budoucího vývoje a tím i celkové chování časové řady (Friedrich, Arlt a Arltová. 2007). **Trendová složka** vyjadřuje dlouhodobý směr vývoje časové řady a je ovlivněna faktory s trvalejším

charakterem. Trend může být rostoucí, klesající nebo stabilní, kdy hodnoty kolísají kolem určité úrovně, která se výrazně nemění. Podle intenzity změn lze rozlišit strmé a pozvolné trendy (Friedrich, Arlt a Arltová. 2007). **Cyklická složka** zachycuje kolísání hodnot kolem trendu, kdy se střídají období růstu a poklesu. Tyto cykly jsou delší než jeden rok, přičemž nejsou pravidelné – jejich délka i amplituda se mohou měnit v závislosti na ekonomických i neekonomických faktorech. Z hlediska analýzy lze cyklickou složku chápat jako střednědobý trend časové řady (Hindls, 2007). **Sezónní složka** odráží opakující se výkyvy, které se v rámci roku pravidelně opakují. Jsou způsobeny faktory, jako jsou roční období, svátky či specifické podmínky jednotlivých částí roku. V některých případech je sezónnost jasně patrná již při prvním pohledu na graf časové řady (Friedrich, Arlt a Arltová. 2007). **Náhodná složka** zahrnuje veškeré nepravidelné výkyvy, které zůstávají po odstranění trendové, cyklické a sezónní složky. Nelze ji popsat žádnou funkcí času a její příčiny jsou obvykle nezávislé a drobné. Analýza této složky se obvykle provádí pomocí pravděpodobnostních metod, neboť její chování je obtížně předvídatelné (Hindls, 2007).

Testování hypotézy pomocí t-testu

Po zpracování časových řad ve formě spojnicových grafů je vhodné ověřit, zda pozorované rozdíly mezi obdobími před vznikem průmyslové zóny a po jejím vzniku nejsou pouze náhodné, ale zda jsou statisticky významné. K tomu slouží testování hypotéz, konkrétně dvouvýběrový t-test. Statistická hypotéza je tvrzení o vlastnostech základního souboru, které ověřujeme na základě výběrových dat. V našem případě se jedná o nulovou hypotézu H_0 , která předpokládá, že mezi dvěma výběry (např. období před a po zřízení průmyslové zóny) není žádný významný rozdíl v průměrné hodnotě daného ukazatele. Oproti tomu alternativní hypotéza H_1 předpokládá, že mezi těmito obdobími rozdíl existuje.

Postup výpočtu

Nejprve je třeba ověřit, zda mají oba datové soubory stejný rozptyl. K tomu slouží f-test pro porovnání rozptylů. Ten lze v Excelu provést pomocí modulu Analýza dat → f-test dvou rozptylů. Výsledkem je *hodnota F*, kterou porovnáváme s tzv. *kritickou hodnotou F* při zvoleném alfa (např. 0,05). Úroveň významnosti 5 % je ve společenskovědním výzkumu běžně používaný standard. Tento kompromis mezi přesností a tolerancí k chybě prvního druhu umožňuje s dostatečnou spolehlivostí

vyhodnotit statistickou významnost zjištěných rozdílů, aniž by docházelo k nadměrnému riziku falešně pozitivních závěrů. F-test je dvoustranný, a proto má dolní a horní kritickou hodnotu, mezi nimiž leží tzv. akceptační oblast. V Excelu se kritické hodnoty vypočítávají pomocí funkcí $F.INV(0,05/2; df2; df1)$ pro dolní mez a $F.INV(1-0,05/2; df1; df2)$ pro horní mez, kde $df1$ a $df2$ představují stupně volnosti jednotlivých skupin. Pokud vypočtená hodnota F leží mezi těmito dvěma hodnotami, rozptyly lze považovat za statisticky shodné a použije se t-test s rovností rozptylů. Pokud F leží mimo tento interval, rozptyly jsou statisticky rozdílné a je nutné použít t-test s nerovností rozptylů. Na základě výsledku f-testu se tedy zvolí správný typ t-testu:

- **t-test pro rovnost rozptylů** (pokud f-test nepotvrdí významný rozdíl);
- **t-test pro nerovnost rozptylů** (pokud f-test ukáže významný rozdíl).

T-test se provádí opět v Excelu přes modul Analýza dat → t-test (s odpovídající volbou typu testu podle výsledku f-testu). Výsledkem t-testu je opět testovací statistika (t Stat), která se porovnává s *kritickou hodnotou* t (t krit). Pokud *hodnota* t Stat leží v intervalu akceptační oblasti (mezi $-t$ krit a $+t$ krit), nulová hypotéza se nezamítá, a nelze tedy tvrdit, že mezi obdobími existuje významný rozdíl. Pokud t Stat leží mimo tento interval, pak je rozdíl statisticky významný a nulová hypotéza se zamítá.

Aplikace v této práci

Tento postup je aplikován na každou analyzovanou proměnnou (např. míra nezaměstnanosti, průměrná mzda, počet obyvatel apod.). Data jsou rozdělena na dvě části – před vznikem průmyslové zóny a po jejím vzniku. U některých indikátorů je testována statistická významnost pouze u jedné sledované oblasti (před a po vzniku průmyslové zóny), u jiných indikátorů jsou vypočítány rozdíly mezi dvěma sledovanými oblastmi a tyto rozdíly jsou následně otestovány na statistickou významnost (také před a po vzniku zóny). Výpočty jsou prováděny v prostředí Microsoft Excel pomocí nástroje Analýza dat, přičemž *kritické hodnoty* F jsou dopočítávány ručně na základě stupňů volnosti a zvolené hladiny významnosti ($\alpha = 0,05$).

Takto provedený t-test poskytuje důležitou statistickou oporu pro grafické pozorování trendů a pomáhá posoudit, zda vývoj určitého ukazatele mohl být ovlivněn vznikem průmyslové zóny, nebo zda je rozdíl spíše náhodný.

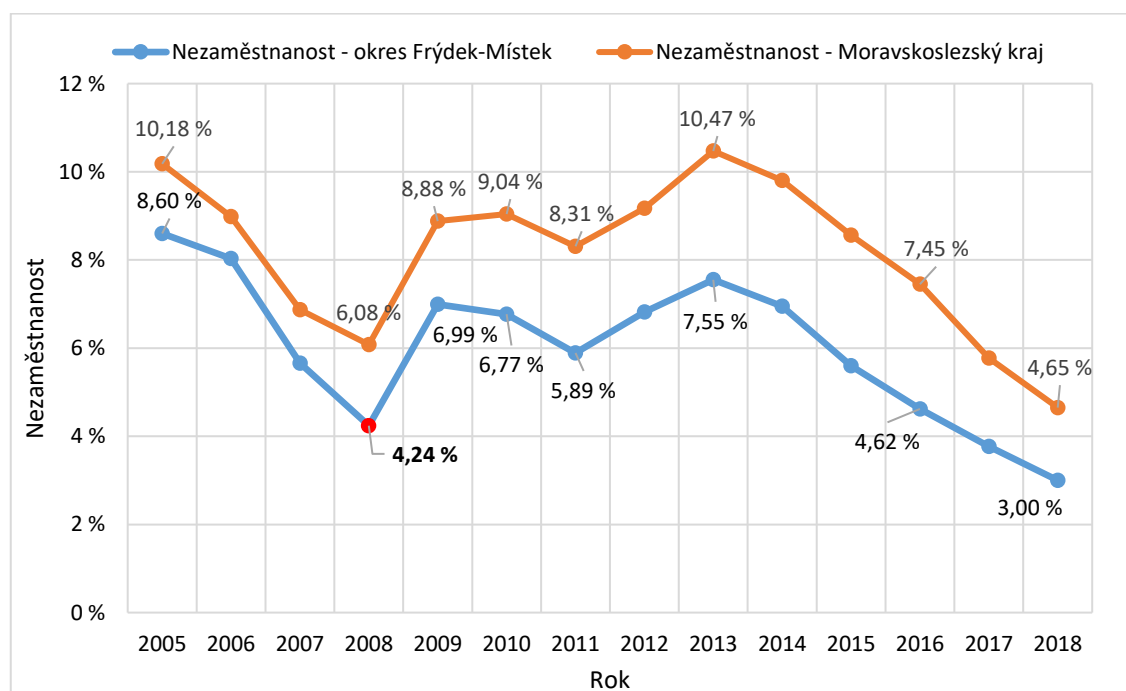
4 ANALÝZA DOPADŮ PRŮMYSLOVÉ ZÓNY NA KVALITU ŽIVOTA OBYVATEL V PŘÍLEHLÝCH OBCÍCH

Tato kapitola se zaměřuje na analýzu dopadů průmyslové zóny Nošovice na kvalitu života obyvatel vybraných obcí. Hodnocení vychází z osmy indikátorů – míry nezaměstnanosti, průměrné mzdy, počtu dokončených bytů, hustoty dopravy, počtu obyvatel, počtu cizinců, kriminality a kvality ovzduší (PM10). Pro každý indikátor jsou zpracovány časové řady, které umožňují sledovat vývoj před a po zprovoznění průmyslové zóny. Součástí analýzy je i využití statistického testu (t-test), který slouží k posouzení, zda došlo k významné změně hodnot jednotlivých ukazatelů po zahájení provozu zóny. Cílem této části je odhalit případné souvislosti mezi existencí průmyslové zóny a vývojem vybraných ukazatelů kvality života v jejím okolí.

4.1 Nezaměstnanost

Níže je analyzován vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek v letech 2005–2018. Pro lepší srovnání je doplněn i vývoj nezaměstnanosti Moravskoslezského kraje. Cílem je identifikovat případné změny, ke kterým mohlo dojít po otevření průmyslové zóny Nošovice, a zhodnotit, zda vývoj v okrese vykazuje odlišnosti oproti celkovému trendu v Moravskoslezském kraji. Na následující grafu č. 2 je znázorněn vývoj nezaměstnanosti v okrese Frýdek Místek a v celém kraji v letech 2005–2018.

Graf 2: Vývoj nezaměstnanosti 2005–2018

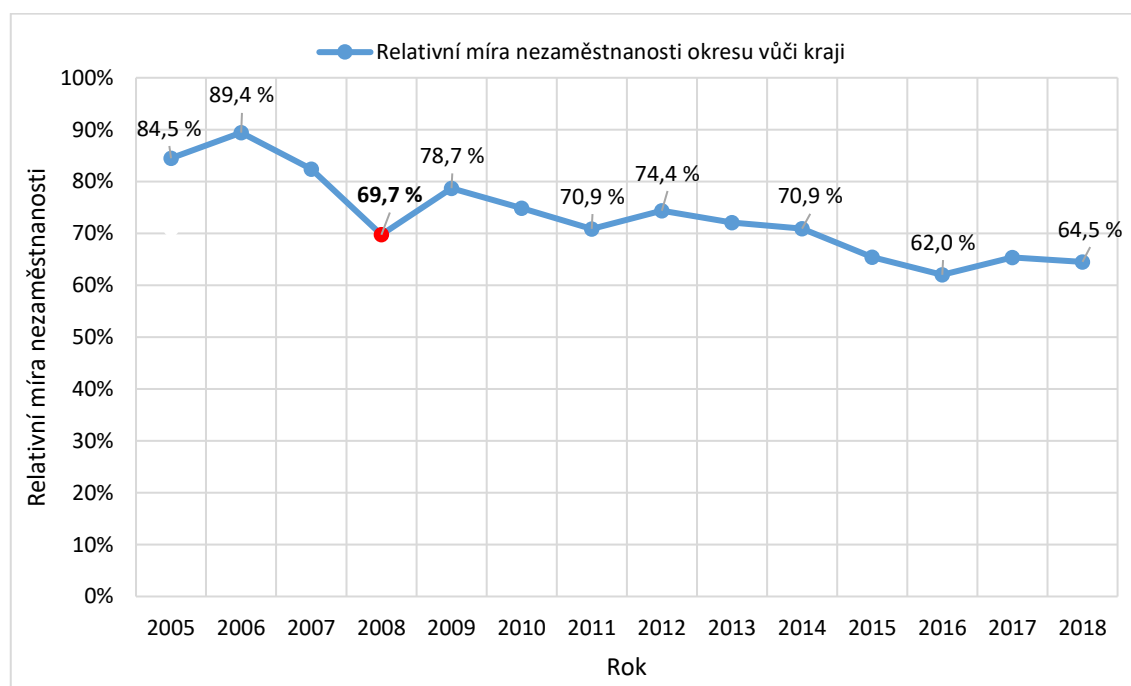

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Z grafu č. 2 vyplývá, že míra nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek byla v počátečních letech sledovaného období nižší než v celém Moravskoslezském kraji. Tento rozdíl se ještě více prohloubil po roce 2008, kdy došlo k otevření průmyslové zóny Nošovice, což se promítlo ve výraznějším poklesu nezaměstnanosti v okrese oproti kraji. Například v roce 2009 činila míra nezaměstnanosti v okrese 6,99 %, zatímco v kraji 8,88 %. I když tedy rok 2009 přinesl celkový nárůst nezaměstnanosti, pravděpodobně v důsledku globální hospodářské krize, okres si oproti zbytku kraje udržel lepší postavení. Tento příznivý vývoj pokračoval i v dalších letech a na konci sledovaného období, v roce 2018, dosahovala míra nezaměstnanosti v okrese hodnoty 3 %, zatímco v kraji činila 4,65 %, což ukazuje na trvale příznivější vývoj na trhu práce v okrese Frýdek-Místek.

Další graf č. 3 znázorňuje relativní míru nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek vůči Moravskoslezskému kraji v letech 2005–2018.

Graf 3: Relativní míra nezaměstnanosti okresu vůči kraji

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Z dat v grafu č. 3 vyplývá, že okres si po většinu sledovaného období udržoval nižší míru nezaměstnanosti než kraj, přičemž relativní hodnota se pohybovala přibližně mezi 65–90 %. Zlom nastal po roce 2008, kdy v Nošovicích zahájila provoz průmyslová zóna s továrnou automobilky Hyundai. Přestože celková situace na trhu práce byla ovlivněna například hospodářskou krizí v roce 2009, od této doby lze pozorovat výrazný pokles relativní míry nezaměstnanosti, která v následujících letech klesla až k hranici 65 %, což svědčí o pozitivním vlivu nové průmyslové zóny na zaměstnanost v okrese.

Stabilně nižší relativní míra nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek po roce 2008 může indikovat pozitivní vliv fungování průmyslové zóny na místní trh práce. K ověření statistické významnosti této změny byl dále proveden t-test, který statisticky ověřil, zda byl rozdíl mezi okresní a krajskou mírou nezaměstnanosti před a po zahájení provozu zóny statisticky významný. Výsledek lze vidět na obrázku č. 5.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyl			Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	0,815060849	0,699174	Stř. hodnota	0,815061	0,699174
Rozptyl	0,00702589	0,002906	Rozptyl	0,007026	0,002906
Pozorování		4 10	Pozorování	4	10
Rozdíl		3 9	Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
F	2,417462298		Rozdíl	4	
P(F<=f) (1)	0,133508804		t Stat	2,561317	
F krit (1)	3,862548358		P(T<=t) (1)	0,031275	
KH1	1,594866494		t krit (1)	2,131847	
KH2	0,4803165		P(T<=t) (2)	0,062551	
			t krit (2)	2,776445	
F nepatří do AO, rozptyly nejsou stejné			T patří do AO, H0 potvrzena, rozdíly nejsou statisticky významné		

Obrázek 5: F-test a T-test – nezaměstnanost

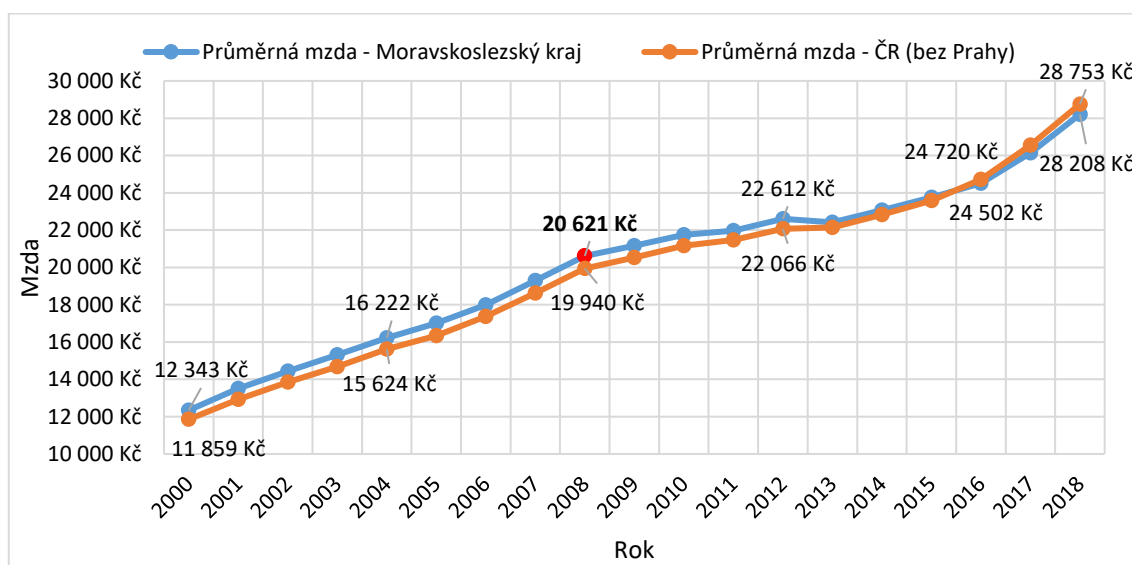
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Nejprve byl proveden f-test pro porovnání rozptylů mezi oběma roky. Výsledná hodnota F činila 2,417462298 a nepatřila do akceptační oblasti, což vedlo k použití t-testu s nerovností rozptylů. Na základě provedeného t-testu byla získána *testovací statistika* $t = 2,561317$, přičemž kritické hodnoty pro oboustranný test na hladině významnosti 5 % byly -2,776445 a 2,776445. Vzhledem k tomu, že vypočtená hodnota statistiky spadá do intervalu akceptační oblasti, nelze zamítnout nulovou hypotézu, že mezi relativní mírou nezaměstnanosti před a po otevření zóny není statisticky významný rozdíl. Z výsledku testu tedy nevyplývá, že by otevření průmyslové zóny mělo prokazatelný vliv na snížení míry nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek. To však neznamená, že žádný reálný efekt neexistuje — pouze nelze tvrdit, že je zřetelný při dané úrovni statistické významnosti. Vývoj relativní míry nezaměstnanosti však ukazuje na její dlouhodobý pokles, což může naznačovat zlepšení postavení okresu ve srovnání s krajem, i když tento trend není statisticky potvrzený. Výsledky je tedy nutné interpretovat opatrně vzhledem k možnému vlivu dalších faktorů, které se v daném období mohly projevit, jako například vývoj celonárodní ekonomiky, krize či reformy na trhu práce.

4.2 Průměrná mzda

Průměrná mzda patří mezi klíčové ekonomické ukazatele, které odrážejí úroveň příjmů a ekonomické situace obyvatel v daném regionu. Růst mezd může signalizovat pozitivní dopady hospodářského rozvoje, zvýšenou poptávku po pracovní síle nebo příchod nových, lépe platicích zaměstnavatelů. V této části je sledován vývoj průměrné mzdy v Moravskoslezském kraji v období let 2000–2018, přičemž data jsou porovnávána s celostátním průměrem, očištěným o data hlavního města ČR. Praha má výrazně vyšší průměrnou mzdu a tím zkresluje celorepublikový průměr, tudíž tento přístup umožnil přesnější porovnání mezi krajem a zbytkem ČR. Analýza se zaměřuje na to, zda po otevření průmyslové zóny v Nošovicích došlo k výraznějším změnám v dynamice růstu mezd a zda tyto změny vykazují statisticky významný rozdíl oproti předcházejícímu vývoji. Vývoj v tomto období je zobrazen na grafu č. 4.

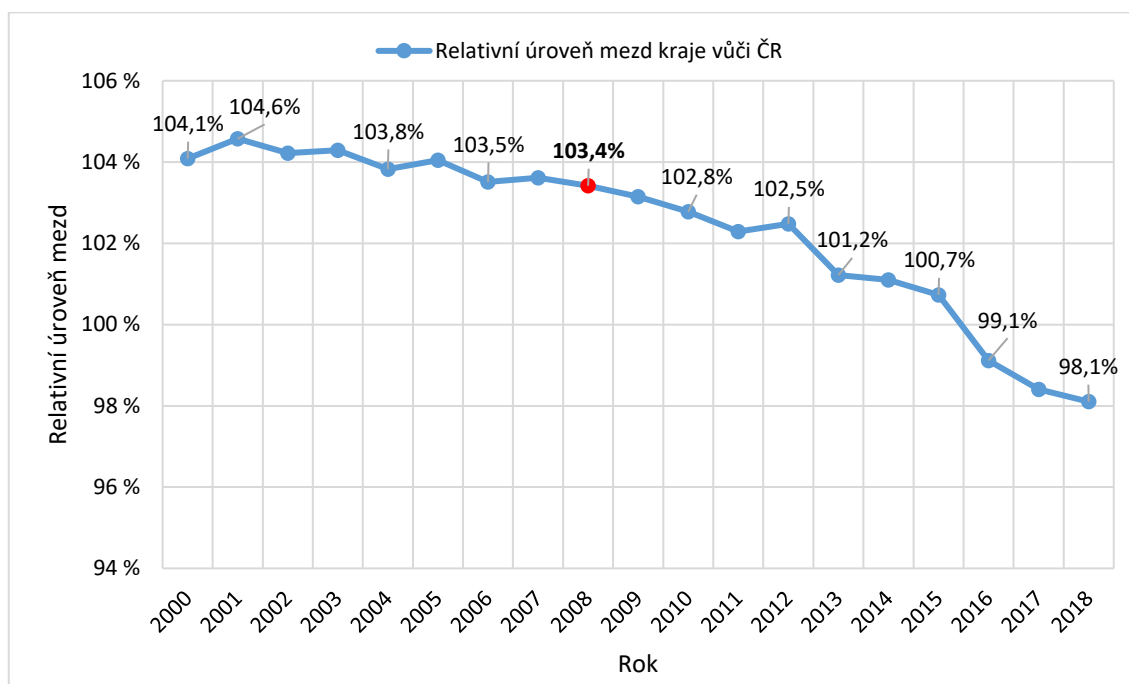
Graf 4: Průměrná mzda 2000–2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Z grafu č. 4 je patrné, že průměrná mzda v Moravskoslezském kraji v celém sledovaném období mezi lety 2000–2018 stabilně rostla, a to z hodnoty 12 343 Kč v roce 2000 až na 28 208 Kč v roce 2018. Podobný vývoj byl zaznamenán i na úrovni České republiky, kde se mzda zvýšila z 11 859 Kč na 28 753 Kč. Po otevření průmyslové zóny v Nošovicích, k němuž došlo v roce 2008, lze pozorovat pokračující růst mezd v kraji, avšak tento růst zůstává spíše rovnoměrný a nevybočuje výrazně z celorepublikového trendu. Další graf č. 5 zachycuje relativní úroveň mezd v okrese Frýdek-Místek ve vztahu k průměrné mzdě v ČR (bez Prahy). Hodnoty ukazují, kolik procent z celorepublikového průměru představuje průměrná mzda v okrese v jednotlivých letech.

Graf 5: Relativní úroveň mezd kraje vůči ČR

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Relativní mzdová úroveň Moravskoslezského kraje ve srovnání s ČR (bez Prahy) postupně klesala z hodnot nad 104 % až pod republikový průměr, což může naznačovat slábnoucí mzdovou výhodu tohoto regionu. Abychom zjistili, zda došlo ke statisticky významné změně po otevření průmyslové zóny, bude i v tomto případě proveden t-test, jehož výsledek lze pozorovat na obrázku č. 6.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyl			Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	1,039535555	1,00937199	Stř. hodnota	1,039535555	1,009372
Rozptyl	1,5228E-05	0,00033739	Rozptyl	1,5228E-05	0,0003374
Pozorování	9	10	Pozorování	9	10
Rozdíl	8	9	Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
F	0,045134733		Rozdíl	10	
P(F<=f) (1)	9,97414E-05		t Stat	5,067464411	
F krit (1)	0,295148041		P(T<=t) (1)	0,000243316	
KH1	1,556279458		t krit (1)	1,812461123	
KH2	0,630382006		P(T<=t) (2)	0,000486631	
			t krit (2)	2,228138852	
F nepatří do AO, rozptyly nejsou stejné			T nepatří do AO, H0 není potvrzena, rozdíly jsou statisticky významné		

Obrázek 6: F-test a T-test – průměrná mzda

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

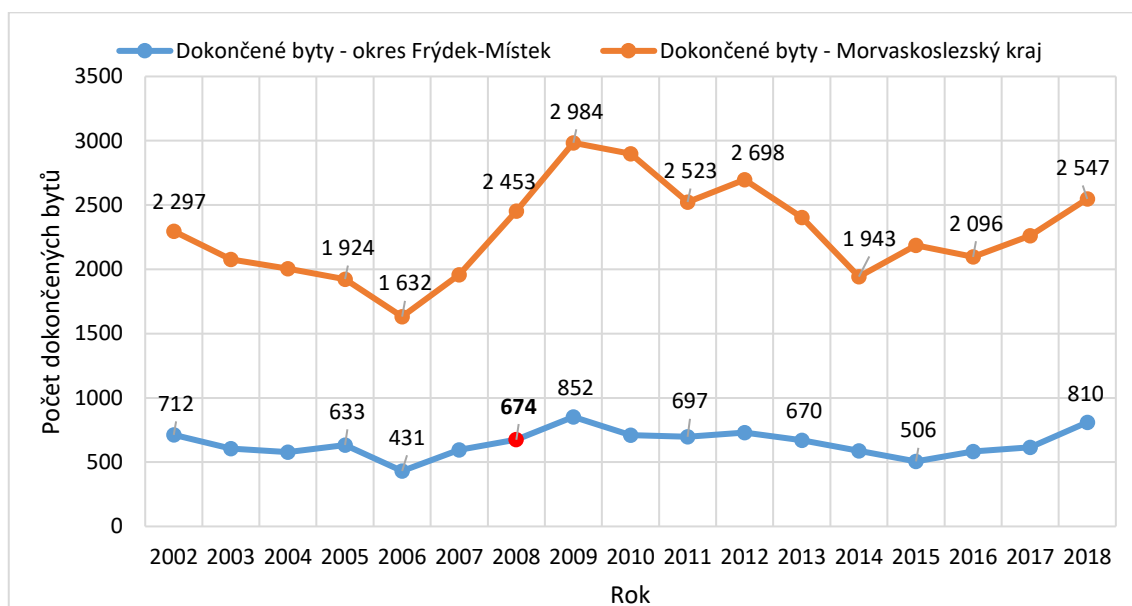
Výsledek f-testu, jehož hodnota F činí 0,045134733 a nepatří do akceptační zóny, naznačuje, že rozptyly mezi daty před otevřením průmyslové zóny v Nošovicích a po

jejím otevření nejsou statisticky podobné. To umožňuje aplikaci t-testu s nerovností rozptylů. Výsledek t-testu (5,067464411) leží mimo akceptační oblast, což znamená, že rozdíl mezi sledovanými obdobími je statisticky významný. Po otevření průmyslové zóny v Nošovicích tedy došlo k měřitelnému posunu v relativní mzdové úrovni okresu Frýdek-Místek vůči průměru České republiky bez započítání Prahy, tento posun měl však klesající tendenci – relativní mzdy okresu se v následujících letech postupně snižovaly. I přes to, že mzdy v absolutních číslech rostly, jejich tempo růstu zaostávalo za celonárodním průměrem (bez Prahy), což vedlo k relativnímu poklesu. Tato skutečnost naznačuje, že pozitivní dopad průmyslové zóny na vývoj mezd mohl být z dlouhodobého hlediska omezený, nebo byl převážen jinými faktory, jako je například celková mzdová dynamika v jiných regionech, proměny v odvětvové struktuře zaměstnanosti nebo migrace pracovní síly. Výsledky testu tedy nelze interpretovat jako jednoznačný důkaz přímého a trvalého mzdového přínosu průmyslové zóny. Spíše ukazují, že vývoj v regionu byl součástí širších ekonomických trendů, které ovlivňovaly většinu země.

4.3 Počet dokončených bytů

Dalším faktorem ovlivňujícím kvalitu života je počet dokončených bytů, který je důležitým indikátorem stavební aktivity a zároveň může nepřímo odrážet atraktivitu a hospodářský rozvoj daného regionu. Vyšší intenzita výstavby bývá často spojována s rostoucí poptávkou po bydlení, migračním přírůstkem nebo příznivým ekonomickým klimatem, které motivuje investory k rozvoji rezidenční výstavby. V této části je sledován vývoj počtu dokončených bytů v okrese Frýdek-Místek mezi lety 2002–2018, a to ve vztahu k celkovému vývoji v Moravskoslezském kraji. Cílem je posoudit, zda otevření průmyslové zóny v Nošovicích mělo vliv na stavební aktivitu v regionu a zda lze po tomto bodu zlomu pozorovat výraznější změnu v trendu. Výsledky jsou vizualizovány v grafu č. 6.

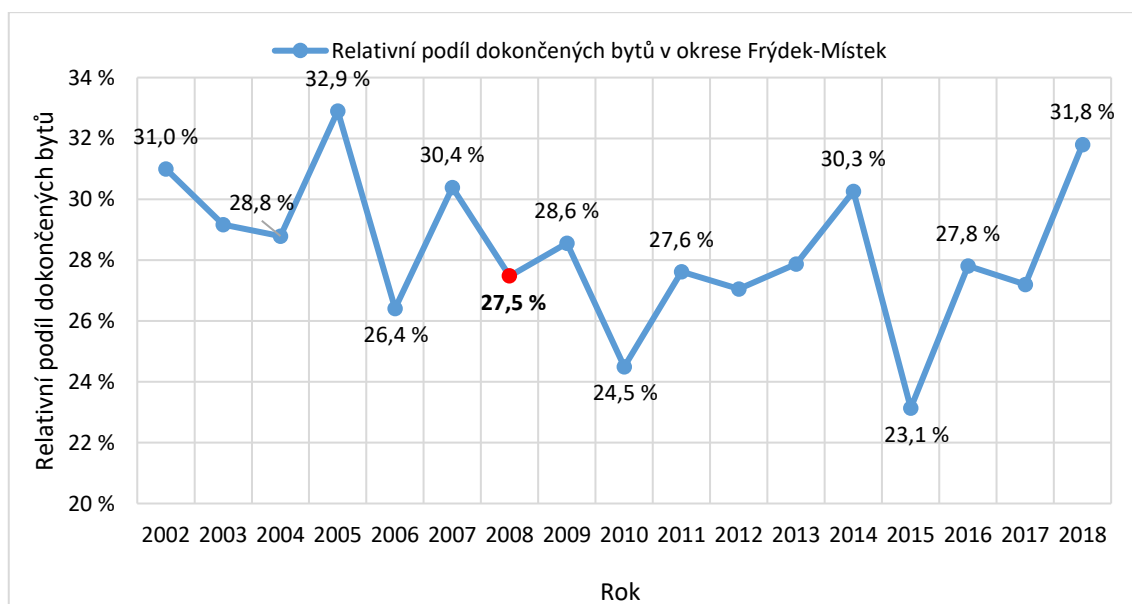
Graf 6: Počet dokončených bytů 2002–2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Vývoj počtu dokončených bytů v okrese Frýdek-Místek v letech 2002–2018 ukazuje pouze mírné kolísání v některých letech, přičemž největší nárůst je patrný mezi lety 2006–2009. Tento nárůst však není výlučně charakteristický pouze pro okres, ale týká se i celého Moravskosleského kraje, což naznačuje, že vyšší počet dokončených bytů v tomto období mohl být důsledkem širšího regionálního rozvoje a růstu poptávky po bydlení, a ne pouze důsledkem otevření průmyslové zóny v Nošovicích. V průběhu sledovaného období tedy okres Frýdek-Místek vykazoval pouze mírně kolísavý podíl na celkovém počtu dokončených bytů v kraji, detail tohoto podílu lze vidět na grafu č. 7.

Graf 7: Relativní podíl dokončených bytů v okrese Frýdek-Místek

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Z grafu č. 7 je patrné, že podíl dokončených bytů v okrese na celkovém počtu v kraji vykazuje mírné kolísání, ale v zásadě se udržuje na podobných hodnotách. Například v roce 2008 došlo k mírnému poklesu podílu, což mohlo být způsobeno širšími ekonomickými faktory nebo změnami na trhu s bydlením. V letech 2005, 2007, 2014 a 2018 však podíl výrazně vzrostl, což může indikovat určitou dynamiku v oblasti výstavby, možná související s rozvojem infrastrukturních projektů nebo s pozitivními změnami v regionálním hospodářství. I přes určité výkyvy však podíl dokončených bytů v okrese Frýdek-Místek zůstává relativně stabilní v porovnání s celkovým vývojem v kraji.

Tyto údaje jsou dále podrobeny statistickému t-testu, který je zaměřen na to, zda jsou změny v relativním podílu dokončených bytů v okrese po roce 2008 statisticky významné. Výsledek t-testu je vidět na obrázku č. 7.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyl			Dvouvýběrový t-test s rovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	0,29446608	0,2758216	Stř. hodnota	0,29446608	0,2758216
Rozptyl	0,000480538	0,0006195	Rozptyl	0,00048054	0,0006195
Pozorování	7	10	Pozorování	7	10
Rozdíl	6	9	Společný rozptyl	0,00056393	
F	0,775649744		Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
P(F<=f) (1)	0,391316596		Rozdíl	15	
F krit (1)	0,243961017		t Stat	1,59316409	
KH1	1,568750019		P(T<=t) (1)	0,06598665	
KH2	0,591785041		t krit (1)	1,75305036	
			P(T<=t) (2)	0,13197329	
			t krit (2)	2,13144955	
F patří do AO, rozptyly jsou stejné			T patří do AO, H0 potvrzena, rozdíly nejsou statisticky významné		

Obrázek 7: F-test a T-test – počet dokončených bytů

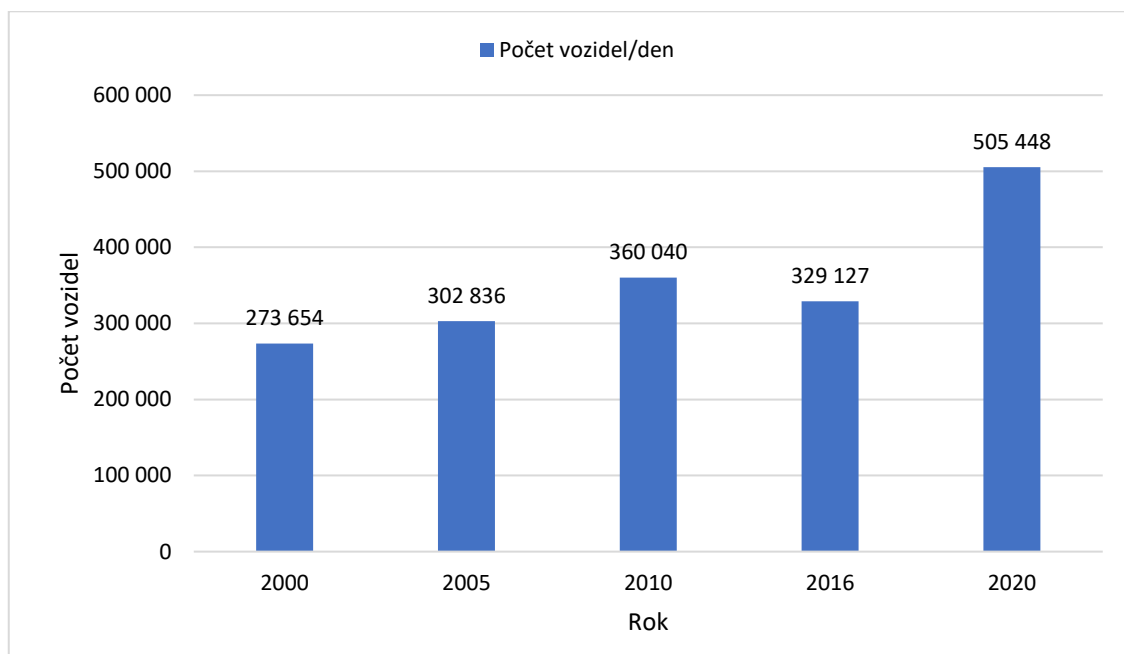
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Hodnota F činila 0,776, tudíž spadá do akceptační oblasti, což znamená, že musí být použit t-test s rovností rozptylů. Tento t-test, jehož hodnota t je 1,593, se rovněž nachází v akceptační oblasti mezi kritickými hodnotami -2,131 a 2,131, což znamená, že nebyl prokázán statisticky významný rozdíl mezi průměrnými hodnotami mezi těmito dvěma obdobími. I když se tedy na první pohled mohou zdát některé rozdíly mezi těmito dvěma soubory dat větší, na základě provedených testů nelze s jistotou říct, že by byly důsledkem otevření průmyslové zóny nebo jiného specifického faktoru. Existuje mnoho dalších možných faktorů, které mohou ovlivnit dynamiku těchto ukazatelů.

4.4 Hustota dopravy

Analýza hustoty dopravy se zaměřuje na zjištění, zda zvýšení dopravy v oblasti po otevření průmyslové zóny bylo způsobeno především provozem souvisejícím s touto zónou, nebo zda na tento nárůst měla větší vliv celková tendence růstu počtu registrovaných vozidel v daném regionu. Zároveň je však nutné vzít v úvahu možnost, že na zvýšení dopravy mohla mít vliv i modernizace infrastruktury nebo výstavba nových silnic. Cílem této analýzy je tedy zjistit, zda docházelo k prokazatelným změnám v hustotě dopravy v souvislosti s otevřením průmyslové zóny, nebo zda byly tyto změny spíše důsledkem širších trendů v oblasti automobilismu. Na grafu č. 8 je zobrazen vývoj hustoty dopravy v letech 2000, 2005, 2010, 2016 a 2020 na měřených místech ve Frýdku-Místku.

Graf 8: Hustota dopravy 2000–2020

Zdroj: vlastní zpracování z dat ŘSD

Během sledovaného období se počet vozidel, změřených za den na těchto místech, postupně zvyšoval. Zatímco v roce 2000 byl počet vozidel 273 654, v roce 2020 vzrostl už na 505 448. Největší skok však nastal mezi lety 2016 a 2020, kdy došlo k výraznému zvýšení o více než 170 000 vozidel. Důležitým faktorem, který je třeba vzít v úvahu, je i změna počtu měřených míst, která se v průběhu let měnila. Zatímco v roce 2000 a 2005 bylo měřeno 20 míst ve Frýdku-Místku, v roce 2010 to bylo 24, v roce 2016 opět 20 a v roce 2020 již 31 míst. Tento nárůst počtu měřených míst může vysvětlit částečně větší hodnoty v roce 2020, protože více míst zvyšuje celkový součet vozidel. I když se počet

měřených míst během let měnil, celkový trend naznačuje, že hustota dopravy ve Frýdku-Místku vzrostla, což může mít negativní vlivy, jako je zvýšený hluk, znečištění ovzduší a opotřebení silnic. Tento vzrůstající trend může souviset s růstem automobilové dopravy v regionu a také s přibývajících infrastrukturními projekty, které vedou k větší dostupnosti silniční sítě a následně k vyšší intenzitě dopravy.

Pro ověření, zda tento růst dopravy je statisticky významný, je proveden t-test, který pomohl zjistit, zda jsou rozdíly mezi roky 2016 a 2020 dostatečně silné, aby je bylo možné považovat za významné. Výsledek testu lze vidět na obrázku č. 8.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyl			Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	288245	398205	Stř. hodnota	288245	398205
Rozptyl	425794562	8864699179	Rozptyl	425794562	8864699179
Pozorování	2	3	Pozorování	2	3
Rozdíl	1	2	Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
F	0,048032601		Rozdíl	2	
P(F<=f) (1)	0,153143871		t Stat	-1,953692	
F krit (1)	0,005012531		P(T<=t) (1)	0,0949769	
KH1	2,27976315		t krit (1)	2,9199856	
KH2	0,317120593		P(T<=t) (2)	0,1899537	
			t krit (2)	4,3026527	
F nepatří do AO, rozptyly nejsou stejné			T patří do AO, H0 potvrzena, rozdíly nejsou statisticky významné		

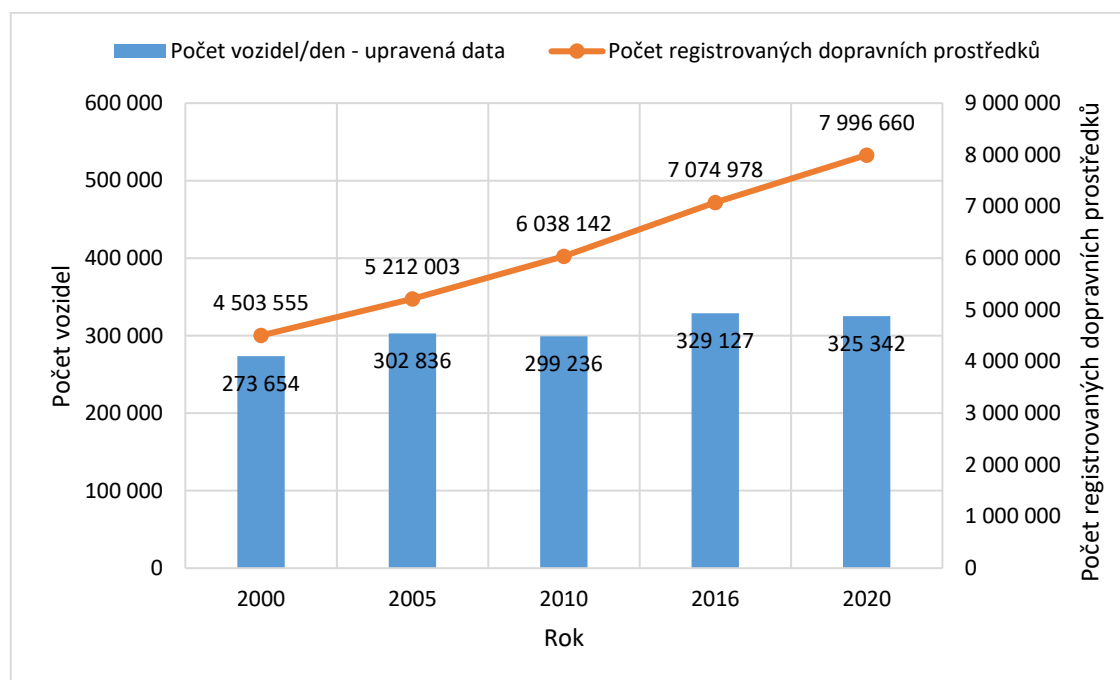
Obrázek 8: F-test a T-test – hustota dopravy

Zdroj: vlastní z pracování z dat ŘSD

Výsledky statistického testování naznačují, že i přes zjevný nárůst celkového počtu vozidel mezi lety 2016 a 2020 nebyly rozdíly v hustotě dopravy statisticky významné. Nejprve byl proveden f-test pro porovnání rozptylů mezi oběma roky. Výsledná hodnota F činila 0,048032601 a nepatřila do akceptační oblasti, což vedlo k použití t-testu s nerovností rozptylů. Hodnota testové statistiky t byla -1,953692 a kritické hodnoty při zvolené hladině významnosti byly -4,3026527 a 4,3026527. Hodnota t tedy patří do intervalu akceptační oblasti, a tudíž nelze zamítnout nulovou hypotézu o rovnosti průměrů. Z hlediska celkového objemu dopravy tedy může růst působit významně, avšak statistická analýza ukazuje, že nelze s jistotou říct, že by se v daném období skutečně změnila dopravní situace v intenzitě, jak by mohlo naznačovat pouze vizuální srovnání. Tento výsledek může být ovlivněn i tím, že v roce 2016 došlo k rozšíření počtu měřených míst z 20 na 24 a v roce 2020 z 20 na 31, což mohlo ovlivnit výsledný počet naměřených vozidel bez toho, aniž by reálně došlo k výraznému nárůstu

intenzity dopravy na jednotlivých úsecích. Z tohoto důvodu byla z dat v letech 2010 a 2020 odstraněna měřená místa, která byla oproti dalším sledovaným rokům měřena „navíc“. Do stejného grafu byla zároveň přidána data o počtu registrovaných dopravních prostředků v ČR a tato data byla následně společně analyzována. Výsledné hodnoty po této úpravě lze vidět na grafu č. 9.

Graf 9: Hustota dopravy 2000–2020 (upravená data)

Zdroj: vlastní zpracování z dat ŘSD a ČSÚ

Graf č. 9 ukazuje, že hustota dopravy v okrese Frýdek-Místek vykazovala v období mezi lety 2000 a 2020 mírné výkyvy, přičemž došlo k nárůstu hodnot v letech 2005 a 2016. Tento nárůst mohl souviset s určitými faktory, jako například s rozvojem infrastruktury nebo změnami v dopravní síti v těchto letech. V období mezi těmito vrcholy se však hodnoty v podstatě stabilizovaly a nezaznamenaly žádné zásadní změny. Avšak i přesto, že v některých obdobích hustota dopravy mírně rostla, je důležité vzít v úvahu i faktory, jako je nárůst počtu registrovaných vozidel v celé ČR. Pro ověření byl proveden t-test i pro tato upravená data, výsledek lze vidět na obrázku č. 9.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyl			Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	288245	29405,66667	Stř. hodnota	288245	29405,66667
Rozptyl	425794562	70932900042	Rozptyl	425794562	70932900042
Pozorování	2	3	Pozorování	2	3
Rozdíl	1	2	Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
F	0,00600278		Rozdíl	2	
P(F<=f) (1)	0,05470291		t Stat	1,6757937	
F krit (1)	0,005012531		P(T<=t) (1)	0,1178838	
KH1	2,27976315		t krit (1)	2,9199856	
KH2	0,317120593		P(T<=t) (2)	0,2357675	
			t krit (2)	4,3026527	
F nepatří do AO, rozptyly nejsou stejné			T patří do AO, H0 potvrzena, rozdíly nejsou statisticky významné		

Obrázek 9: F-test a T-test – hustota dopravy (upravená data)

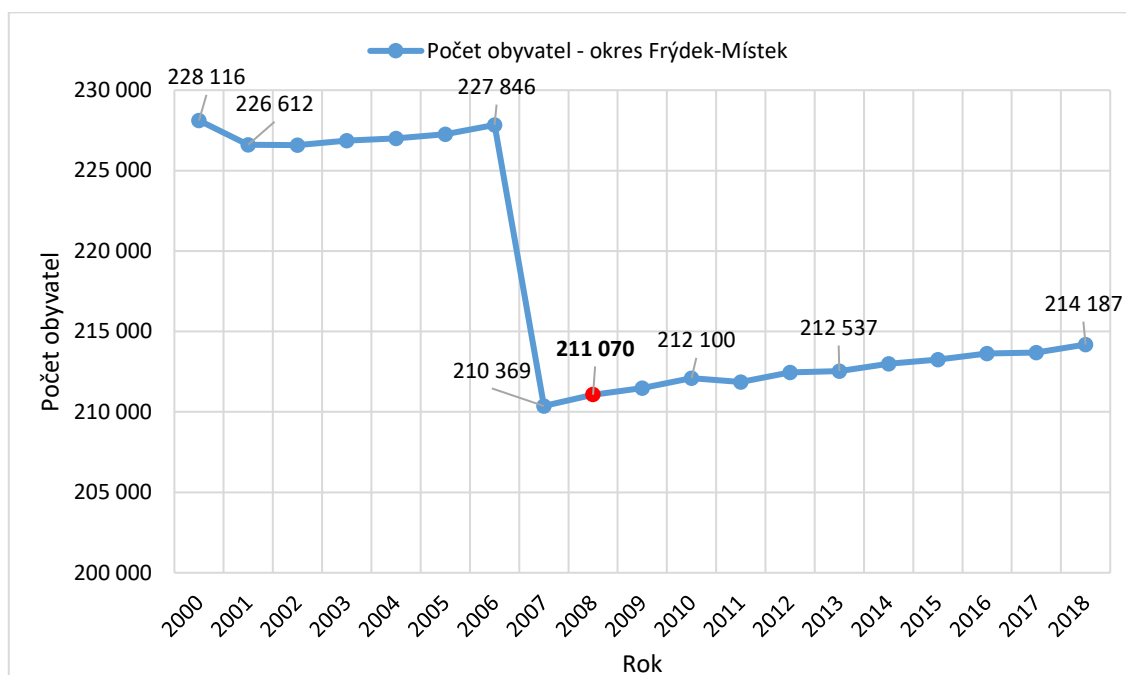
Zdroj: vlastní zpracování z dat ŘSD

I přesto, že v roce 2005 a 2016 došlo k mírnému nárůstu hustoty dopravy ani po úpravě dat není možné tvrdit, že by otevření průmyslové zóny mělo přímý vliv na tento nárůst. Provedený t-test s nerovností rozptylů ukázal, že mezi obdobími před a po otevření zóny nejsou statisticky významné rozdíly, jelikož *hodnota t* patří do akceptační oblasti. Tento výsledek naznačuje, že nárůst dopravy v daném období může být spíše důsledkem obecných trendů v počtu registrovaných vozidel v celé ČR než přímým důsledkem otevření průmyslové zóny.

4.5 Počet obyvatel

Indikátor počtu obyvatel umožňuje sledovat demografický vývoj v určitém území a může být jedním z nepřímých ukazatelů atraktivity oblasti pro život. V tomto případě je analyzován vývoj počtu obyvatel v okrese Frýdek-Místek za období 2000–2018, přičemž údaje představují stav k 31. 12. daného roku. Cílem je zachytit případné změny, které mohly být ovlivněny přítomností a rozvojem průmyslové zóny, například prostřednictvím zvýšené migrace nebo přirozeného přírůstku v důsledku nových pracovních příležitostí a rozvoje infrastruktury. Vývoj v daných letech je zachycen na následujícím grafu č. 10, který ukazuje počet obyvatel v okrese Frýdek-Místek.

Graf 10: Počet obyvatel 2000–2018

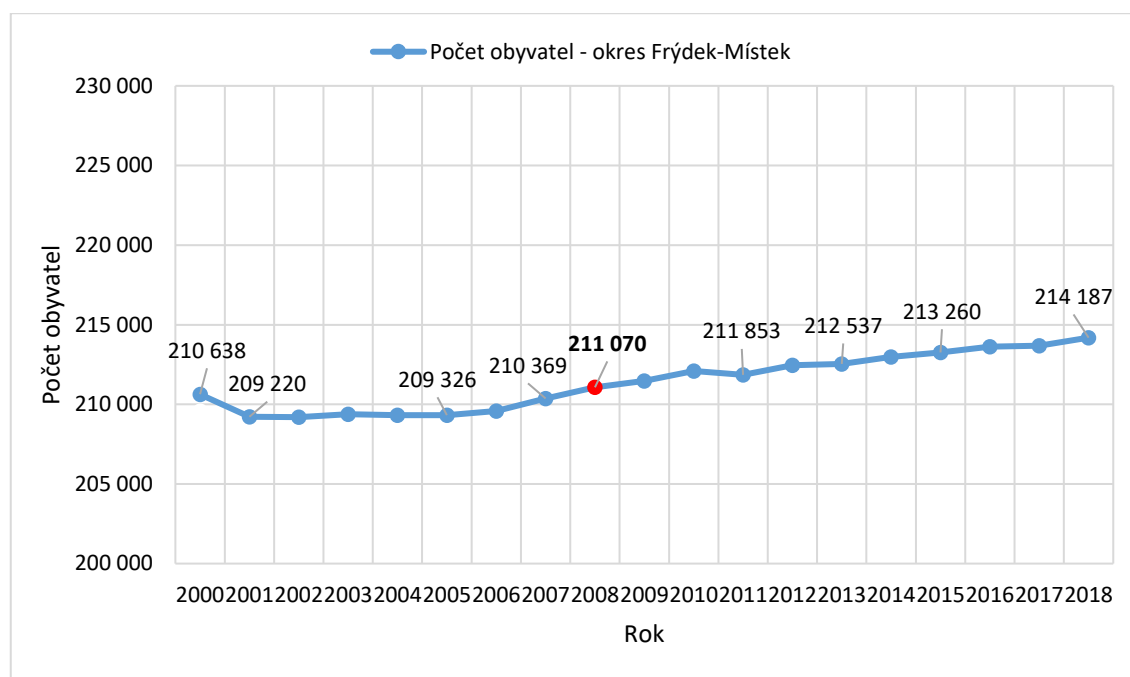
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Na počátku sledovaného období dosahoval počet obyvatel 228 116. Do roku 2006 se počet obyvatel víceméně držel na podobné úrovni, s mírným kolísáním. Výrazný pokles nastal mezi lety 2006 a 2007, kdy počet obyvatel klesl z 227 846 na 210 369. Tento náhlý pokles nebyl způsoben demografickým vývojem, ale administrativní změnou – konkrétně šlo o vyhlášku č. 513/2006 Sb., ze dne 3. listopadu 2006, kterou došlo ke změně hranice okresu Frýdek-Místek. V důsledku této změny přešlo pět obcí (Horní Bludovice, Stará Ves nad Ondřejnicí, Šenov, Václavovice a Vratimov) pod jiný okres (Karviná a Ostrava-město), což vedlo ke snížení počtu obyvatel o 18 261 lidí (*Vyhláška č. 513/2006 Sb.*). Kvůli změně hranic tak okres už neměl původních 77 obcí, ale pouze 72. Po tomto jednorázovém poklesu se počet obyvatel v následujících letech opět mírně zvyšoval, přičemž v roce 2018 dosáhl hodnoty 214 187. Přesto se po roce 2007 už nikdy nepřiblížil hodnotám z období před územní změnou. Z grafu je tedy patrné, že kromě jednorázového zásahu do územního členění byl populační vývoj spíše stabilní, bez výrazných demografických výkyvů. Takový vývoj nenaznačuje, že by přítomnost průmyslové zóny vedla k výraznému přílivu obyvatel do regionu, což by mohlo být očekáváno například v souvislosti s větší nabídkou pracovních míst či rozvojem služeb.

Aby však bylo možné objektivně porovnat vývoj počtu obyvatel v okrese Frýdek-Místek před a po vzniku průmyslové zóny, bylo nutné upravit původní data z důvodu územní změny, ke které došlo v roce 2007. Na základě vyhlášky č. 513/2006

Sb. byla tehdy upravena hranice okresu a došlo k převedení pěti obcí do jiných správních celků. Tyto obce měly k 31. 12. 2006 dohromady 18 261 obyvatel. Aby byla zajištěna konzistence dat a porovnávalo se vždy stejné území, byly z historických údajů za roky 2000–2006 tyto obce dodatečně odečteny. Tímto způsobem byla vytvořena upravená časová řada, která odpovídá dnešnímu územnímu vymezení okresu Frýdek-Místek, aby následné statistické testování (t-test) mohlo být provedeno bez rizika zkreslení výsledků. Upravenou časovou řadu lze vidět na grafu č. 11.

Graf 11: Počet obyvatel 2000–2018 (upravená data)

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Z dat je patrné, že se počet obyvatel v okrese dlouhodobě mírně zvyšoval. Zatímco v roce 2000 zde žilo přibližně 210 638 obyvatel, do roku 2018 tento počet narostl na 214 187. Vývoj byl poměrně stabilní, bez výrazných výkyvů, což naznačuje postupný a pozvolný růst. Tento růst mohl být ovlivněn například dostupností pracovních příležitostí v regionu, částečně i v souvislosti s existencí průmyslové zóny.

Vliv samotné průmyslové zóny na vývoj počtu obyvatel byl dále ověřen pomocí statistického testování (t-testu), které umožnilo zhodnotit, zda je rozdíl mezi obdobími před a po vzniku zóny statisticky významný. Výsledek testu lze vidět na obrázku č. 8.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyl			Dvouvýběrový t-test s rovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	209788,7778	212816,8	Stř. hodnota	209788,7778	212816,8
Rozptyl	502582,6944	772789,1	Rozptyl	502582,6944	772789,07
Pozorování	9	10	Pozorování	9	10
Rozdíl	8	9	Společný rozptyl	645633,1268	
F	0,650349126		Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
P(F<=f) (1)	0,277739072		Rozdíl	17	
F krit (1)	0,295148041		t Stat	-8,201827095	
KH1	1,556279458		P(T<=t) (1)	1,29781E-07	
KH2	0,630382006		t krit (1)	1,739606726	
			P(T<=t) (2)	2,59562E-07	
			t krit (2)	2,109815578	
F patří do AO, rozptyly jsou stejné			T nepatří do AO, H0 není potvrzena, rozdíly jsou statisticky významné		

Obrázek 10: F-test a T-test – počet obyvatel

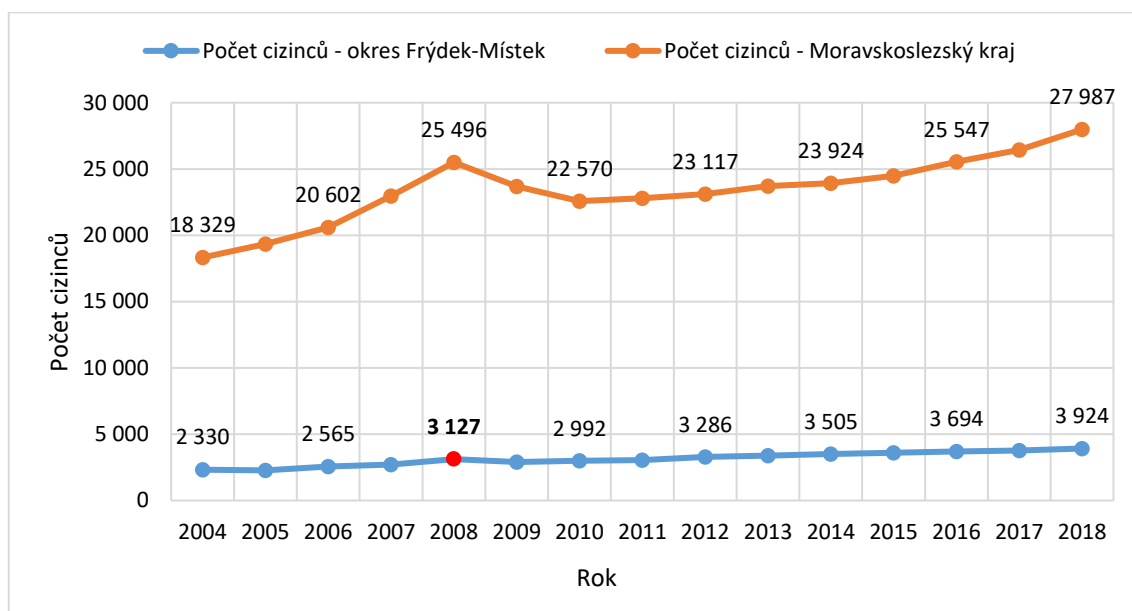
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Nejprve byl aplikován f-test pro porovnání rozptylů obou období. *Hodnota* $F = 0,650$ ukázala, že rozptyly se statisticky významně neliší (patří do akceptační oblasti), což umožnilo použití t-testu s rovností rozptylů. Výsledná *hodnota* $t = -8,20$ však nepatřila do akceptační oblasti (kritické hodnoty byly $-2,11$ a $2,11$), což znamená, že nulová hypotéza o rovnosti průměrných počtů obyvatel před a po vzniku zóny nebyla potvrzena. Rozdíl je tedy statisticky významný. Tento výsledek naznačuje, že v okrese Frýdek-Místek došlo po vzniku průmyslové zóny ke změně v počtu obyvatel, a to k nárůstu. Je však třeba brát v úvahu i další faktory, které se na populačním vývoji mohly podílet, například širší demografické trendy nebo dostupnost bydlení.

4.6 Počet cizinců

Analýza počtu cizinců v okrese Frýdek-Místek a Moravskoslezském kraji se zaměřuje na vývoj migračních trendů v letech 2004–2018. Cílem je zjistit, zda otevření průmyslové zóny v Nošovicích mělo vliv na příliv cizinců do regionu. Data za okres a kraj jsou porovnávána, aby se vyhodnotil případný rozdíl v migraci v souvislosti s rozvojem zóny. Vývoj počtu cizinců je zobrazen na grafu č. 12.

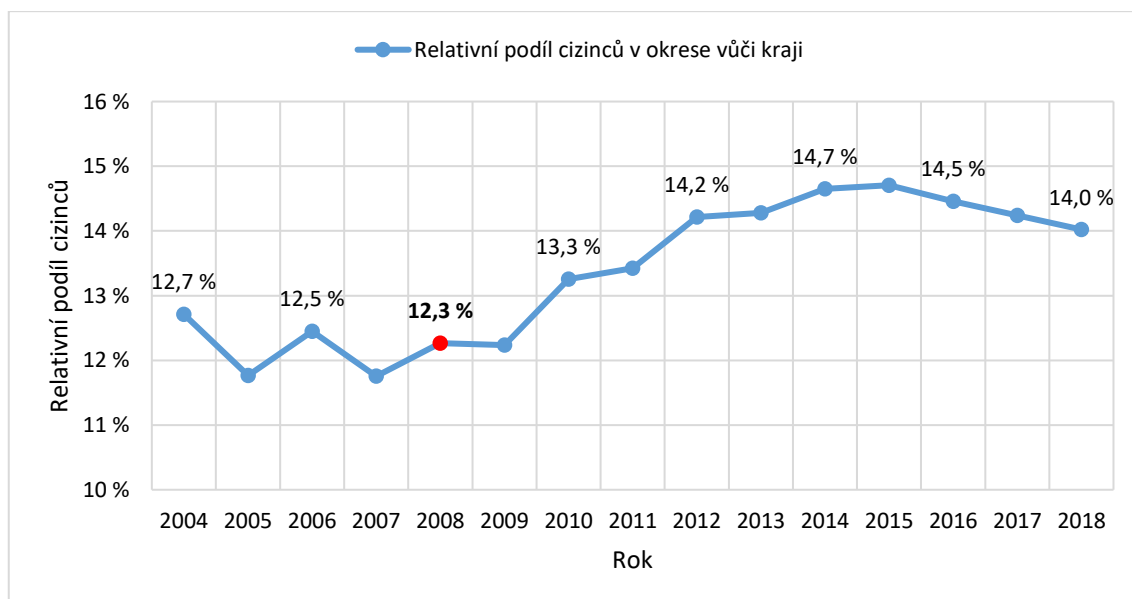
Graf 12: Počet cizinců 2004–2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

V okrese je patrný postupný nárůst počtu cizinců, kdy nejvýraznější skok nastal v roce 2008, kdy otevření průmyslové zóny v Nošovicích pravděpodobně přitáhlo větší počet pracovníků z ciziny. V Moravskoslezském kraji však tento nárůst v roce 2008 byl mnohem výraznější než v okrese. Tento trend naznačuje, že otevření průmyslové zóny mohlo mít větší dopad na celkový region než na samotný okres, což mohlo být způsobeno tím, že průmyslová zóna přitáhla pracovní sílu z širšího okolí, a nejen z přilehlých oblastí. Na základě těchto absolutních hodnot je níže zobrazen graf č. 13, který zobrazuje relativní hodnoty, které umožní lépe posoudit podíl cizinců v okrese vůči kraji a jeho vývoj v čase.

Graf 13: Relativní podíl cizinců v okrese vůči kraji

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

V průběhu let 2004–2018 je zřejmý postupný růst tohoto podílu, což může naznačovat stále větší vliv přistěhovalectví v okrese ve vztahu k celému kraji, zvláště po otevření průmyslové zóny v roce 2008. Pro ověření, zda je tento růst statisticky významný, je následně proveden t-test, který porovnává rozdíly mezi obdobími před a po otevření průmyslové zóny. Tento test lze vidět na obrázku č. 11.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyl			Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	0,12189245	0,139483848	Stř. hodnota	0,12189245	0,1394838
Rozptyl	1,79105E-05	5,87471E-05	Rozptyl	1,7911E-05	5,875E-05
Pozorování	5	10	Pozorování	5	10
Rozdíl	4	9	Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
F	0,304875301		Rozdíl	13	
P(F<=f) (1)	0,132382534		t Stat	-5,7204215	
F krit (1)	0,166700589		P(T<=t) (1)	3,5243E-05	
KH1	1,585323259		t krit (1)	1,7709334	
KH2	0,529141686		P(T<=t) (2)	7,0486E-05	
			t krit (2)	2,16036866	
F nepatří do AO, rozptyly nejsou stejné			T nepatří do AO, H0 není potvrzena, rozdíly jsou statisticky významné		

Obrázek 11: F-test a T-test – počet cizinců

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

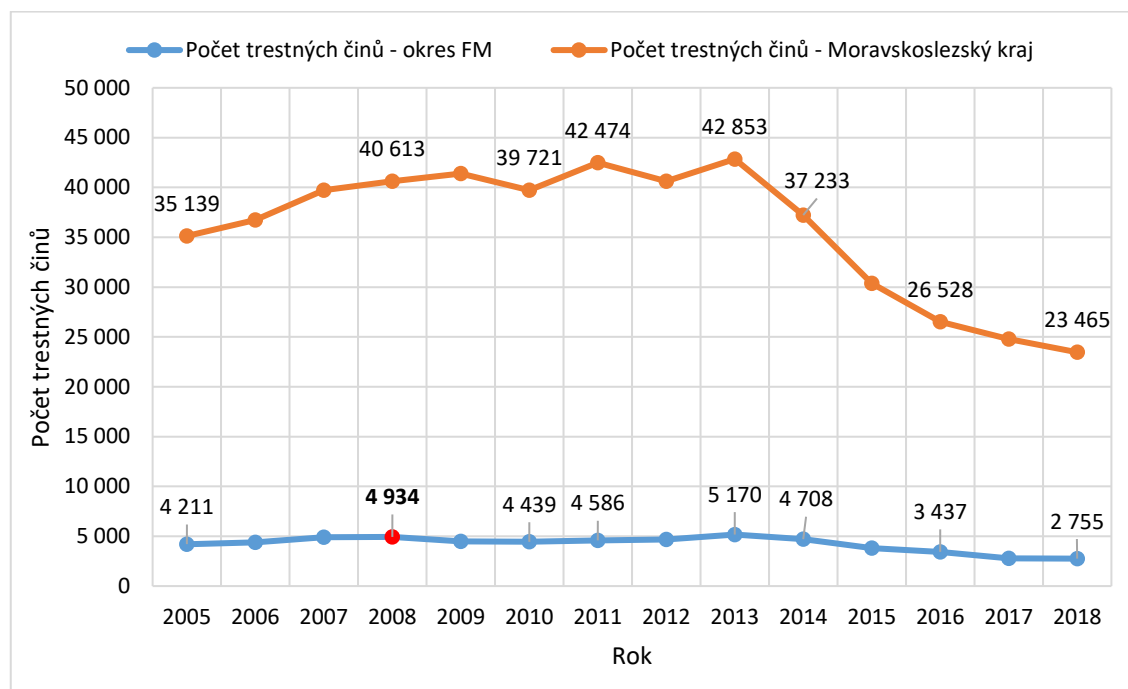
Výsledek f-testu, který vyšel 0,304875301 a nepatřil do akceptační oblasti, naznačil, že rozptyly dat v obou obdobích (před a po otevření průmyslové zóny) nejsou stejné, což vedlo k aplikaci t-testu s nerovností rozptylů. Hodnota *t* vyšla 5,7204215 a nepatřila do akceptační oblasti, tudíž vedla k zamítnutí nulové hypotézy, což znamená, že rozdíly mezi obdobími před a po otevření průmyslové zóny jsou statisticky významné. Tento výsledek naznačuje, že otevření průmyslové zóny v Nošovicích nejspíše mělo výrazný vliv na nárůst podílu cizinců nejen v okrese Frýdek-Místek, ale také v celém Moravskoslezském kraji. I když k růstu podílu cizinců došlo v obou oblastech, nárůst byl v okrese výraznější než v kraji. Výraznější nárůst cizinců v okrese může naznačovat, že průmyslová zóna v Nošovicích měla vliv na regionální migrační toky a přitáhla pracovníky nejen do širšího okolí, ale i do bezprostřední blízkosti zóny.

4.7 Kriminalita

V této části je sledován vývoj kriminality v okrese Frýdek-Místek a v Moravskoslezském kraji v období let 2005–2018, tedy jak před vznikem průmyslové zóny, tak i po jejím zprovoznění. Cílem bylo zjistit, zda se v souvislosti se vznikem zóny objevily významné změny v počtu trestných činů. Data jsou analyzována z časového

hlediska a následně je pomocí statistického testu ověřeno, zda byly rozdíly mezi jednotlivými obdobími statisticky významné. Pro lepší představu o vývoji v daném období byl vytvořen následující graf č. 14, který zachycuje počet evidovaných trestných činů jak v okrese Frýdek-Místek tak v Moravskoslezském kraji v letech 2005–2018.

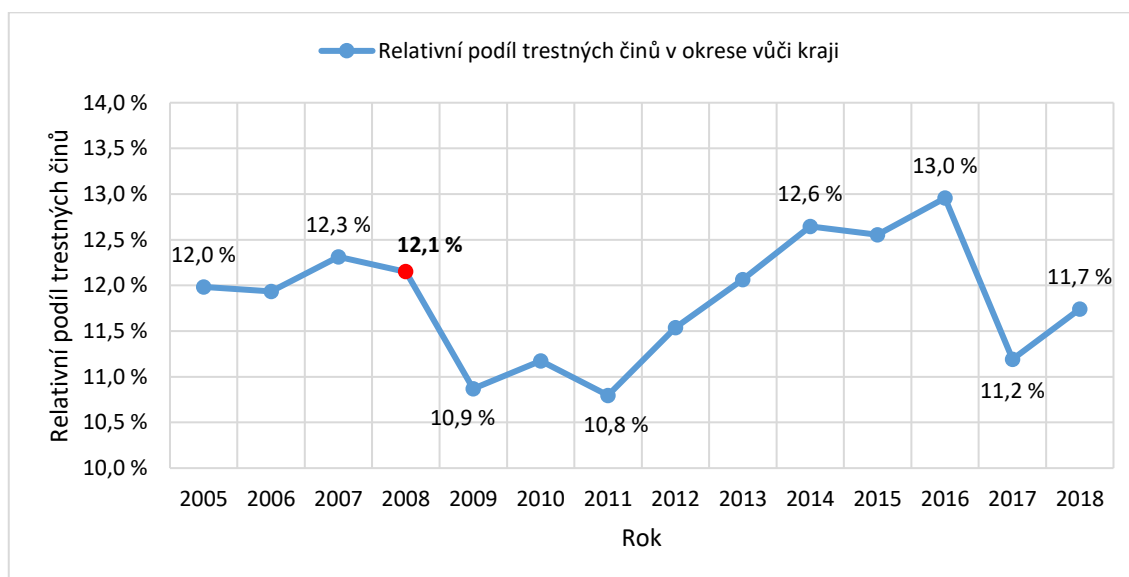
Graf 14: Trestné činy 2005–2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

V průběhu sledovaného období se v okrese i kraji projevoval rostoucí trend kriminality, přičemž prvního vrcholu bylo dosaženo v roce 2008, kdy v okrese bylo zaznamenáno 4 934 trestných činů a v kraji 40 613. Po tomto období došlo k poklesu, ale v roce 2013 nastal opětovný nárůst, kdy v okrese počet trestných činů vzrostl na 5 170 a v kraji na 42 853. Od roku 2013 však obě oblasti vykazovali klesající trend a v roce 2018 dosáhla kriminalita v okrese hodnoty 2 755 trestných činů a v kraji 23 465, což ukazuje na výrazné zlepšení bezpečnostní situace. Následující graf č. 15 je zaměřen na podíly trestných činů v okrese vůči celému kraji.

Graf 15: Relativní podíl trestných činů v okrese vůči kraji

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Graf podílu kriminality v okrese k celkové kriminalitě v kraji ukazuje, že se podíl pohyboval relativně stabilně, většinou mezi 11–13 %. V roce 2008, kdy byla otevřena průmyslová zóna, byl podíl na úrovni 12,1 %, což nijak výrazně nevybočuje z celkového trendu. Nejvyšší hodnota byla dosažena v roce 2016 (13 %) a naopak nejnižší podíl připadá na rok 2011 (10,8 %), což může naznačovat, že případné obavy z nárůstu kriminality v souvislosti s průmyslovou zónou se v rámci celého kraje nepotvrdily. Pro ověření, zda jsou rozdíly jednotlivých podílů mezi obdobími před a po otevření zóny statisticky významné, byl následně využit t-test, jehož výsledek lze vidět na obrázku č. 12.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyly			Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	0,120954583	0,11753252	Stř. hodnota	0,120955	0,1175325
Rozptyl	2,96061E-06	5,9696E-05	Rozptyl	2,96E-06	5,97E-05
Pozorování	4	10	Pozorování	4	10
Rozdíl	3	9	Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
F	0,049594601		Rozdíl	11	
P(F<=f) (1)	0,015553198		t Stat	1,321095	
F krit (1)	0,113477758		P(T<=t) (1)	0,106646	
KH1	1,594866494		t krit (1)	1,795885	
KH2	0,4803165		P(T<=t) (2)	0,213291	
			t krit (2)	2,200985	
F nepatří do AO, rozptyly nejsou stejné			T patří do AO, H0 potvrzena, rozdíly nejsou statisticky významné		

Obrázek 12: F-test a T-test – trestné činy

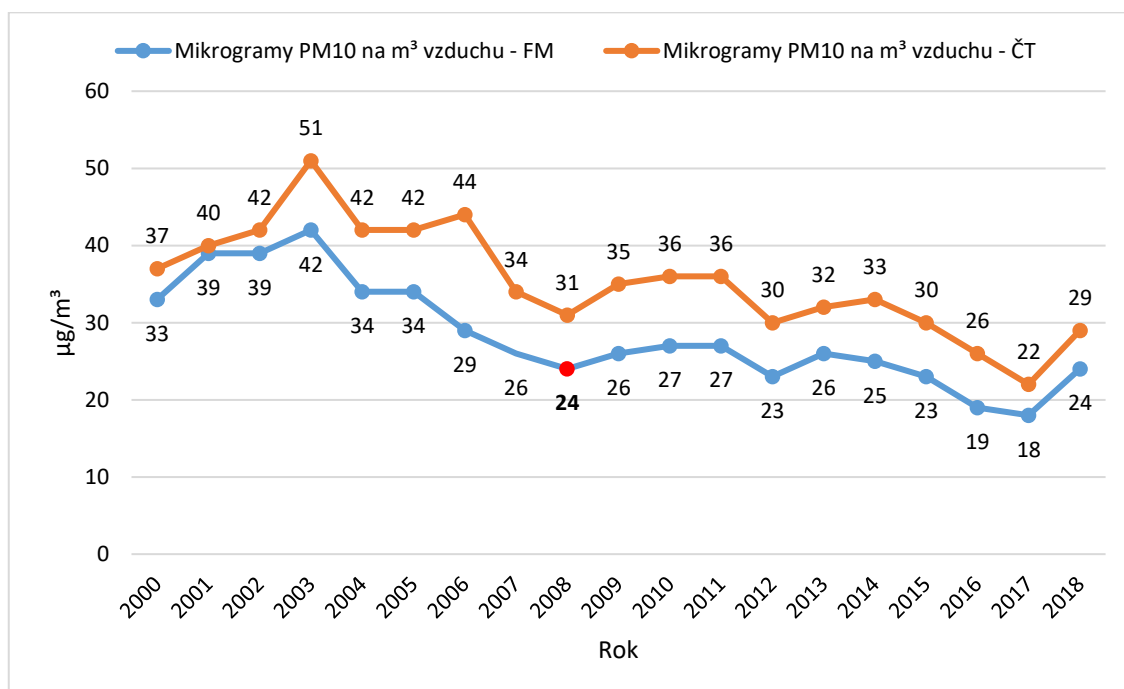
Zdroj: vlastní zpracování podle dat z ČSÚ

Nejprve byl aplikován f-test pro ověření rovnosti rozptylů, jehož hodnota (0,049594601) nepatřila do akceptační oblasti. Proto byl následně použit t-test s nerovností rozptylů. Výsledná *hodnota* $t = 1,321095$ spadá do intervalu daného kritickými hodnotami (-2,200985 až 2,200985) a tedy patří do akceptační oblasti. Na základě toho nebyla nulová hypotéza o shodě průměrů zamítnuta a rozdíly mezi sledovanými obdobími tak nejsou statisticky významné, přestože z grafu vývoje kriminality v okrese Frýdek-Místek mezi lety 2005 a 2018 pozorujeme určité výkyvy. To znamená, že z hlediska počtu evidovaných trestných činů ani z hlediska relativního podílu vůči kraji nelze tvrdit, že se situace z pohledu bezpečnosti obyvatel v okrese výrazně změnila. Pro hodnocení dopadu průmyslové zóny to může znamenat, že její existence a případný rozvoj v daném období neměly přímý vliv na zhoršení bezpečnostní situace v regionu. Přestože průmyslové zóny bývají někdy spojovány s nárůstem kriminality, zdejší statistiky takový vývoj nepotvrzují.

4.8 Stav ovzduší

Kvalita ovzduší je jedním z faktorů ovlivňujících zdraví a celkovou kvalitu života obyvatel. V případě Frýdku-Místku, který patří mezi oblasti s vyšším zatížením životního prostředí v rámci České republiky, je sledování koncentrací prachových částic PM10 zvláště důležité. Tyto částice pocházejí zejména z dopravy, průmyslové výroby, lokálních topenišť či přeshraničního přenosu znečištění a mohou způsobovat řadu zdravotních komplikací, včetně respiračních onemocnění. Následující analýza se proto zaměřuje na vývoj koncentrací PM10 v oblasti Frýdku-Místku v letech 2000–2018, aby bylo možné posoudit, zda v tomto období došlo ke zlepšení, nebo naopak ke zhoršení stavu ovzduší. Vývoj koncentrací PM10 v tomto období je znázorněn v následujícím grafu č. 16. Pro porovnání jsou v grafu zahrnuta také data z měřicí stanice TCTNA Český Těšín, která se nachází přibližně 20 km od průmyslové zóny Nošovice.

Graf 16: Stav ovzduší 2000–2018

Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČHMÚ

Z grafu je patrný celkový pokles koncentrace suspendovaných částic PM10 ve vzduchu ve Frýdku-Místku i v Českém Těšíně. Ve Frýdku-Místku, který se nachází v těsné blízkosti průmyslové zóny, se medián denních koncentrací na počátku sledovaného období pohyboval mezi 33–42 µg/m³, přičemž vrcholu dosáhl v roce 2005. V následujících letech docházelo k pozvolnému poklesu, až na minimum 18 µg/m³ v roce 2017. Český Těšín, vzdálený přibližně 20 km od zóny, vykazoval po většinu období vyšší koncentrace PM10, přičemž maximum dosáhlo 51 µg/m³ rovněž v roce 2005. V obou městech však docházelo ke srovnatelnému poklesu hodnot, což naznačuje, že vývoj kvality ovzduší byl spíše ovlivněn širšími regionálními nebo legislativními změnami než konkrétní přítomností průmyslové zóny. Vliv této zóny je dále statisticky posouzen pomocí t-testu, který lze vidět na obrázku č. 13 níže.

Dvouvýběrový F-test pro rozptyly			Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů		
	Soubor 1	Soubor 2		Soubor 1	Soubor 2
Stř. hodnota	33,333333	23,8	Stř. hodnota	33,33333	23,8
Rozptyl	37,5	9,95555556	Rozptyl	37,5	9,9555556
Pozorování	9	10	Pozorování	9	10
Rozdíl	8	9	Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
F	3,76674107		Rozdíl	12	
P(F<=f) (1)	0,0322563		t Stat	4,195913	
F krit (1)	3,22958261		P(T<=t) (1)	0,00062	
KH1	1,55627946		t krit (1)	1,782288	
KH2	0,63038201		P(T<=t) (2)	0,001241	
			t krit (2)	2,178813	
F nepatří do AO, rozptyly nejsou stejné			T nepatří do AO, H0 není potvrzena, rozdíly jsou statisticky významné		

Obrázek 13: F-test a T-test – stav ovzduší

Zdroj: vlastní zpracování podle dat ČHMÚ

Výsledky statistické analýzy ukazují, že mezi dvěma zvolenými časovými obdobími (lety 2000–2008 a 2009–2018) existuje statisticky významný rozdíl v koncentracích suspendovaných částic PM10 ve vzduchu v okolí Frýdku-Místku. U f-testu *hodnota F* s výsledkem 3,77 nepatřila do akceptační oblasti, a proto byl aplikován t-test s nerovností rozptylů. Vypočtená *hodnota t* (4,20) se nacházela mimo kritické hodnoty (-2,18 a 2,18), což vedlo k zamítnutí nulové hypotézy. Z toho plyne, že rozdíly ve středních hodnotách mezi sledovanými obdobími jsou statisticky významné. Z grafu je patrné, že v prvním období (2000–2008) byly hodnoty PM10 obecně vyšší, a to většinou nad 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Ve druhém období (2009–2018) se koncentrace významně snížily, přičemž často klesaly pod 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a ke konci sledovaného období dokonce i pod 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Tento pokles může být výsledkem několika faktorů – modernizace průmyslových technologií, zprísnění emisních limitů, přechod domácností k ekologičtějšímu vytápění či lepší regulace dopravy.

Z pohledu dopadů průmyslové zóny Nošovice je tedy klíčové, že její existence se v těchto datech neprojevuje negativně. Přes možný předpoklad, že přítomnost průmyslové aktivity by mohla zhoršit kvalitu ovzduší, analýza ukazuje opak, jelikož hodnoty PM10 se ve druhém období statisticky významně snížily. To může znamenat, že samotná zóna byla vybudována s ohledem na environmentální standardy, nebo že její provozní charakter nepředstavuje výrazný emisní zdroj. Celkově lze tedy říct, že v oblasti ovzduší nebyl zaznamenán žádný negativní dopad, který by bylo možné spojit s provozem průmyslové zóny.

5 ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ

Cílem této kapitoly je provést celkové zhodnocení použitých metod, zjištěných výsledků a posoudit, zda a jakým způsobem průmyslová zóna Nošovice ovlivnila kvalitu života obyvatel v přilehlých obcích. V práci byla použita metoda srovnání období před a po otevření zóny, která přinesla zajímavé výsledky. Pro komplexnější zhodnocení by však bylo vhodné doplnit model například o prostorovou analýzu, která by umožnila detailněji mapovat vliv zóny na kvalitu života v různých částech regionu. Toto rozšíření by poskytlo komplexnější pohled na dopady průmyslové zóny a umožnilo by detailnější analýzu jejích vlivů na jednotlivé části regionu. V první části této kapitoly jsou jednotlivě shrnuty všechny sledované ukazatele, které byly v práci analyzovány, z nichž každý zastupuje určitou skupinu (míra nezaměstnanosti a průměrná mzda – ekonomika, počet dokončených bytů a hustota dopravy – infrastruktura, počet obyvatel a počet cizinců – demografie, kriminalita – bezpečnost, stav ovzduší – životní prostředí). Poté je provedena syntéza výsledků napříč ukazateli s cílem odpovědět na hlavní výzkumnou otázku. V závěru kapitoly jsou formulována doporučení do budoucna, a to jak směrem k dalšímu rozvoji průmyslové zóny, tak i k zachování nebo zlepšování kvality života v dané lokalitě.

5.1 Zhodnocení jednotlivých ukazatelů

V rámci této práce bylo analyzováno osm ukazatelů, jejichž cílem bylo přispět k vyhodnocení dopadu průmyslové zóny Nošovice na kvalitu života obyvatel v přilehlých obcích a širším regionu. Pro lepší přehlednost jsou tyto ukazatele a jejich vývoj v jednotlivých obcích shrnuty v následující tabulce č. 9, která slouží jako výchozí podklad k podrobnějšímu komentáři.

Tabulka 9: Přehled výsledků jednotlivých ukazatelů kvality života

Ukazatel	Statisticky významný rozdíl	Vývojový trend	Interpretace vlivu průmyslové zóny
Míra nezaměstnanosti	NE	Pokles	Nepotvrzen statisticky, ale celkově pozitivní trend naznačuje možný vliv zóny
Průměrná mzda	ANO	Růst	Statisticky významný růst, ale srovnatelný s celorepublikovým trendem
Počet dokončených bytů	NE	Stagnace	Spíše stagnace, průmyslová zóna neměla velký vliv
Hustota dopravy	NE	Mírný růst	Zvýšení nelze připsat zóně, nedošlo k zásadnímu nárůstu zatížení
Počet obyvatel	ANO	Mírný růst	Růst byl pozvolný, zóna mohla přispět ke stabilizaci populace
Počet cizinců	ANO	Růst	Zvýšený příliv cizinců naznačuje poptávku po pracovní síle a možný vliv zóny
Kriminalita	NE	Pokles	Bez přímého vlivu zóny, celkově pozitivní vývoj
Stav ovzduší	ANO	Zlepšení	Zóna ovzduší nezhoršila, zlepšení patrně ovlivněno jinými faktory

Zdroj: vlastní zpracování

Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti byla v okrese Frýdek-Místek v počátečních letech sledovaného období (2005–2007) nižší než v celém Moravskoslezském kraji (okres 8,6 %, kraj 10,18 %). Tento rozdíl se však ještě více prohloubil po roce 2008, kdy došlo k otevření průmyslové zóny Nošovice. Navzdory počátečnímu nárůstu nezaměstnanosti v důsledku hospodářské krize si okres udržoval nižší hodnoty než celý kraj a tento trend pokračoval až k úrovni 3 % ke konci sledovaného období. Ačkoliv t-test statisticky významný rozdíl mezi obdobími před a po otevření zóny neprokázal, vývoj ukazuje na pozitivní trend. Tento vývoj je patrný i při srovnání relativních hodnot s krajským průměrem a může tak naznačovat vliv fungující průmyslové zóny. Na základě těchto zjištění je doporučeno zaměřit se při plánování a podpoře nových průmyslových zón na **vytváření pracovních míst s dlouhodobou perspektivou a podporovat aktivity zaměřené na rozvoj kvalifikace pracovníků**, aby bylo dosaženo udržitelného snižování nezaměstnanosti.

Průměrná mzda

Průměrná mzda v okrese Frýdek-Místek i v celé České republice dlouhodobě rostla, přičemž tempo růstu bylo v obou případech velmi podobné. To naznačuje, že

samotný vliv průmyslové zóny na vývoj mezd byl spíše omezený, protože růst mezd byl v regionu i po otevření zóny velmi podobný trendu v celé zemi. Přesto t-test ukázal, že rozdíl mezi obdobími před a po otevření zóny je statisticky významný. I když tedy průmyslová zóna pravděpodobně neměla zásadní vliv na tempo růstu mezd, statistické testování ukázalo, že existují významné rozdíly mezi jednotlivými obdobími. Ideální by tedy bylo, zaměřit se při budoucím rozvoji průmyslových zón nejen na **vytváření pracovních míst**, ale i na **podporu růstu mezd**, například **přilákáním firem s vyšší přidanou hodnotou**. Dále by bylo vhodné **provádět podrobnější analýzy mzdového vývoje** na úrovni jednotlivých sektorů, které mohou odhalit konkrétní oblasti s vyšším či nižším přínosem pro kvalitu života.

Počet dokončených bytů

Vývoj počtu dokončených bytů v okrese Frýdek-Místek byl porovnáván s Moravskoslezským krajem. V obou případech se jednalo spíše o stagnující vývoj bez výraznějších výkyvů či růstového trendu po otevření průmyslové zóny. V některých letech došlo k mírnému nárůstu bytové výstavby, ten však kopíroval podobný vývoj na krajské úrovni. Statistická analýza rozdíl mezi obdobími před a po otevření zóny nepotvrdila jako významný, což naznačuje, že průmyslová zóna neměla zásadní vliv na změny v bytové výstavbě. Na základě těchto zjištění by bylo vhodné **zohledňovat rozvoj bytové výstavby již v plánovacích fázích průmyslových zón**, aby bylo možné předcházet potenciálnímu tlaku na místní trh s bydlením. Dále se doporučuje **provádět cílený monitoring bytové výstavby v obcích přímo dotčených zónou**, nikoli pouze na úrovni okresu, protože změny mohou být lokálně výraznější, ale na vyšší úrovni statisticky rozmělněné.

Hustota dopravy

U ukazatele dopravy byly sledovány změny hustoty v okrese Frýdek-Místek mezi lety 2000–2020. Ačkoli byl zaznamenán mírný nárůst dopravy, nelze jej jednoznačně přisoudit průmyslové zóně. V některých letech došlo ke zvýšení zejména v důsledku vyššího počtu měřených míst, proto byly hodnoty upraveny na jednotný počet lokalit v čase. Ani po této korekci však t-test neprokázal statisticky významný rozdíl mezi obdobími před a po otevření zóny. Pro doplnění kontextu byl vývoj hustoty dopravy porovnán i s růstem počtu registrovaných dopravních prostředků v ČR, který v tomto období rovněž trvale rostl. Zjištěné změny v okrese tak spíše odrážejí širší celospolečenské trendy, než konkrétní vliv zóny. Průmyslová zóna tedy z pohledu

dopravy nezpůsobila výrazné navýšení zátěže, což lze vnímat jako pozitivní z hlediska kvality života obyvatel. V okolí průmyslové zóny je však i nadále důležité věnovat pozornost **průběžnému sledování dopravní situace** a zajistit včasnou reakci na případné budoucí nárůsty dopravy například **posilováním kapacit veřejné dopravy** či **podporou alternativních způsobů dopravy**.

Počet obyvatel

Vývoj počtu obyvatel v okrese Frýdek-Místek byl sledován v období 2000–2020 za účelem posouzení, zda průmyslová zóna mohla ovlivnit populační dynamiku regionu. V rámci analýzy bylo potřeba přistoupit ke korekci dat, neboť v roce 2007 došlo k administrativním změnám – konkrétně k přesunu několika obcí z okresu Frýdek-Místek do jiných okresů. Tyto obce byly z dat za předchozí roky odečteny, aby bylo zajištěno, že se porovnávají data za územně srovnatelnou jednotku. Po této úpravě byl proveden t-test, jehož výsledek potvrdil statisticky významný rozdíl mezi obdobími před a po otevření průmyslové zóny. Přesto však samotný nárůst počtu obyvatel po otevření zóny nebyl nijak výrazný, jelikož se mezi lety 2008 a 2018 počet obyvatel zvýšil přibližně o tři tisíce. Tento růst byl tedy velmi pozvolný a téměř konstantní, bez výraznějších výkyvů. To může znamenat, že přítomnost průmyslové zóny mohla mít určitou stabilizační funkci a přispěla k udržení obyvatel v regionu, nelze však hovořit o výrazném populačním boomu, který by byl jejím přímým důsledkem. Na základě výsledků analýzy lze tedy doporučit zaměření se na další podpůrné mechanismy pro rozvoj regionu, jako je **zlepšení kvality životního prostředí** a **zvýšení dostupnosti služeb**, které by mohly podpořit přitažlivost oblasti pro nové obyvatele. **Posílení infrastruktury a veřejných služeb** (např. školství, zdravotnictví) by totiž mohlo dále motivovat stávající obyvatele k dlouhodobému setrvání a nové obyvatele přilákat do daného regionu.

Počet cizinců

V analýze počtu cizinců v okrese Frýdek-Místek v letech 2000–2020 byl zaznamenán růst počtu cizinců, avšak tento trend nebyl výrazně vyšší než v celém Moravskoslezském kraji. Po otevření průmyslové zóny došlo k postupnému nárůstu počtu cizinců v regionu, což lze přičítat zvýšené poptávce po pracovní síle. t-test ukázal statisticky významný rozdíl mezi obdobími před a po otevření zóny, což potvrzuje, že otevření průmyslové zóny mohlo přispět k přílivu cizinců do regionu, byť tento růst není výrazně odlišný od trendu v kraji. Vzhledem k výsledkům analýzy by bylo vhodné zaměřit se na **podporu integrace cizinců** do regionu. Ta by zahrnovala například

zajištění jazykových kurzů a kulturního poradenství, které by usnadnily jejich adaptaci.

Kriminalita

V celém sledovaném období se kriminalita v okrese i v kraji vyvíjela spíše kolísavě, bez výraznějšího a dlouhodobě rostoucího trendu. V některých letech, například v roce 2008 a 2013, došlo k vyššímu počtu trestných činů, ale nešlo o dlouhodobější vývoj. Po otevření průmyslové zóny v roce 2008 nebyla patrná žádná náhlá změna v počtu trestných činů, která by naznačovala přímý dopad zóny na bezpečnost v regionu. Od roku 2013 navíc docházelo k postupnému a setrvalému poklesu kriminality, což lze považovat za pozitivní trend v rámci vývoje kvality života. Výsledky t-testu navíc ukázaly, že rozdíly v kriminalitě mezi obdobími před a po otevření zóny nejsou statisticky významné. To znamená, že i když průmyslová zóna mohla nepřímo ovlivnit socioekonomické prostředí, v oblasti bezpečnosti se tento dopad výrazněji neprojevil. Průmyslová zóna tedy nepřinesla negativní dopad na míru kriminality v okrese. Pro zajištění pokračujícího poklesu kriminality a zlepšení bezpečnosti v okrese by bylo vhodné **posílit komunitní spolupráci** mezi místními samosprávami, policií a občany, což by vedlo k efektivnějším opatřením v oblasti prevence kriminality. **Investice do veřejného osvětlení, monitorování klíčových oblastí a zajištění dostatečné policejní přítomnosti** v místech s vyšší koncentrací obyvatel by tak mohly ještě více přispět k poklesu trestné činnosti. Dalším krokem by mohlo být **zvýšení zaměření na prevenci kriminality** v oblastech s vyšší koncentrací nezaměstnanosti nebo v blízkosti nově vznikajících průmyslových zón, kde se může projevat socioekonomické napětí. Tyto kroky by mohly pomoci nejen zlepšit bezpečnost, ale i kvalitu života obyvatel.

Stav ovzduší

Ukazatel stavu ovzduší byl sledován v období 2000–2018 na základě hodnot koncentrace suspendovaných částic PM₁₀, a to ve formě ročních mediánů ze všech půlhodinových měření za daný rok. Vývoj hodnot v čase ukázal mírné kolísání, avšak bez výrazných extrémů. Vyšší hodnoty byly zaznamenány zejména v první polovině sledovaného období, konkrétně v roce 2003, kdy koncentrace PM₁₀ přesáhla hranici 40 µg/m³. Od roku 2010 je patrný pozvolný pokles koncentrací a celková stabilizace. V posledních letech sledovaného období se roční mediány pohybovaly kolem 25 µg/m³. Tento trend může naznačovat celkové zlepšení kvality ovzduší, i když k němu mohly přispět různé faktory, včetně obecného technologického pokroku, ekologických opatření

či změn v dopravě a vytápění. Výsledky t-testu ukázaly statisticky významný rozdíl mezi obdobími před a po otevření průmyslové zóny. Vzhledem k tomu, že otevření průmyslové zóny by spíše vedlo ke zhoršení kvality ovzduší, nelze zlepšení naměřených hodnot připisovat jejímu vlivu. Lze tak usuzovat, že průmyslová zóna neměla na kvalitu ovzduší negativní dopad, a vývoj byl ovlivněn jinými faktory. Pro další zlepšení kvality ovzduší v regionu by bylo vhodné zaměřit se na **podporu udržitelných dopravních prostředků a zvyšování energetické účinnosti budov průmyslových zón**, což by vedlo k dalšímu snížení emisí a koncentrací suspendovaných částic. V tomto směru by mohly pomoci také **investice do obnovitelných zdrojů energie**. Další důraz by mohl být kladen na **vývoj a implementaci moderních ekologických technologií** ve výrobních procesech v rámci průmyslových zón, které by minimalizovaly negativní vlivy na ovzduší. Všechny tyto kroky by měly mít nejen pozitivní dopad na zlepšení kvality života obyvatel, ale také by měly přispět k dlouhodobé udržitelnosti životního prostředí v regionu.

5.2 Celkové zhodnocení

Analýza vybraných ukazatelů kvality života v okrese Frýdek-Místek ukázala, že vliv průmyslové zóny na vývoj v regionu nelze zcela jednoznačně určit a nelze ho tedy jednoznačně vyhodnotit jako pozitivní či negativní. U některých ukazatelů, jako je míra nezaměstnanosti nebo průměrná mzda, se objevily známky pozitivního vývoje, přičemž alespoň v případě mezd byl rozdíl statisticky významný. V jiných oblastech, například u hustoty dopravy nebo kriminality, se však žádné zásadní změny prokázat nepodařilo. U počtu obyvatel sice statistická analýza ukázala významný rozdíl, nicméně reálný přírůstek byl poměrně nízký. V případě počtu cizinců došlo k nárůstu, který byl však výrazněji patrný v širším regionálním kontextu. U počtu dokončených bytů nebyl zaznamenán žádný významný nárůst, což naznačuje, že průmyslová zóna neměla výrazný vliv na rozvoj rezidenční výstavby. Významné zlepšení bylo zaznamenáno u kvality ovzduší, to ale pravděpodobně nelze přisuzovat samotné zóně, ale spíše širším environmentálním trendům. Celkově se tedy zdá, že průmyslová zóna mohla mít určitý pozitivní vliv zejména v ekonomické oblasti, nicméně její dopad na celkovou kvalitu života byl spíše omezený a nelze jej považovat za rozhodující faktor vývoje regionu.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit dopady průmyslové zóny na kvalitu života obyvatel v přilehlých obcích, konkrétně na příkladu průmyslové zóny v Nošovicích. Práce byla rozdělena do čtyř hlavních částí, přičemž první dvě kapitoly byly teoretické a další dvě části byly zaměřeny na praktickou analýzu.

První kapitola se věnovala obecné charakteristice průmyslových zón. Byly zde představeny definice průmyslových zón, jejich funkce a význam v kontextu regionálního rozvoje. Dále byly popsány pozitivní a negativní externality, které mohou s rozvojem průmyslových zón souviset. Nechyběl ani stručný přehled vývoje průmyslových zón v České republice a nastínění aktuální podoby průmyslové politiky. Okrajově se tato část věnovala také vysvětlení pojmů regionální rozvoj a regionální politika, které jsou s problematikou průmyslových zón úzce provázány.

Ve druhé kapitole byl detailně představen pojem kvality života. Byly zde vysvětleny klíčové přístupy ke zkoumání kvality života, včetně jejího prostorového členění (na úrovni mikro, mezo a makro) a dále pak objektivní a subjektivní rozměr kvality života. Práce se zaměřila i na různé modely a metodologie, jak kvalitu života hodnotit a měřit, a to jak na úrovni jednotlivců, regionů, tak i národů. Popsány byly rovněž hlavní faktory ovlivňující kvalitu života, které byly rozdělené na ekonomické, sociální a environmentální.

Třetí část práce již byla praktická. Nejprve byla představena samotná průmyslová zóna Nošovice – její základní charakteristiky, historie vzniku a současná struktura, včetně hlavního investora, jímž je automobilka Hyundai. Následoval metodologický rámec analýzy, ve kterém byla popsána použitá data a metody jejich zpracování. Hlavní metodou vybranou pro analýzu této práce byly časové řady a k ověření statistických hypotéz byly využity f-test a t-test.

Ve čtvrté kapitole byla provedena samotná analýza. V této části byly podrobně posouzeny vybrané indikátory kvality života v oblasti průmyslové zóny, konkrétně nezaměstnanost, průměrná mzda, počet dokončených bytů, hustota dopravy, počet obyvatel, počet cizinců, kriminalita a kvalita ovzduší. Na základě těchto dat a statistického testování byly identifikovány případné změny v daných oblastech před a po vzniku průmyslové zóny.

Závěrečné shrnutí této analýzy ukázalo, že průmyslová zóna Nošovice neměla jednoznačný a přímý vliv na většinu sledovaných indikátorů kvality života. V některých oblastech, jako je například počet obyvatel nebo ovzduší, došlo ke statisticky významným změnám, avšak jejich směr a povaha nenasvědčují tomu, že by je bylo možné přímo přičítat působení průmyslové zóny. Jiné indikátory, například kriminalita nebo hustota dopravy, naopak nevykazovaly výrazné výkyvy, které by korelovaly se vznikem zóny. Celkově je tedy možné říct, že dopady průmyslové zóny Nošovice na kvalitu života obyvatel nejsou jednoznačné a je třeba k jejich hodnocení přistupovat individuálně a v kontextu dalších faktorů ovlivňujících regionální rozvoj.

Na každé zhodnocení navazuje také doporučení pro další rozvoj průmyslových zón, ve kterém jsou představeny návrhy na udržitelný rozvoj těchto struktur s ohledem na kvalitu života v dotčených regionech. Diplomová práce tak poskytuje nejen konkrétní případovou studii zóny Nošovice, ale i obecnější vhled do problematiky vztahu mezi průmyslovým rozvojem a kvalitou života obyvatel.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Bařkan, A. H., Zorba, E., & Bayrakdar, A. (2017). Impact of the population density on quality of life. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 506–518. Retrieved from <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/4416>
- [2] BAřTOVÁ, Magdalena a TOUřEK, Václav. *Brněnský a plzeňský průmysl po roce 1989*. In VIII. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Brno: Ekonomicko-správní fakulta MU, 2005. ISBN 80-210-3888-8.
- [3] BLAřEK, Jiří a UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4566-7.
- [4] BRAJ RAJ KUMAR, Sinha. *Multidimensional Approach to Quality of Life Issues A Spatial Analysis*. Online. Springer Nature Singapore, 2019. ISBN 978-981-13-6958-2. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/Multidimensional_Approach_to_Quality_of/J7KrDwAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1. [cit. 2025-01-26].
- [5] Centrum pro studium demokracie a kultury. *Průmysl a podnikání*. Online. 2021. Dostupné z: <https://tvorimevropu.cz/evropska-unie/politiky-eu/prumysl-a-podnikani/>. [cit. 2025-03-09].
- [6] CzechInvest. *Mapa lokalizace investic*. Online. CzechInvest. c1994-2025. Dostupné z: <https://czechinvest.gov.cz/cz/Sluzby-pro-municipality/Data-z-regionu/Mapa-lokalizace-investic>. [cit. 2025-03-09].
- [7] CzechInvest. *Strategické průmyslové zóny v České republice: Strategic industrial zones in the Czech Republic*. Praha: CzechInvest, 2011. ISBN 978-80-86284-86-6. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/201108/contents/nkc20112202512_1.pdf.
- [8] CzechInvest. *Výroční zpráva 2005*. Online. In: CzechInvest. 2005. Dostupné z: <https://czechinvest.gov.cz/getattachment/e753df7b-cab5-4a8e-a7d8-587b2c1c3333/Annual-Report-2005>. [cit. 2025-03-09].
- [9] Český hydrometeorologický úřad. Online. c2025. Dostupné z: <https://www.chmi.cz/>. [cit. 2025-04-19].

- [10] Český statistický úřad. Online. 2025. Dostupné z: <https://esu.gov.cz/>. [cit. 2025-04-17].
- [11] DARÇIN, M. Association between air quality and quality of life. Online. *Environmental Science and Pollution Research*. 2014, s. 1954-1959. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s11356-013-2101-3>. [cit. 2025-03-28].
- [12] Evropský parlament. *Všeobecné zásady průmyslové politiky EU*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/61/vseobecne-zasady-prumyslove-politiky-eu>. [cit. 2025-03-09].
- [13] FRIEDRICH, Václav; ARLT, Josef a ARLTOVÁ, Markéta. Ekonomické časové řady. Vlastnosti, metody, modelování, příklady a aplikace: [recenze]. *Ekonomická revue*. 2007, roč. 10, č. 1, s. 89-92. ISSN 1212-3951.
- [14] *Google maps*. Online. c2025. Dostupné z: <https://www.google.com/maps>. [cit. 2025-03-23].
- [15] HEŘMANOVÁ, Eva. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Studijní texty. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-807-4191-060.
- [16] HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:d340d480-47c9-11e8-9a44-005056827e52>.
- [17] HRABÁNKOVÁ, Magdalena. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu: vědecká monografie*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2011. ISBN 978-80-7204-752-9.
- [18] *Hyundai Mobis*. Online. b. r. Dostupné z: <https://www.mobis-auto.cz/>. [cit. 2025-03-30].
- [19] *Hyundai*. Online. c2025. Dostupné z: <https://www.hyundai-motor.cz/>. [cit. 2025-03-30].
- [20] *Hyundai steel*. Online. c2025. Dostupné z: <https://www.hyundai-steel.cz/>. [cit. 2025-03-30].

- [21] *Hyundai Transys Czech*. Online. c2024. Dostupné z: <https://hyundai-transys.cz/uvod/>. [cit. 2025-03-30].
- [22] KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- [23] *Konstrukce. Průmyslová zóna Nošovice*. Online. *Konstrukce*. 2006. ISSN 1803-8433. Dostupné z: <http://old.konstrukce.cz/clanek/prumyslova-zona-nosovice/>. [cit. 2025-03-23].
- [24] LIANG, Yuhui; WEI, Yuewei a WANG, Senhu et al. Impact of International Immigration on Life Satisfaction of Local Residents in England: Exploring the Differentiated Relationships across Socioeconomic Gradients. Online. *American Journal of Health Behavior*. 2019, roč. 43, č. 4, s. 866-876. ISSN 1087-3244. Dostupné z: <https://doi.org/10.5993/AJHB.43.4.18>. [cit. 2025-04-24].
- [25] LITSCHMANNOVÁ, Martina. *Úvod do analýzy časových řad*. Online. In: Dokumentační portál Centra informačních technologií VŠB-TUO. 2020. Dostupné z: https://homel.vsb.cz/~lit40/ZS/Prezentace/ZS_12_CasRady.pdf?utm_source. [cit. 2025-04-01].
- [26] MAIER, Gunther a TÖDTLING, Franz. *Regionálna a urbanistická ekonomika*. Bratislava: Elita, 1998. ISBN 80-804-4049-2.
- [27] MÁRA, Ondřej. *Nošovický závod Hyundai slaví 15 let, dosud vyrobil přes 4,3 milionu aut*. Online. *Novinky*. 2023. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/auto-nosovicky-zavod-hyundai-slavi-15-let-dosud-vyrobil-pres-43-milionu-aut-40449486>. [cit. 2025-03-23].
- [28] MINAŘÍK, Bohumil; BORŮVKOVÁ, Jana a VYSTRČIL, Miloš. *Analýzy v regionálním rozvoji*. [Praha]: Professional Publishing, 2013. ISBN 978-80-7431-129-1.
- [29] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+*. Online. In: MMR. c2024. Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>. [cit. 2024-10-05].

- [30] Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Aktualizace Programu na podporu podnikatelských průmyslových parků Smart Parks for the Future*. Online. Ministerstvo průmyslu a obchodu. 2023. Dostupné z: <https://mpo.gov.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/investicni-pobidky-a-prumyslove-zony/prumyslove-zony/aktualizace-programu-na-podporu-podnikatelskych-prumyslovych-parku-smart-parks-for-the-future--272453/>. [cit. 2025-03-09].
- [31] Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury 2006–2010*. Online. In: Databáze strategií. 2007. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mpo/strategie/program-na-podporu-podnikatelskych-nemovitosti-a-infrastruktury-2006-2010>. [cit. 2025-03-14].
- [32] MONTAGNA, R.; BARBONI, R.M. a MONTAGNA, E. Street crimes and quality of life in the neighborhoods. Online. *Effective Management for Housing Projects*. b. r., s. 7. Dostupné z: <https://www.studiolegalemontagna.com/assets/files/5-Street-Crimesandqualityoflifeintheneighborhoods.pdf>. [cit. 2025-03-28].
- [33] Moravskoslezský kraj. *Územní plány obcí*. Online. Moravskoslezský kraj. b. r. Dostupné z: <https://geoportal.msk.cz/Html5Viewer/?viewer=uzemniplanyobci>. [cit. 2025-03-23].
- [34] *Nadační fond Hyundai*. Online. Nadace OSF. c2025. Dostupné z: <https://osf.cz/co-delame/nadacni-fond-hyundai/>. [cit. 2025-03-30].
- [35] Nižní Lhoty. *Statistické údaje*. Online. Obec Nižní Lhoty. c2025. Dostupné z: <https://www.niznilhoty.cz/statisticke-udaje>. [cit. 2025-03-23].
- [36] NORSTRÖM, F. et al. Does unemployment contribute to poorer health-related quality of life among Swedish adults? Online. *BMC Public Health*. 2019. Dostupné z: <https://doi.org/10.1186/s12889-019-6825-y>. [cit. 2025-03-28].
- [37] Obec Nošovice. *Historie obce Nošovice*. Online. Obec Nošovice. c2025. Dostupné z: <https://www.nosovice.cz/historie-a-soucasnost>. [cit. 2025-03-23].
- [38] *Obchodní rejstřík*. Online. c2000-2025. Dostupné z: <https://rejstrik-firem.kurzy.cz/>. [cit. 2025-03-30].

- [39] *Odbory Hyundai Transys*. Online. b. r. Dostupné z: <https://www.odborny-transys.cz/>. [cit. 2025-03-30].
- [40] OECD *Better Life Index*. Online. c2024. Dostupné z: <https://www.oecdbetterlifeindex.org>. [cit. 2025-02-07].
- [41] PALIMARU, Alina I.; MCDONALD, Keisha a GARVEY, Rick et al. The Association between Housing Stability and Perceived Quality of Life among Emerging Adults with a History of Homelessness. Online. 2023, roč. 2023, s. 1-16. ISSN 1365-2524. Dostupné z: <https://doi.org/10.1155/2023/2402610>. [cit. 2025-04-24].
- [42] PASKOVSKÁ, Markéta. *Průmyslová zóna Nošovice*. Online. In: Ústav územního rozvoje. 2006. Dostupné z: https://www.uur.cz/media/ltbc050g/04_prumyslova.pdf. [cit. 2025-03-23].
- [43] PAVLÍNEK, Petr. Regional Development Implications of Foreign Direct Investment in Central Europe. Online. *European Urban and Regional Studies*. 2004, roč. 11, č. 1, s. 47-70. ISSN 0969-7764. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0969776404039142>. [cit. 2025-03-16].
- [44] POTUČEK, Martin et al. *Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku*. Praha: Gutenberg, 2002. ISBN 80-86349-06-3.
- [45] Průmyslové zóny. Online. Prumyslove-zony. c2025. Dostupné z: <https://www.prumyslove-zony.cz/blog/prumyslove-zony-53>. [cit. 2025-03-09].
- [46] ROJÍČEK, Marek; SPĚVÁČEK, Vojtěch; VEJMĚLEK, Jan; ZAMRAZILOVÁ, Eva a ŽDÁREK, Václav. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe. Expert (Grada)*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5858-9.
- [47] *Ředitelství silnic a dálnic*. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.rsd.cz/>. [cit. 2025-04-17].
- [48] SKOKAN, Karel. *Evropská regionální politika: v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2003. ISBN 80-732-9023-5.
- [49] STARZYCZNA, Halina. *Exogenní a endogenní faktory regionálního rozvoje – zhodnocení empirických zkušeností a teoretických přístupů k pólům rozvoje*.

Karviná: Slezská univerzita v Opavě. Obchodně podnikatelská fakulta, 2005. ISBN 80-724-8337-4.

- [50] STEJSKAL, Jan a KOVÁRNÍK, Jaroslav. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.
- [51] STEJSKAL, Jan. *Průmyslové klastry a jejich vznik v regionech*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-840-6.
- [52] SRHOLEC, Martin. Význam přímých zahraničních investic ve zpracovatelském průmyslu. In KADERÁBKOVÁ, Anna, Vojtěch SPĚVÁČEK a Milan ŽÁK. *Růst stabilita a konkurenceschopnost: (aktuální problémy české ekonomiky na cestě do EU)*. Praha: Linde, 2003, s. 286-309. ISBN 80-86131-35-1.
- [53] ŠERÝ, Ondřej. *Český průmysl po roce 1989*. Online, Diplomová práce, vedoucí doc. RNDr. Václav Toušek, CSc. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, 2010. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/xw0gi/DIPLOMKA.pdf>. [cit. 2025-03-14].
- [54] The Economist Intelligence Unit. *Global democracy index*. Online. The Economist. c2025. Dostupné z: <https://www.economist.com/interactive/democracy-index-2024>. [cit. 2025-03-07].
- [55] THOMSON, Rachel M et al. How do income changes impact on mental health and wellbeing for working-age adults? A systematic review and meta-analysis. Online. *The Lancet Public Health*. 2022, roč. 7, č. 6, s. e515-e528. Dostupné z: <https://www.thelancet.com/journals/lanpub/article/PIIS2468-2667%2822%2900058-5/fulltext>. [cit. 2025-03-29].
- [56] Transparency International. *Corruption Perceptions Index*. Online. Transparency International. c2025. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024>. [cit. 2025-03-07].
- [57] United Nations Development Programme. *Human Development Index (HDI)*. Online. UNDP. c2024. Dostupné z: <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI>. [cit. 2024-11-26].

- [58] VRÁBLÍK, Petr. *Regenerace brownfieldů v modelové oblasti Podkrušnohoří a možnost jejich revitalizace*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta životního prostředí, 2009. ISBN 978-80-7414-197-3. Dostupné také z: <http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:b0414890-3fad-11e7-a34b-005056827e51>.
- [59] *Vyhláška č. 513/2006 Sb.* Online. Zakonyprolidi. 2006. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-513>. [cit. 2025-04-18].
- [60] WEŹIAK-BIAŁOWOLSKA, Dorota. Quality of life in cities – Empirical evidence in comparative European perspective. Online. *Cities*. 2016, roč. 58, s. 87-96. ISSN 02642751. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.cities.2016.05.016>. [cit. 2025-04-05].
- [61] WOKOUN, René a TVRDOŇ, Jozef. *Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1736-0.
- [62] WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- [63] World Values Survey. *Online Analysis*. Online. Worldvaluessurvey. c2024. Dostupné z: <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSONline.jsp>. [cit. 2024-12-29].
- [64] YAMAZAKI, S. et al. Living close to automobile traffic and quality of life in Japan: A population-based survey. Online. *International Journal of Environmental Health Research*. 2005, s. 9. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09603120400018709>. [cit. 2025-03-28].
- [65] *Zákon č. 248/2000 Sb.* Online. Zakonyprolidi. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>. [cit. 2025-04-18].
- [66] *Zákon č. 283/2021 Sb.* Online. Zakonyprolidi. 2021. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283>. [cit. 2025-04-18].
- [67] *ZO KOVO MOBIS Automotive Czech*. Online. c2013. Dostupné z: <https://zokovomobis-cz.webnode.cz/>. [cit. 2025-03-30].

[68] ŽÍDEK, Libor. *From Central Planning to the Market, Transformation of the Czech Economy 1989–2004*. Online. Central European University Press, 2017. ISBN 963-386-000-8. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/From_Central_Planning_to_the_Market/Oe5JDwAAQBAJ?hl=cs&gbpv=0. [cit. 2025-01-26].